

ИЗДАЊЕ ШУМАДСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

3/2009
Цена 80 динара

Свети Иринеј Лионски

Јорџос Кордис

Зоран Крстић

Иван Теодосић

Саша Антонијевић

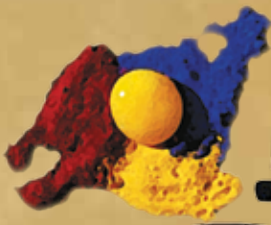
Милан Кочијашевић

www.eparhija-sumadijska.org.yu

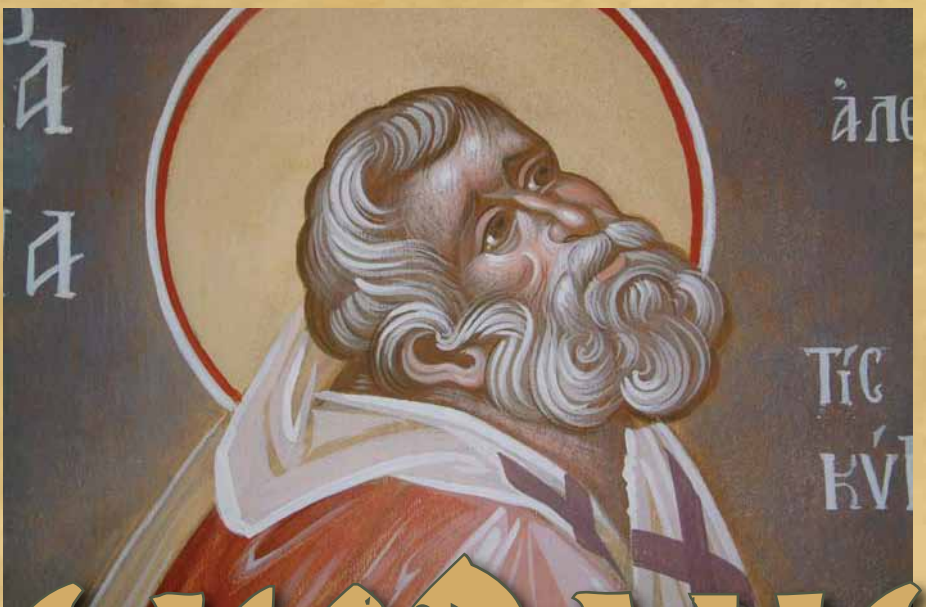
СЛАВА ТВОЈА

Освећени нови храмови у Корићанима и Рајковцу

ПРАВОСЛАВНА ΓΛΩΣΣΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΡΔΗΣ

ИЗДАЊЕ ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

Каленик

Излази са
благословом Његовог
преосвештенства
епископа шумадијског
Господина Јована

Година XXXI
Број 3, (183), 2009.

Издавач
Српска православна епархија
шумадијска

Излази
шест пута годишње

Главни и одговорни уредник
Никола Миловић, протојереј

Заменик главног и одговорног
уредника
Негослав Јованчевић

Редакција
Др Зоран Крстић, протојереј -
ставрофор
Милић Марковић, протојереј
Марко Митић, протојереј
Рајко Стефановић, протојереј
Драган Икић, јереј
Небојша Младеновић, јереј
Гордана Јоцић
Владан Костадиновић

Уредништво и администрација
“Каленик”
Владимира Роловића број 1,
34000 Крагујевац,
e-mail :
n.milovic@sezampro.yu

Тираж
5000 примерака

Дизајн и припрема
Дејан Манделц

Штампа
БЕОШТАМПА, Београд

271.222(497.11)
ISSN 182-6166 = Каленик
COBISS.SR - ID 50771212

Свети апостол Павле - Прендобити Андреј Рубљов

Свети Иринеј Лионски, <i>Изложење апостолске проповеди</i>	2
Милан Кочијашевић, <i>Свети апостол Павле у иконографији</i>	5
Јоргос Кордис, <i>Теоријско-богословска основа византијског сликарског стила</i>	6
Иван Теодосић, <i>јереј, Добро завештање сачувај Духом Светим који је у нама</i>	9
Зоран Крстић, <i>протојереј-ставрофор, Батина је из раја изашла</i>	25
Саша Антонијевић, <i>јереј, Владика Доситеј (Васић)</i>	27
Боро Шобот, <i>Манастир Тресције - XIII, XIV или XV век</i>	30

Из летописа Епархије шумадијске

Нова издања

Промене у Епархији шумадијској

Служења, приједи и посете епископа шумадијског Г. Јована

Дечија страна

Насловна страна: са освећења Благовештењског храма у Рајковцу код Младеновца, фотографија: фото атеље АНДРЕЈА из Младеновца

ИЗЛОЖЕЊЕ АПОСТОЛСКЕ ПРОПОВЕДИ (1-10)

1. Познајући, драги мој Маркијане, твоју склоност да ходаш у богопоштовању – већ оно само приклања човека вечном животу – делим радост с тобом и молим се да истрајеш у вери и да будеш угодан Богу, своме Творцу. Да нам је само могуће да у сваком тренутку будемо заједно, да један другоме будемо на помоћ и олакшамо напоре земаљског живота, водећи непрекидне разговоре на корисне теме. Но, како смо у овом времену телесно раздвојени, нећу се уздржавати да уложим сву снагу у овај писани раз-

светлошћу, а мноштво је мрачних и погрешних путева онима који вида немају; тај, једини пут води у Царство небеско, сједињујући човека са Богом, док остали спуштају ка смрти и човека од Бога раздвајају. Стога, неопходно је за тебе, као и за свакога коме је стало до сопственог спасења, да држиш добар правац, снажан и безбедан у вери: не смеш поклекнути, нити заостати или се поколебати материјалним склоностима, ни скренути и лутати мимо пута.

говор и изложим укратко проповед истине у прилог учвршћења твоје вере. Шаљем ти и веома неопходан упут да из мало можеш добити много, стичући из оскудних речи сазнање свих удова тела истине и усвајајући исто тако доказе појава божанских. И колико то буде плодносно твоме спасењу, толико ћеш и ти на стид нагонити све лажноверујуће, а пружати с поуздањем наше чврсто и чисто учење свакоме ко је вољан да схвати. Јер само је један пут који води у висине свакога ко види, осветљен небеском

2. Наиме, како је човек живо биће састављено од душе и тела, његово постојање произилази из оба. С обзиром да сагрешења долазе и од једнога и од другога, чистота тела подразумева суздржавање од свих срамотних ствари и нечасних поступака, док је чистота душе истрајност вере у Бога у потпуности, ништа више нити мање од тога: јер богопоштовање се затамњује и тупи телесним скрнављењем, те губи на целости уколико се неистине настане у души; напротив, опстаје у лепоти и савршености сталним присуством истине у души и чистоте у телу. Јер, каква је корист знати истину у речима, а скрнавити тело и чинити злодела? Какву, опет, корист чистота тела пружа, ако истина не обитава у души? Они су, наиме, једно другоме радост, и јединством и савезништвом воде човека лицем пред лице Бога. Отуда су и речи Светога Духа упућене кроз Давида: *Благословен је човек који не поступа по савету безбожника* (Псалм 1, 1), то јест, по учењу племена која за Бога не знају, јер безбожни су они који не славе Бога који то заиста јесте. Тако се и Реч обрати Мојсију: *Ја сам онај који јесте* (2. Мојсијева 3, 14) и сви који славе другога (бога), безбожни су *...и на путу грешничком не стоји*, а грешници су они који познају Бога, а не следе његове заповести, самим тим, презриви и омаловажавајући *...и у столицу рђавих не седи*, а рђави су они који развратним учењима кваре не само себе, већ и друге. А столица је симбол подучавања. И сви такви су јеретици: који седе у столицама рђавих и до којих отров њиховог учења допире.

3. Стога, пошто не смемо себи дозволити патњу ове врсте, морамо се држати закона савршене вере и следити Божје заповести, верујући у Њега и бојећи се Њега као Господа и љубећи Га као Оца. Такво поступање произилази из вере, јер Исаија каже: *Не верујући, нећете схватити* (7, 9). Вера је створена од истине и почива на појавама које заиста јесу. Јер верујемо у оно што јесте, како заиста јесте; а верујући у оно што јесте, и што заувек јесте (τὰ βῦτα) вера нам се сама још и учвршћује. Отуда, како је вера истрајна неговатељица нашег спасења, ми је морамо даривати великим мукама на истрајање

и досегнуће истинског схватања свега што јесте. И вера нам прилике такве приноси, управо како су нам презвитери, ученици апостолски предали. Пре свега, дато нам је да носимо у мисли како смо примили крштење на отпуст грехова у име Бога Оца, и у име Исуса Христа, оваплоћеног и умрлог и васкрелог Сина Божјег, и у име Светога Духа Божјег; и да је то крштење печат вечног живота и ново рођење у Богу, чиме престајемо бити синови смртника, и постајемо деца вечног и непроменљивог Бога; и, даље, да је све што је вечно и непролазно од Бога створено. И Он је изнад свега створеног и све је потчињено Њему; и све што Му је потчињено Он је и створио, јер Бог није владар и Господ над туђим, већ над сопственим. И све што постоји је Господње и отуда је Бог Свдржителъ и све је од Бога.

4. Неопходно је да свему створеном постоји праузрок постојања, клица самог стварања. Праузрок свега је, наиме, Бог. Он сам није створен ни из чега, а од Њега све проистиче. Стога је достојно веровати, пре свега, да постоји Један Бог Отац који је створио и уобличио све постојеће и учинио да оно што није било буде, и који је садржатељ свега, а сам несадржан. Међу свим стварима је и овај наш свет, и у том свету човек; свет, који је исто од Бога саздан.

5. Показано је да је Један Бог Отац, нестворени, невидљиви, творац свега, над којим нема другога бога и иза кога нема другога бога. Бог је разборит (λογικός) и отуда је Речју створио постојеће; Бог је и Дух и Духом је украсио ствари, као што пророк говори да *Речју Господњом небеса се саздаше и Духом Његовим сва сила њихова* (Псалм 33, 6). Следи да Реч ствара, односно оваплоћује (σφρατιστολει) и остварује постојање, док Дух образује и уређује разнолике моћи: Правично је Реч названа Сином, а Дух Премудрошћу Божјом. Тако и Павле, апостол Његов, каже да је *Један Бог и Отац свију, који је над свима, кроза све, и у свима нама* (Ефесцима 4, 6), јер изнад свега је Отац и кроз све је Син – јер кроз Њега је све Отац створио – и у свима нама је Дух који виче: *Ава оче!* (Галатима 4, 6), и који уобличи човека према лику Божјем. Реч се од Духа показа и тако пророци објавише Сина Божјег; Реч се изрази Духом и сама надахну пророке, и поведе човека Оцу.

6. Таква је, дакле, природа закона наше вере, темељ здања и постојаност овог нашег разговора: Бог Отац, нестворени, бестелесни, невидљиви, Један Бог Творац је свега и то је глава наше вере. Следи Реч Божја, Син Божји, Исус Христос наш Господ, који се објави пророцима онако како они пророштвом представише следећи поделу коју одреди Отац. Кроз Њега је све створено и Он је, на концу времена да све доврши и сједини, саздан човеком међу људима, видљив и опипљив, послат да савлада смрт, покаже живот и у заједницу доведе Бога и човека. На послетку, и Свети Дух кроз кога пророци прорицаше и оци се научише божанском и праведници напредоваше на путу праведничком; који се на концу времена изли у новом обличју над човечанством, по читавом свету, обновивши човека за Бога.

7. Из ових се разлога крштење нашег препорода извршава кроз три ступња, када нас Бог Отац дарива кроз свога Сина, посредством Светога Духа. И сви који носе у себи Дух Божји приведени су Речи, то јест Сину, и Син их води Оцу, од кога им је на благодат неискварљивост. Без Духа није могуће сагледати Реч Божју, тако се ни без Сина не може приступити Оцу. Наиме, сазнање Оца је Син, а сазнање

Сина Божјег је кроз Светога Духа и по благонаклоности и вољи Оца, Син према својој служби најављује Духа.

8. Од Духа Отац је назван Узвишеним, Свдржителем и Господом војске. Ми сазнајемо да је Бог сам Творац неба и земље и читавог света, Уобличитељ анђела и људи, Господар свега, кроз кога све постоји и који све подупире: милосрдни, милостиви, благи, добри и праведни Бог свих, Јевреја, као и незнабожаца и свих верујућих, којима је Отац и којима је на концу времена открио благовест (evangelii) усиновљења. Јеврејима је Господ и законодавац, јер их је у сред времена, када је човечанство заборавило Бога, одвојило се и одступило од Њега, Он, посредством закона, потчинио у службу, научивши их да над собом имају Господа, Творца и Уобличитеља света, који дарује дах живота и коме

смо дужни служити и дању и ноћу. Незнабошцима је Он Творац и Сведржитељ, а свима подједнако Држитељ и Хранитељ и Цар и Судија; јер, нико неће избећи или бити ослобођен суда Његовог: ни Јевреји, ни незнабошци, ни правоверни који згрешише, ни анђели. И који сада одбаце Његову доброту, спознаће силу Његову на суду, као што Блажени апостол говори: *Не разумеш да те доброта Божја на покајање води, већ својом упорношћу и непокајањем срца свога сабираш себи гнев за дан гнева у коме ће се открити праведни суд Божји, који ће дати свакоме према делима његовим* (Римљанима 2, 4-6). Ово је Онај који је у Закону назван Богом Авраама и Богом Исаака и Богом Јакова и Богом живих – иако је узвишеност и величина имена Његовог неизрецива.

9. Свет је овај окружен са седам небеса у којима обитавају силе и анђели и арханђели служећи Богу Сведржитељу и Творцу свега; и то чине не по његовој потреби, већ како сами не би били празни и беспослени и без благодати. Стога је и Дух Божји вишеструк у свом дејству и служење Његово је, како и пророк Исаија броји, у седам облика, док почива над Сином Божјим, који је Реч у свом доласку у облику Човека. *И Дух Господњи, говори пророк (Исаија 11, 2-3), на њему ће почивати, дух мудрости и разума, дух савета и силе, дух спознаје и богопоштовања и страха Господњег дух ће га испунити.* Према томе, прво је небо од врха, и које је покров небесима осталим, небо премудрости; друго, за њим, разума, треће, савета; и четврто, израјајући одозго, небо силе, пето, знања, шесто, богопоштовања, и седмо, овај свод над нама је небо страхом испуњено од Духа који светлошћу озарује небеса. Тако је и Мојсије, као слику овога, примио свећњак са седам свећа, које пламте непрекидним пламеном у светилишту. И по слици небеса он установи богослужење, како му Реч каза: *И гледај, те начини све по слици која ти је приказана на гори* (2. Мојсијева 25, 40).

10. Овај Бог је прослављен од Речи која је Син Његов вечни, и од Светога Духа који је Премудрост Оца свега. И силе Њихове, силе Речи и Премудрости, назване херувимима и серафимима, прослављају Бога вечно певајући. И свако биће створено, колико год да их је у небесима, слави Бога Оца свега. Он је Речју својом уобличио читав свет – у коме и анђели обитавају – и читавом свету Он је дао законе да по њима сваки створ обитава у пределу који му Бог установи, и да ван његових граница не преступа, испуњавајући тако дело Његово.

Предео Саша Трифуновић,
професор Богословије у Крагујевцу

Напомена редакције:

Дело светог Иринеја Лионског (око 125 – 202) *Επίδειξις Αποστολικού Κηρύγματος, Demonstratio praedicationis apostolicae*, које преводимо (првих десет глава) као *Изложење апостолске проповеди*, пронађено је 1904. године на јерменском језику. Мање је познато од главног Иринејевог дела *Adversus haereses (Против јереси)*, али га патролози истичу као значајно, јер је то (од 1. до 42. главе) први (у хришћанској историји) покушај библијског катихизиса, кратког излагања верских истина на народу близак начин. Како свети Иринеј основни садржај хришћанске вере темељи на апостолској проповеди, посебно истичући светог апостола Павла, овим текстом почињемо да обележавамо и велики јубилеј – две хиљаде година од рођења Апостола народа.

Првих десет глава *Изложења апостолске проповеди* преведено је за *Каленић* према енглеском издању (St Irenaeus, *The demonstration of the Apostolic Preaching*, London, New York, 1920), које је приређено на основу јерменског преписа (јединог) из прве половине XIII века, уз консултовање и руског издања (Н. И. Сагарда из 1907), укљученог у репринт издање (Н. И. Сагарда, А. И. Саграда, *Полный корпус лекций по патрологији*, Санкт – Перербург, 2004). Наводе из Светог писма, са грчког и латинског, превео је Саша Трифуновић.

СВЕТИ АПОСТОЛ ПАВЛЕ У ИКОНОГРАФИЈИ

Представа јеванђељске дванаесторице није била полазна тачка у развоју иконографског поретка. Чињеница да је Матија, пре него што је изабран за дванаестог апостола, био сведок скоро свих догађаја до Вознесења Христовог, (Дап 1, 21-22) није нашла одјека на најранијим представама. Најпре захваљујући споменицима Равене, лако се може закључити да је до промене поретка у односу на Јеванђељску дванаесторицу дошло веома рано. Павлова популарност испољена је још у ранохришћанском катакомбном сликарству, па је уз Петра најзаступљенији апостол. Фреске са зидова катакомби показују да се тада оформила и сцена заједничког приказивања ова два светитеља. На мозаику из капеле Сан Аквилано у Милану (око 400. године), на композицији коју чине Христос и дванаесторица, Петар и Павле такође имају истакнута места у односу на остале апостоле. Нема сумње да је њихова развијена катакомбна иконографија била лако преносива и на композицију дванаесторице, па се тако може разумети и милански мозаик. Што се светог Павла тиче, мозаици Равене не сведоче само о његовом сталном присуству, већ и о томе кога је он конкретно заменио од Великих апостола. Сви споменици без изузетка указују на изостанак светог Матије. Тако је настао посебан тип дванаесторице са једанаест великих апостола и са Павлом на месту Матије. То доказује и мозаик са стојећим фигурама у Еуфразијевој базилици у Поречу (535-550). Треба рећи да се овакав поредак дванаесторице среће искључиво на хришћанском Западу и то посебно у 5. и 6. веку.

Довољно је погледати неку ранохришћанску зидну слику и бити свестан колико далеко сеже континуирано приказивање овог светитеља са непроменљивим особинама лика. Из једног текста Леонида Успенског, сазнајемо за медаљон из 2. или 3. века на коме су у препознатљивом духу представљени портрети Петра и Павла.¹ Са друге стране, описујући једну ампулу из Монце са сценом Вознесења, Николај Озољин говори о значају увођења апостола Павла, чиме је исказана црквена пуноћа. Без обзира што Павле није могао бити присутан у тренутку Христовог Вознесења, „ова метаисторичност не представља одрицање од историје, већ смело сажимање њеног смисла“.² На овај начин могу се разумети и све остале представе на којима је Павле приказиван.

Што се тиче типолошких особина лика, Дионисијев опис га јасно и тачно дефинише: „Павле – ћелав, кудраве браде, просед, држи својих четрнаест посланица савијених и повезаних уједно.“³ Могло би се додати једино то да он никада није приказиван потпуно сед, док се са друге стране врло често може видети са изразито тамном брадом. Његови главни атрибути су јеванђеље и посланице. Када Дионисије спомиње четрнаест савијених посланица, њихов број треба узети условно.⁴ Свети Павле је један од ретких апостола у вези кога се у случају сликања одежди може говорити о правилу. Од комнинске епохе започиње учесталије приказивање светитеља са дефинисаном комбинацијом боја. Његов је хитон плав и то обично светао, док му је химатион у основи црвен и овај је однос најсвојственији иконопису. Што се тиче фреско-сликарства, варијације се примећују искључиво на химатиону, који се креће у скали од црвене до бледољубичасте.⁵

напомене:

¹ Успенски овде упоређује икону светог Андреја Рубљова из 15. века и лик апостола Павла са медаљона из Ватиканског музеја, доказујући да је у питању глава истог човека. Уз констатацију да медаљон указује на постојање слика апостола у првим вековима хришћанства, аутор се у једној реченици посебно осврнуо на старије узор: „Уочљиве карактеристичне црте лица приказаних особа јасно нас уверавају да се ради о портретима и то, без сумње, насталим непосредним посматрањем.“ Леонид Успенски, Владимир Лоски, *Смисао икона*, Јасен, Никшић, 2008, 109.

² „...Уметник није хтео да наслика једино историјске очевице тог догађаја (приметимо да се два човека обучена у бело из Дап 1,10 не налазе овде) већ је садржај изображења продубио указујући на апостолску, а тиме и црквену пуноћу. Уводећи, као дванаестог апостола, Светог Павла, чије се обраћање на путу за Дамаск касније збило, уметник антиципира црквену реалност која је остварена на Педесетницу и која се остварује у историјском битисању Цркве, а која је изражена кроз учење о апостоличности као непромењивом и ненадмашивом својству Цркве.“

³ М. Медић, *Стари сликарски приручници* 3, 385.

⁴ Од места до места број свитака варира. Од најранијих представа издвојићемо мозаик из куполе Крстионице аријанаца у Равени (око 500. године), на коме Павле држи две посланице. Из каснијег времена, у Протату и Перивлепти има их осам, а у Сопоњанима десет. Посебно је интересантан начин на који су насликане у охридској цркви. Видимо да је уметник на сваком од осам свитака додао и почетно слово имена места или личности, у зависности од тога коме су посланице намењене.

⁵ Примери: Курбиново, Милешева, Жича, Сопоњани, Свети Апостоли у Пећи, Перивлепта, Протат, Грачаница, Дечани, Богородичина и црква Светог Димитрија у Пећи, Марков манастир, Раваница, манастир Ставроникита... У албанском манастиру Арденици као и у Трнову у Бугарској наилазимо на ретке представе светог Павла са хитоном који је, као и химатион, црвене боје.

Јорџос Кордис

Теоријско-богословска основа византијског сликарског стила

Др Јорџос Кордис је познати иконописац и предавач на Богословском факултету у Атини. Излагао је на преко двадесет самосталних изложби у Грчкој и шире, као и на више групних изложби. Насликао је многе иконе и фреске у црквама и светим местима у Грчкој, Либану, Светој Гори... Написао је више значајних студија и

чланака о византијском сликарству, теологији иконе и њеној естетици. Преносимо део из књиге *Фајумски портрети и византијска икона*, коју издавачка кућа Епархије шумадијске *Каленић* припрема за штампу

дсуство пресликавања унутрашњег света (психе) и света осећајности (сентимента) у византијском иконопису већ смо назначили у претходном поглављу. Верујемо да је ова интерпретација сагласна са оном коју смо већ изнели, као и са оном коју је свети Фотије изложио у свом познатом дефинисању иконописачке уметности. Тако се, дакле, наводи да је основна брига живописца да очисти облик од непотребних човечанских елемената и материјалних неусклађености. Овако уопште није тешко објаснити зашто сви светитељи имају приближно исте, тј. стандардизоване карактеристике, исту висину, исту дебљину. Недостају многи карактеристични детаљи лица и, подразумева се, изостаје пресликавање емотивног (унутрашњег) света. Ови елементи за предмет интересовања немају веру, јер не поседују сотириолошку вредност, већ служе једино човечанској знатижељи. Свакако, потребно их је ставити по страни и очистити облик да би се показала ипостас личности светитеља, а не расплинути верујућег посматрача и оптеретити га запажањем осећања и непотребних садржаја.

Наравно, нешто аналогно овоме налазимо и у Еванђелском тексту, али и у Житијима светих, где су скоро сви другостепени садржаји у вези Христа или светитеља изостављени, јер не пружају информације које би биле од помоћи вернику да схвати истину.

Одсуство, дакле, натуралистичких одлика, као што су апсолутна сличност са прототипом и представљање психичког, унутрашњег стања сли-

канога, на византијским иконама не представља знак деградације сликарске уметности. Сасвим супротно, то је свесна одлука која има за циљ да учини икону што делотворнијом чињеницом, удаљавајући привремене и споредне елементе од ликовног облика. Можемо рећи да су овим покретом византијски мајстори дали трајност и надвременост облику, чинећи икону личности ипостасном (постојећом), а не сликом неког тренутка у времену његовог постојања.

Квалитет овог византијског облика (који није важио само за лица са иконе већ и за све остале облике) имао је природна назначења, али се обично интерпретирао као покушај описивања одређеног есхатолошког стања у коме ће се наћи човечанска реалност и уопште читава творевина у (будућем) Царству Небеском.

Византијски писани извори нам, на жалост, не пружају повода да на темељу извесне есхатолошке перспективе протумачимо икону и да је означимо као такву. Ни један византијски извор не наводи да икона представља опис одређеног есхатолошког стања. Сасвим супротно, Црквени Оци нам са јасноћом дају објашњење да је

икона облик (слика) оне ипостаси коју приказује, потврђујући стварност њеног постојања. Али, икона не показује ни суштину ни душу човека. Такође је потпуно невероватно да уметност може да избрази Царство Божије. Ова проблематика је потпуно страна начину на који је Црква разумела икону и њену функцију.

Дакле, сликарски (иконописачки) реализам Византинаца превазилази захтев за апсолутном сличношћу иконе и прототипа као и за описивањем сентименталних и душевних стања.

Међутим, постоје и случајеви у којима се још више појашњавају ствари у односу византијских икона и фајумских портрета. Они су на нивоу синтезе и начина конфронтације природних облика. Овде су Византинци направили огроман скок, озбиљно се удаљујући од натурализма јелинистичких сликара који је преовлађивао у Фајуму. Органском натуралистичком облику Византинци супротстављају синтетички ликовни облик, и насупротив неутралности портрета предлажу *енергетску, делатну икону*. Анализираћемо сада овај став да бисмо показали разлику ове две ликовне чињенице које нас занимају.

Као што смо већ истакли, у натуралистичком облику појединачни елементи се асимилију и служе у једноме. Насупрот томе, на византијским иконама раздвојени елементи се јасно разликују и егзистирају и поред тога што се смештају у целину (у свеукупност облика). Дакле, византијски облик увек је синтеза

раздвојених елемената који се сабирају у заједницу, али се никада не асимилију. Овако се природни облик разлаже на појединачне елементе, који се ипостазирају наглашавањем границе (између њих) и, у наставку, ови елементи се изнова сабирају, не својом познатом сличношћу са прототипом, већ чисто ликовним критеријумима и законима. Према томе, ствара се један нови ликовни облик, једна нова, рекли бисмо, „природа“ поред постојеће природе. Ова нова уметничка „природа“ не претендује да замени, надомести природу, те због тога и не настоји да ствара лажан утисак прототипа, нити да улепшава (дакле побољшава) физички облик. Циљ и разлог постојања овог ликовног облика је његова нарочита делатност, односно, способност такве повезаности са посматрачем коју физички (природни) облик није у могућности да успостави.

Верујемо да се у овој чињеници налази разлог који је Византинце водио у остале одговарајуће закључке, који се подударају са ликовном уметношћу јелинског и ромејског периода. Хришћански уметници су сагледавали и суочавали се са уметничким делима и повезивали их са својом вером. Уметност која није, како смо навикли да је називамо, службена уметност, резултира литургијским чињеницама и напада се вредностима и етосом хришћанске

Цркве. Заједница и јединство космоса са Богом је оно што је захтевано. Ова заједница претпоставља љубав, јер без ње (љубави) није могуће да постоји однос у истини. Међутим, оваква љубав није неко сентиментално стање, већ стање постојања, према коме личност-ипостас својевољно напушта егистички живот (овога) света, и тежи да ослободи своју вољу, следећи очишћење својих страсти. Љубав, дакле, претпоставља слободу од страсти,

што значи да се свако постојање смешта у једну заједницу, а да при томе, наравно, оно не изгуби своју личност. Једноставно, све ипостаси усаглашавају своју вољу са Божанском вољом, која се поистовећује са истином. И то јер је Бог читав њихов живот, а не само његов део. Наравно, Бог је љубав, и они који су саобразни са Његовом вољом успевају да стигну до љубави, а то значи до ангажовања целокупног свог живота, а не до његовог дељења или комадања.

Овај нови етос хришћанске Цркве није могао а да се не рефлектује на умет-

ност и на обликовање уметничких дела, која (уметност) више није могла да се сматра аутономном, већ предметом Црквене заједнице. Ово ново човечанско обликовање требало је да делује доприносиће јединству света и напредовању заједнице. Тако, уметничко дело, икона, постаје зависно, губи своју аутономију, напушта страсну неактивност и иступа ка посматрачу и његовим димензијама. На овај начин се остварује један *делатни ликовни облик*, који се развија испред ликовне површине (ка посматрачу) а не иза (унутар) ње као код натуралистичке ликовне мисли.

Међутим, покрет иконе ка посматрачу није довољан, зато што се овај покрет и успостављање заједнице између иконе и посматрача не уводи аутоматски, несвесно, што на крају и јесте основни захтев. Ликовни облик потребује прерађивање у намери да допринесе овој заједници и, у стварности, потребно је *очишћење* облика и његова делотворност увођењем ритма.

У почетку се ритам не означава као једна величина, него као јединство многих раздвојених и аутономних јединки. Дакле, овде долазимо до истине заједнице на начин на који се она поима у Цркви. Тако, на првом стадијуму имамо разлагање облика на појединачне елементе и наглашавање њихових

линија раздвајања. Ови раздвојени елементи сада долазе да између себе формирају заједницу. Они губе своје физичко место (као јединке) и износе се састављају на основу ритма, дакле, једног јединственог покрета, који активира и усклађује све елементе и који их, природно, на тај начин и уједињује. Овај *унутрашњи ритам* постиже се стављањем у однос елемената унутар једног геометријског цртежа (веома често се употребљава троугао, апсида, хипербола или „X“). Овај ритам је, рекли бисмо, начин унутрашњег постојања иконе. То је стање одређене динамичне исихије (тиховања) и обично се карактерише као једна сладост, уравнотежена контрадикторност, која, међутим, придодaje арому живота и заједнице. Ово унутрашње стање, које увек постоји у ритму, можемо окарактерисати као говореће ћутање, као покретно мировање, као ослобађајуће везивање, као остарело дете, као светлосну таму, као унутрашњу екстазу, као светлост (сунце) које се рађа при своме заласку. Ово трајно стање унутрашњег ритма иконе је енергија која тражи да се отвори и да се употпуни. И ово употпуњавање (тежња ка целовитости) остварује се њеним отварањем према посматрачу. Тако се остварује други стадијум ритма, према коме се икона повезује са посматрачем, постаје зависна од њега. Додирује, рекли бисмо, крајњу границу свога унижавања, јер се на тај начин самоукида и постаје дар посматрачу који стоји наспрам ње, и то свакоме ко је посматра, без обзира на његова промишљања или предубеђења.

Овај *спољашњи ритам* остварује се произилажењем сила из осликане површине ка посматрачу, обично на основу цртежа који је сложен у облику слова „X“. Овако силе излазе из слике (иконе) схематизујући оптичку купу (конус) испред ликовног дела и пригрљавају посматрача, који на тај начин постаје референтни чинилац, жариште (жижа) и део овог уметничког дела.

Заједница ових ентитета (иконе и посматрача) остварује се стављањем у ритам појединачних, раздвојених елемената ликовне композиције чиме се остварује жељено. То није ништа друго до остваривање заједнице иконе и посматрача и целокупног његовог живота у истини, на начин на који живи Господ и у Њему свети. Проширујући наше размишљање могли бисмо да напоменемо да су византијски уметници вековима пре западне седме уметности, зачели и остварили живу и покретну икону (слику). Ово су остваривали умножавајући димензије иконе, то јест придодajuћи јој временску (димензију). На овај начин византијска икона, и поред тога што се обично одређује као дводимензио-

нална, има четири димензије: висину, ширину, пластичност према простору наоса (уместо дубине) и време. Наравно, различитост у односу на западне покретне слике је следећа: у кинематографији слика поседује своје сопствено кретање, тј. покреће се аутономно у односу на посматрача унутар једне брзе сукцесије (смењивања) слика једне исте стварности. У византијској уметности икона се покреће ка посматрачу унутар Наоса Цркве, оживљујући унутар његовог покрета, док јој посматрач позајмљује своје време да би икона оживела у садашњости. Начин на који икона иступа пред онога ко је посматра (спољашњи ритам) повезује је са посматрачем. Када се он покрене и икона се сапокреће и на тај начин оживљава.

Основна разлика ових кретања је у томе што је кинематографска слика независна од посматрача, док је византијска икона зависна од онога ко је посматра. Ово, међутим, на први поглед може да наликује на недостатак, али за последицу има отварање веома интересантних могућности са многим естетским, друштвеним и духовним проширењима и последицама, којима ћемо се подробније занимати у неком другом истраживању.

Напомињемо, дакле, да ликовна философија Византинаца о заједници иконе и онога који је посматра у својој основи има ипостазирање појединачних елемената одређеног облика (слике). На основу ових чињеница није тешко да разумемо оно што се догађа на византијским облицима (иконама), који се још више удаљавају од натуралистичких органских, природних облика.

Већ смо раније напоменули да апсолутна сличност, као и израз или отисак сентименталног и психолошког стања, није оно што се захтева од иконе, и анализирали смо, онолико колико смо били у стању, разлоге који су нас навели на ове закључке.

У овом излагању о карактеристикама ритма, покушали смо да протумачимо схематизовање које смо приметили у византијским облицима, које их карактерише, али које је и давало повода да се они оптуже као нешто што је плагијаторско и статично, и означе као деградација. Према нашем мишљењу, ово схематизовање би требало прецизно интерпретирати и мерити унутрашњом логиком која је владајућа у византијском живопису, и остварењем ритма који је изузетна вредност нашег средњовековног живописа.

превео са грчког јереј Драган Поповић

Иван Теодосић, јереј

ДОБРО ЗАВЕШТАЊЕ САЧУВАЈ ДУХОМ СВЕТИМ КОЈИ ЈЕ У НАМА (2 Тим 1,14)

Богословски реферат прочитан на братском састанку свеиштенства Орачачког архијерејског намесништва, у петак треће недеље Великог поста, након великопосне исповести у манастиру Светих Архангела у Брезовцу

*Проповед Апостола
И догмати Отаца
Цркви једну веру утврдише,
Која носећи ризу Истине,
Изаткану од вишињег богословља
Право верује и прославља
Побожности Тајну Велику
Кондак у Недељу Светих Отаца*

ва надахнута литургијска песма директно упућује у централну тему православног Предања и Богословља, у Велику тајну побожности на коју се односи и око које се креће сва проповед Светих Апостола и сви догмати Светих Отаца, тј. сво Предање и Богословље апостолско-светоотачке Цркве Православне. Јер ова Велика тајна благочешћа сачињава једну и јединствену веру Цркве, свецелу Истину њену, саборно Предање и богонадахнуту теологију.

Наведени кондак говори нам о Великој тајни побожности, о којој говори и свети Апостол Павле у Првој посланици Тимотеју, коме предаје добри залог истинитог предања и правог богословља. Апостол најпре Тимотеју говори о Цркви као Дому Бога Живога и Тврђави Истине, подразумевајући под Богом – Свету Тројицу: Бога Оца и Сина Његовог и Духа Његовог, као што се то јасно види из другог еклисиолошког места код истог Апостола, где се Црква, саграђена на Христу, назива Храм Свети у Господу, што значи да је Црква Храм и дом Свете Тројице, Јединосупштне и Неразделиве. У наставку исте посланице Апостол Павле говори о спасоносном догађају Јављања Бога у Телу, тј. о оваплоћењу Сина и Логоса Божијег, који поставши човек, Собом оствари и испуни Божанску икономију (домострој) спасења у Духу Светоме благовољењем Бога Оца. Према томе, наведени кондак представља раскривање и развијање Доброг залога (завештања) који Апостол Павле предаје свом ученику и подразумева сву хришћанску теологију и икономију. Ова два богословско-предањска факта Божанског Откривења и јесу предмет и садржај целокупне апостолске проповеди о човекољубивом откривењу Свете Тројице, и о спасоносном Христовом домостроју по телу. Ова два божанска и богочовечанска факта и истине апостолске проповеди сачињавају два основна и свеобухватна догмата Светих Отаца, верних ученика и наследника Христових. Све ово скупа сачињава једну јединствену праву веру Цркве, тј. живо Предање Цркве. На основу те двоједине истине Црква може да истински богословствује и да се обла-

чи и украшава одећом Истине, како се каже у кондаку. Другим речима, може да правилно и спасоносно сведочи и изражава и прославља и свештенослужу Велику тајну Јединог Живога и Истинитог Бога – Свете Тројице, и спасоносну тајну оваплоћења и очовечења једног од Свете Тројице, Богочовека Христа, а све ради нас људи и ради нашег спасења у Цркви као вечном дому Божијем (види: епископ Атанасије, Живо предање у Цркви).

Једино полазећи од ове саборнокатоличанске пуноће Православне Цркве, као Дома Очевог у коме се открива Света Тројица, и као благодатне заједнице Духа Светога, можемо схватити да се богословље Светих Апостола и Светих Отаца и Свето Предање поистовећују. Дакле, Свето Предање постоји као записано у Светом Писму и у делима Светих Отаца, али и као незаписано преда(ва)ње у Тајни онога што чини веру и праксу Цркве, предавање самог бића и живота Цркве као Тајне Божије у Христу. Свети Максим Исповедник у својим Схолијама (кратким коментарима) на Дионисија Ареопагита О Божанским Именима, вели да божанско Предање Светих Пророка и Апостола сведочи или о теологији (о Светој Тројици) или о икономији Животворца Бога, и затим упућује на речи Апостола Павла (2 Сол 2, 15) о предањима којима се научисмо било речју (усмено предање) било посланицом (писано предање). У наставку, Свети Максим каже да је апостол Павле исто то Предање предао и своје ученику Тимотеју, као епископу Цркве, називајући то Предање – завештање предано у Тајни.

Свети Максим додаје интересантно запажање: "У исти ред треба ставити Свето Писмо и Предање Епископа, зато и прихватамо с поверењем њихове речи о догматима" (Схолије). Ово запажање представља резиме свега о чему је овде речено, а то је да божанско Предање и богонадахнуто богословље Цркве Христове јесте једно, исто и опште католичанско наслеђе од Светих Апостола и Светих Отаца Цркве, које су они добили као јеванђелски залог, као благодатни дар и духовно наслеђе од Христа Богочовека, тј. као Божанско откривење Свете Тројице у Оваплоћеном Христу. Како је, пак, и за Светог Максима и за све Свете Оце, Божанско Откривење дато у Христу, тј. Тајном Христовом, очигледно је да Бо-

жанско Предање Цркве и није друго него сам Богочовек и Спаситељ Исус Христос. Отуда свето Предање у Православљу јесте: предавање и примање у Цркви, или још тачније – као Црква.

Ово и овакво преда(ва)ње Христа у Цркви бива истовремено и као праксис (свештенорадна, литургијски чин) и као учење (свештена наука). Дакле Тајна Христова у Цркви предаје се и свршава се кроз Свете тајне и кроз богословље. Управо то и подразумева апостол Павле када једном каже да проповеда јеванђеље Христово, а други пут да свештенослужује јеванђеље Христово. Када своме ученику Тимотеју предаје добри залог, он под тим подразумева и учење (науку), али и самога Господа Христа, као што сведочи и литургијска пракса православне Цркве, наслеђена несумњиво од самих Светих Апостола.

Наиме, када се у Светој Литургији рукополаже свештеник, онда му епископ предаје Свети Агнец, тј. Самога Христа, говорећи му заправо речи Апостола Павла Тимотеју: Прими овај залог и сачувај га до Парусије (Другог доласка) Господа нашега Исуса Христа. Тај Залог, кога прима и предаје јерархија епископима и презвитерима за време божанствене Евхаристије, на дан њиховог рукоположења – да би кроз епископе и презвитере био сачуван и предан на обожење и просвећење верних – то је уствари Логос Божији, који је открио Себе бес телесно у слави пророцима, а у телу апостолима: који је Духом Својим открио у Себи Бога Оца, и у последња времена родио се као човек од Богородице. Тај оваплоћени Логос, дом Божији и боравиште верних, то је исти Онај који у епископу, живој у тајнама икони Својој, прима, чува, даје или предаје залог, што значи, Самога себе, заједно са ангелима и сабором Светих, на усавршавање народа свога. Христос је Црква, или чокот, кога засади Бог десницом Својом, тј. славом и Царством Својим, којим је уништио царство смрти и васкрсао душе у Аду умрлих (види: Ј. Романидис, Откривење, Свето Предање, Свето Писмо и непогрешивост).

Једном речју, као предавање Свецелог Христа Богочовека, главе и тела Цркве, Једног Христа, али прворођенога међу многим браћом (Рм 8, 29), који са Њим телесно и духовно сачињавају једну Цркву Његову, једно Богочовечанско Тело Његово у Светој Евхаристији.

Како то говори Свети Иринеј Лионски: "Свечелосна вера у једнога Бога Оца, и сигурно поверење у Сина Божијег Исуса Христа, Господа нашега, и у Његов домострој којим је Син Божији постао човек, и истинско познање Духа Светога, Који нам даје познање истине, Који домострој Оца и Сина објављује (излаже, научава) у сваком покољењу људима како то хоће Отац, и Апостолско учење, и древни систем Цркве у целом свету, и карактер тела Христовог према прејемству епископа, којима су они (апостоли и њихови наследници) предали Цркве по местима" – то и јесте Предање Цркве као и њено богословље. Оно што је посебно карактеристично у наведеном одломку је тесна повезаност и поистовећење свих основних елемената предања са самом Црквом, као историјском и есхатолошком

стварношћу Богочовечанског Тела Христовог и са свим оним што та стварност садржи у себи. При том, не теоретски, или идеално, него толико конкретно колико је конкретно и само оваплоћење Христово, колико је конкретно и литургијско сабрање верника око свог епископа и презвитера у Светој Евхаристији. Зато ће свети Иринеј и изрећи ону карактеристичну истину у којој је видно садржано сво кроз њега продужавано и од њега предавано апостолско Предање: "Наше мишљење сагласно је са Евхаристијом (тј. са целокупном стварношћу и праксом Цркве у Литургији), а и Евхаристија потврђује наше мишљење" (Против јереси).

У Православној Цркви не постоји света тајна Евхаристије као једна од тајни међу другим тајнама, него постоји света Евхаристија као Литургија, као божанствена служба целе Цркве. Она је тајна саме Цркве, која собом све обухвата, из које све извире и у коју све увире. Ако бисмо хтели да најпростије идентификујемо Цркву Божију, да покажемо и манифестујемо у историји идентитет Цркве као такве, то можемо учинити само указујући на Свету Литургију, тј. на пројаву пуноће Цркве на њеном евхаристијском сабрању свих верних око свога Епископа ради свршавања Свете Литургије. Јер само биће и живот Цркве пројављују се тек у целом акту Литургије, у чину литургисања и служења живе Цркве Христове Богу Живом и Истинитом, силом и дејством Духа Светога.

Свети Јован Дамаскин у свом познатом делу Тачно изложење Православне вере говорећи о Телу Хри-

стовом, каже да је оно "народ Божији и Предање које се у Цркви држи од почетка". Народ Божији овде је схваћен као сабрање верних на Светој Евхаристији, где јавно и видљиво сачињавају и представљају Тело Христово – Цркву, и где се литургијски причешћују Христовим Телом и Крвљу, испуњеним "пуноћом Духа Светога", како се каже у молитви на светој Литургији. На тај начин се види да Црква у Светој Литургији продужује на најсуштинскији начин своје Предање, тј. себе као Тело Христово, као богочовечански Домострој Христов. Зато и каже Свети Дамаскин да "свршавање светих Тајни (Божанске Евхаристије) испуњује свецелу духовну и натприродну икономију оваплоћење Бога Логоса". Дакле, Црква и њена Литургија јесу реалности које се унапред претпостављају као дате чак и за само Свето Писмо и остале догматске и моралне истине и учења о нашој вери. Црква и њена

Литургија јесу простор и атмосфера у којој свака истина наше вере и живота постоји нормално и спасоносно за нас. Зато је у праву био велики православни богослов, Алексеј Хомјаков, када је рекао да "Православну Цркву разуме само онај ко разуме и схвата њену литургију" (Црква је једна). Заиста, православна Црква само на Литургији манифестује и идентификује себе као Цркву Бога Живога, као Дом Очево, Тело Христово, Обиталиште Духа Светога. Дакле, само Предање је неодвојиво од Свете Литургије из које извире и у коју се улива. Света Литургија је по својој природи заједница и ствара заједницу. Стога је потребно наше освешћење

и сазнавање црквености, саборности, заједничности свете Литургије, наше враћање на сазнање да је Литургија истоветна са црквеном заједницом у њеном акту свршавања свете Евхаристије, на којој се Син Божији приноси за живот света и тако остварује наше спасење у Једном Телу Своме, у једној заједници Светога Духа, на славу Бога Оца (види: епископ Атанасије, О Цркви и литургији).

Света Евхаристија је есхатолошко пројављивање Цркве овде и сада, у њој се збива и остварује продор у свет есхатона, онога последњег у нашој вери што је Бог обећао и што даје онима који га љубе. Ово се често заборавља, или ставља у други план као неважно, тако да се и сама мисија и деловање Цркве у свету тумачи на разне начине.

Примењено на данашњу ситуацију, ово значи да све што радимо за наше вернике, чак и за оне који још не верују и не припадају Цркви, треба да радимо не просто зато да их "придобиемо", него зато да их повежемо са Црквом, да их укључимо у Свету Литургију. Свака делатност треба да буде усмерена ка живом и активном учествовању у Служби Божијој са браћом својом, учешћу и причешћу у вечери Господњој, јер без тога нема припадности Цркви и нема живота вечног. Наш пастирски покрет не треба да буде само од Цркве ка свету, ка људима, ка породици и друштву, напротив, покрет треба да је такође и обратан: од људи и света ка Цркви, ка учешћу у Светој и Божанској Литургији. Томе служе све друге радње и делатности Цркве, све њене Свете Тајне. Јер, најважнији акти Цркве, као што су поучавање у вери и примање у Цркву кроз Свето Крштење, затим Миропомазање Рукоположење, Брак, Монашење, Покајање и Исповест, и уопште сви други свети чинови, Свете Тајне, молитвословља, све је то окренуто ка довођењу људи у заједницу Цркве и увођењу у свету Литургију, тј. ради крајњег и потпуног сједињења са Христом. Можемо рећи да су све Свете Тајне и свештенодејства подређене светој Литургији, а она није подређена ничем другоме. Она је врхунац и круна свих светих Тајни, како нам о томе недвосмислено сведоче и Свети Оци. Сва катихизација древне Цркве била је уствари мистагогија, тајноводство ка крштењу, а само Свето Крштење претходило је светој Литургији да би новокрштени могао да учествује у литургијском општењу и причешћу са вернима. Сетимо се шта

говори свештеник у молитвама када дете или одраслога крштава: "Госпode учини га чланом Твоје Свете Цркве; назидaj га на темељу Апостола и Пророка; учини га часним чланом тела Христа Твога; дај му печат дара Светог духа Твог и приведи га причешћу Светог Тела и крви Христа Твога." Дакле, молимо се да га Господ учини заједничарем у Христу и Телу Његовом, телу црквеном и телу евхаристијском, које је једно и исто, јер је једно Тело Христово, а не више њих, као што о томе богомудро говори Николај Кавасила. Светим Крштењем се ступа у Цркву, али се ступа да би се остало и живело у заједници и јединству са Христом. Пуноћа, пак, ове заједнице остварује се учешћем и причешћем у Светој Литургији верних.

(наставиће се)

ОСВЕЋЕН НОВОПОДИГНУТИ СВЕТОТРОЈИЧКИ ХРАМ У КОРИЋАНИМА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, 2. маја 2009. године, благоизвео је осветити новоподигнути храм посвећен силаску Светога Духа на апостоле у Крагујевачком насељу Корићани, још једну у низу велелепних светиња које су никле у Шумадијској епархији, од како се на њеном челу налази Епископ Јован.

Руковођени Духом Светим, верници Корићана, заједно са својим домаћином, Владиком Јованом, парохијским свештенством које је даноноћно стражило да се ова Црква што пре заврши, учинили су дело достојно светих предака наших. Свечани чин освећења почео је дочеком Његовог преосвештенства. Више од хиљаду верних Крагујевчана сабрало се око свог Епископа испред Цркве.

Након трократног опхода око храма, приступило се освећењу свете Трпезе и помазању зидова храма. Полажући честице моштију светог великомученика Лазара Косовског у свети престо новог храма, Епископ Јован је упутио учесницима овог молитвеног сабора и ове поучне речи:

„Црква у Шумадији добија још један свети храм, кога данас освећујемо и кога, осветивши га, предајем вама, народе Божији, да се у њему окупљате, да се у њему Богу молите, да се у њему мирите, да у њему изливате љубав, веру и поверење

у Бога, да у њему истину говорите, јер знамо, браћо и сестре, да ће нас само истина ослободити, а лаж ће нас одвести у пакао. У овај свети храм, односно у свети Престо, као најсветији део храма који данас овде освећујемо, полажу се частице, делови моштију светитеља Божијих, како је то било од памтивека. У овај Престо, постављамо делове моштију светог великомученика Лазара Косовског. Од данас, овај храм и сваки верник који у њега улази, под милошћу су Божијом, под молитвама Пресвете Богородице, светитеља и угодника Божијих и светог великомученика Косовског Лазара. Молимо му се да сачува овај храм и сваког хришћанина који долази са вером да се у њему Богу моли са мирном савешћу, који у њега улази да тражи потребно за спасење и душе и тела.“

Светом архијерејском Литургијом која је због великог броја верних служена на отвореном, начелствовао је Владика Јован. Епископу су саслуживали: почасни гост из Украјине, архимандрит Теофан, сабрат Кијевскопечерске лавре, протојереј-ставрофор Саво Арсенијевић, архијерејски намесник лепенечки и свештеници Шумадијске епархије. Народу је проповедао Владика Јован:

„Христос васкрсе, браћо и сестре, нека је срећан и благословен овај дан, нека су срећни и благословени дани васкрсења Христовог које прослављамо. И заиста, вакрсењем Христовим роду људском је објављена највећа радост неба и земље. То је радост коју добијамо јер је Бог, Господ наш Исус Христос, вакрснувши Духом Светим, победио смрт, тог нашег највећег непријатеља; победио је грех, победио је онога, то јест ђавола, који подстиче човека, али га не може приморати да изврши грех. У тој и таквој радости, ми смо данас осветили овај храм и молили се Богу дивним молитвама приликом освећења, да све оно што се приноси овоме храму за грехе наше и за спасење наше, браћо и сестре, буде примљено пред Богом. Молили смо се и молимо се да Свети Дух увек освећује принос и да се хлеб и вино које приносимо на свети Жртвеник претвара у истинито Тело и истиниту Крв Христову и да се њима причешћујемо. Велика је ово радост за целу Православну Цркву, за Српску православну Цркву и за Цркву Божију у Шумадији. Велика радост! И благо том народу који подиже светиње, не у славу своју, него у славу Божију. Данас, када смо осветили овај храм, а тиме и ово место, парче неба сишло је овде на земљу. Заиста јесте, браћо и сестре, Црква симбол неба; зато знајте, кад год у храм долазите, ви долазите на небо, јер у њему почива Бог и свети мученици на којима је Христос Цркву основао – као што смо певали приликом освећења овога светога храма. И зато, молим вас, браћо и сестре, децо духовна, да имате осећај светиње када у храм свети улазите. А тај осећај ћете имати ако будете живели у

Богу и ако будете живели по Богу, ако верујете да је Бог свуда присутан, а нарочито онде где се приноси бескрвна жртва. Ако то будете имали, онда ће бити разумљиво да треба у храм да улазите растерећени.

Зашто кажем растерећени? Данашњи човек је много оптерећен, браћо и сестре. Али не мислим само на економско оптерећење, о којем нам стално говоре; јесте и то, али је човек много оптерећен самим собом, својим гресима, својим нехришћанским поступцима. То је оно што нас пре свега оптерећује.

И зато, када долазите у храм растерете себе, замоли-те Бога за опроштај, замоли-те и друге за опроштај, драги моји. Овај лепо храм није велики као други храмови, али величина и значај храма не мере се по квадратима, браћо и сестре, него се мере по вашем присуству, по вашој вери, по вери ваших свештеника и по вашем, рекох и понављам, присуству на светој Литургији. Рекао сам вам да када долазите у храм улазите у Царство небеско, а то Царство је Литургија света. По вашим доласцима у свети храм и по вашем хришћанском животу, препознаће вас Бог, браћо и сестре. Зато је данас највећа радост за мене то што смо осветили храм. Али ће она бити већа и умножаваће се онолико колико вас буде на светим богослужењима. Нека сте срећни, нека сте Богом благословени и нека данашње освећење буде освећење ваше, домова ваших. Нека Господ коме смо се молили да утврди Цркву своју, утврди и веру у вама, браћо и сестре, утврди љубав, поштење, човечност, како би то наш српски сељак рекао. Нека Господ, рекох и понављам, благослови домове ваше, породицу вашу, да долазите у храм, да се мо-

лите, да се исповедате, да Богу кажете све што имате на души, да му отворите срце. Али, срце ћете отворити ако будете живели по јеванђелским начелима и јеванђелским врлинама. Нека ваша крштења у овом храму Господ благослови и нека вас препозна кроз свету Тајну крштења. У њему се крштавајте, Богу молите, венчавајте, мирите, и са Богом и једни са другима. У овом светом храму испраћајте ваше покојнике, јер све у Цркви бива, браћо и сестре; све – кроз Литургију и у Литургији. Нека сте срећни и Богом благословени. Христос васкресе!“

На самом богослужењу одликовани су пароси корићански: Милорад Тимотијевић чином протојереја, а Александар Јовановић достојанством протонамесника. Том приликом, Преосвећени Владика упутио им је речи захвалности али и поуке за још успешнији пастирски рад:

„На дан освећења храма овде у Корићанима, у који сте ви уложили своју љубав, веру и труд, овим одликовањима не одликујете се само ви, него сваки онај верник и онај добар човек који је и најмање помогао да овај лепо и бели храм Божији буде подигнут и да се данас освети. У име Цркве Божије у Шумадији и Епархије шумадијске благодарим Богу што је данас благословио ово освећење и што сте ви данас одликовани. Захваљујем Богу и вама, децо моја, а и свим верницима и свим добротворима који пре вас почеше ову светињу да граде. Нека ова

светиња буде светлост прво вама, који сте се у њу уградили, а и сваком вернику. Нека ова светиња буде ваш путоказ и израз ваше љубави, ваше вере, вашег поштења, ваше искрености, ваше наде у Бога и у Цркву Његову. Нека сте срећни, нека сте Богом благословени.“

Орденом Светог Симеона првог степена, највишим признањем Шумадијске епархије, одликован је господин Душан Мојсиловић који је својим трудом, залагањем и материјалним прилогом помогао завршетак изградње овог храма. Архијерејске грамате су заслужили: Милан Танасијевић из Корићана, Андрија и Милунка Максковић из Корићана, Слађан Добрић из Корићана, Милан Недељковић из Корићана, Милош и Ружа Вујанић из Корићана и пекара

Мили Милош из Корићана.

Фолклорно друштво из Корићана извело је пригодан културно-уметнички програм, а Литургијско славље настављено је трпезом љубави коју су за више од хиљаду људи припремили верни Корићана, заједно са својим свештенством.

Мирослав Васиљевић, ђакон

...у свештеника

ОСВЕЋЕНА НОВА ЦРКВА У РАЈКОВЦУ КОД МЛАДЕНОВЦА

славна, коме се радује овај град и сви ми, браћо и сестре, јер смо данас призвали Духа Светога и осветили овај велелепни храм посвећен Благовестима Мајке Божије – најрадоснијем празнику, када нам је објављен долазак Спаситеља света. А народи су хиљадама година очекивали долазак Сина Божијег. То су славне Благовести, када је Арханђео поздравио Пресвету Богородицу и рекао јој да се радује: *Радуј се благодатна, Господ је с тобом.* И заиста, Господ јесте са сваким од нас, браћо и сестре, са крштеним човеком, али не са сваким, него са оним који ту свету Тајну крштења спроводи у живот, који стално живи сећајући се дана крштења, када смо се са Христом распели, када смо са Христом умрли и када смо са Христом васкрснули. Ко је са Христом никада не умире, него увек васкрсава, али онај који се крштава треба да умре за грех, јер једино грех усмрћује човека.

Ово је радостан дан за Цркву Божију, јер је данас овде сишла благодат Духа Светога и осветила овај храм, а тиме и све нас. Сви смо данас освећени ако смо дошли у овај храм да се сусретнемо са Богом. А сусрести се са Богом значи прво очистити себе, очистити мисли своје, очистити срце своје, очистити душу своју; и мисли и душу и срце принесимо Богу ирецимо: ево, Господе, ја улазим у овај храм, помози ми, хоћу да будем чист, хоћу да будем добар, помози Господе, очисти, спаси и сачувај. То нам није тешко рећи али, не треба само рећи, него и испунити.

Данас је овај град добио парче неба на земљи, јер храм је, браћо и сестре, парче неба. И зато вас молим, и себи и вама препоручујем, да кад улазимо у храм, знамо да улазимо у део неба, јер кроз храм, кроз светињу која се обавља у храму, кроз свете Тајне које се свршавају у храму, кроз те свете Тајне и хришћанске врлине ми се једино и спасавамо. Али, како ћемо те свете Тајне и те свете врлине примити, зависи од нашег духовног и душевног стања. Храм је, као што рекох, место где се свршава најсветија Тајна, Тајна Цркве Божије, Тајна свете Литургије. Молим вас да се сабирате у храму и да се прибирате у њему. То је једино местогде можемо, зависно од чистоте душе наше и срца нашег, да разговарамо са Богом кроз молитву и кроз примање светих Тајни, а на првом месту Тајне крштења и Тајне светог причешћа.

Времена су озбиљна, драги моји, преозбиљна, ми немамо много места на овом свету где бисмо могли да прибегнемо и да се тако сачувамо од искушења, него што је то храм Божији. Овај ваш храм је велелепан, диван, простран, али ће он бити најлепши и најдивнији тек ако буде испуњен вама, браћо и се-

Црква Благовести Пресвете Богородице у селу Рајковац, надомак Младеновца, још једна је у низу светиња које су никле у Шумадијској епархији за време епископске службе Његовог Преосвештенства епископа Шумадијског Господина Јована. Изградња ове светиње започета је 1999. године, за живота блаженопочившег Епископа шумадијског др Саве (Вуковића), који је одредио место и дао благослов за њену градњу. Доласком на рајковачку парохију јереја Александра Марковића, радови на завршетку Благовештењске Цркве се убрзавају. Благословом и молитвама Његовог Преосвештенства, неуморним залагањем оца Александра, као и трудом и добровољним прилозима благочестивих мештана села Рајковац, изградња цркве је довршена господње 2009. године.

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Јован на дан Свете мученице Пелагије Тарсијске, 17. маја 2009. године, благоизволео је осветити новоподигнути рајковачки храм. Свечани чин освећења почео је дочеком Владике Јована испред храма. Након трократног опхода око храма приступило се освећењу Свете Трпезе, у коју је Епископ шумадијски положио мошти Светог мученика Лазара Косовског. На Светој Архијерејској Литургији која је због великог броја окупљених верника из Рајковца, Младеновца и шире околине, служена на отвореном, началствовао је Преосвећени Владика Јован, а саслуживали су архијерејски намесник младеновачки протојереј-ставрофор Драгољуб Ракић и свештенство Шумадијске епархије.

Владика Јован је у својој беседи након прочитаног јеванђелског зачала, између осталог, рекао:

„Благословен је овај дан у коме се радује Црква Христова, коме се радује Црква српска право-

стре. Зато је и подигнута ова црква. Није подигнута у име ни овога ни онога, него у име Божије, у славу Божију, а за наше спасење.

Данас, након освећења, овај храм постаје извор Воде Живе, оне воде која тече у Живот вечни, оне воде коју је на данашњи дан Спаситељ дао оној жени Самарјанки, како смо чули у светом Јеванђељу. Која је та вода? Шта је то Христос дао Самарјанки? Дао је себе! Он је тај извор, драги моји. Бог је извор добра. И ево нам примера из данашњег Јеванђеља: Бог не гледа ко је ко, него какав је ко, какво му је срце, каква му је душа, шта мисли и шта говори. Пред Богом није исправно оно што људи кажу да јесте. Јудејски народ мислио је за оне друге народе, за Самарјане, да су то незнабошци, нису хтели са њима да говоре, нису хтели да имају ништа заједничко, а гле, Бог не гледа, рекох, да ли си Србин, да ли си Бугарин, да ли си Самарјанин, него јеси ли Хришћанин, живиш ли хришћанским животом. Са онима које су Јевреји осуђивали, гле, Бог је говорио, браћо и сестре, Он, Сведидећи и Свезнајући. И видите из данашње приче, када је ова

вам је срећно освећење овога храма, нека вас он освећује и просвећује, да се ви и свештеници, који ће бити у њему, освећујете, да би и преко свештеника благодат Божија била пренета на вас. Нека сте срећни и Богом благословени.“

У току Свете Литургије Епископ Јован је одликовао пароха рајковачког Александра Марковића достојанством протонамесника, а протојереја-ставрофора Драгољуба Ракића, као и господу Драгана Матића, Љубишу Лазића и архитекту Михаила Јеремића, орденом Војда Карађорђа. Орденом Светог Симеона Мироточивог одликовани су господин Зоран Пантић и господин Раде Јеремић, који су дали огроман допринос изградњи ова светиња. Архијерејским граматама одликовани су и господин Милан Божовић, господин Миланко Илић, господин Живорад Недељковић, господин Милован Арсић, такође због заслуга приликом изградње храма.

По завршетку свештања храма и Свете Архијерејске Литургије, културно-уметничко друштво из села Влашке пригодним програмом, песмом и игром, подсетило је на старе српске обичаје. Литургијско славље настављено је трпезом љубави, коју је, за око хиљаду људи у порти новосвећеног Благовештењског храма, припремила црквена општина рајковачка.

да ти да воду која тече у живот вечни. Али овде видмо још нешто, драги моји. Није она била само Самарјанка, са друге стране изабраног народа, него је она била и грешница. Да, грешница је била. И шта се догодило са њом? Када се сусрела са Христом, кад је примила Њега у себе, постала је света, света Фотина коју прослављамо. Видите како присуство Бога у нама може да нас очисти и да нас просветли. Ту воду ви сте данас, драги моји, добили у овом храму. Зато вас молим, будите са храмом да би храм био са вама. Будите у њему, да би светиње које се у њему свршавају биле у вама, да би вас освећивале. То је порука данашњег освећења храма.

Нека сте срећни, нека сте Богом благословени, нека

Самарјанка дошла на извор, да захвати воду, када се срела са Христом, од ње је Христос тражио воду. А и она, опхрвана овим поделама људским, каже – како ти као Јудејац можеш да тражиш воде од мене Самарјанке? А Он јој каже – жено, ти да знаш ко је тај који од тебе тражи воду, тражила би од њега

Ратко Аврамовић, јереј

...**ЦРКВЕНА ЖИВНОСТ**...
...**САМАРЈАНКА**...
...**САМАРЈАНКА**...

фотографије: Фото агенџе Андреја, Младеновић

ИЗ ЛЕТОПИСА ШУМАДИЈСКЕ ЕПАРХИЈЕ

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ЈАСЕНИЧКОГ НАМЕСНИШТВА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је у среду пете недеље Васкршњег поста, 1. априла, у храму Светог великомученика Георгија у селу Придворици, служио Свету Литургију Пређеосвећених дарова, уз саслуживање свештенства и монаштва епархије шумадијске. Светој Литургији је претходила исповест свештенства овог намесништва, коју је извршио високопреподобни архимандрит Евтимије, настојатељ манастира Јошанице. После причешћа Епископа и свештенства, Светој Чаши су приступили верници, међу којима посебно треба истаћи децу која су активно учествовала у Светој Литургији. Верницима се надахнутом беседом обратио протојереј-ставрофор Никола Гвоздић, говорећи о опасностима и искушењима са којима се сусреће савремени човек, као и о одговорности свих нас за стање друштва у целини.

Након Свете Литургије, протонамесник Драган Милутиновић је прочитао реферат на тему „Покајање – смисао и важност у делима апостолских ученика“. После овог рада похваљеног од стране епископа и браће свештеника, уследила је дискусија, у којој су учествовали сви присутни. Преосвећени Владика је искористио прилику да као и увек очински посаветује своје свештенство како да правилно обавља пастирску службу. Духовно сабрање завршено је трпезом љубави коју је припремио протонамесник Миле Миловановић, парох паланачки.

Ненад Петровић, јереј

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ЛЕПЕНИЧКОГ НАМЕСНИШТВА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован у четвртак 2. априла 2009. године слу-

жио је Литургију Пређеосвећених дарова у Старој крагујевачкој Цркви. Епископу су саслуживали архимандрит манастира Жиче Герасим (Крстић) и свештенство лепеничког намесништва. Светој Архијерејској Литургији предходила је исповест свештенства, а исповедник је био отац Герасим.

«Суштина поста јесте да се сусретнемо са Живим и Васкрслим Господом. Као што се Христос жртвовао за нас и ми смо обавезни да се жртвујемо једни за друге. Васкрсење Христово јесте извор Вечног Живота и Љубави Његове према људима», истакао је Владика у својој литургијској беседи. После Литургије приступило се читању реферата на тему „Духовни дарови и јединство Цркве као Тела Христовог“, коју је припремио јереј Срђан Тошић.

Мирослав Васиљевић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА ОПЛЕНАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У петак 3. априла, у селу Влакчи, у храму Успења Пресвете Богородице, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Литургију Пређеосвећених дарова. Епископу су саслуживали јеромонах Евтимије, игуман манастира Јошанице,

свештенство опленачког намесништва и верни народ. Епископ Јован је у проповеди нагласио да је једини исправни пут којим ми као хришћани треба да идемо, пут Господа нашег Исуса Христа, јер је и сам Господ рекао: „Ја сам Пут, Истина и Живот.“

Пре Литургије је била исповест свештенства Опленачког намесништва, коју је извршио јеромонах Евтимије, а после је прочитан реферат на тему „Пут светлости и пут таме у Делима апостолских ученика“ који је написао јереј Дејан Петровић.

Градимиљ Милојевић, ђакон

МОНАШЕЊЕ У МАНАСТИРУ КАЛЕНИЋ

У среду 8. априла, после вечерње службе, монашки постриг примила је искушеница Ивана Николић, добивши на монашењу име Јована. Сутрадан је служена Литургија Пређеосвећених дарова, а Епископ шумадијски Г. Јован је искушеницу Драгану Рунић удостојио монашког чина, давши јој име Дарија. Тако је каленићска манастирска обитељ, на радост сестринства и васцеле Цркве Христове, постала богатија за нова два члана.

...Из летописа

ПРАЗНИЦИ ВРБИЦА И ЦВЕТИ ПРОСЛАВЉЕНИ У ЛАПОВУ

Верници и православно свештенство Лапова свечано су 11. априла прославили празник Врбицу. Храм Свете Параскеве у Лапову био је мали да прими мноштво деце, нарочито оне која похађају веронауку, а која су дошла да увеличају овај празник. После одслужене вечерње службе отац Милан Радовановић је одржао богонадахнуту беседу нагласивши да Господ Исус Христос веома воли децу, као и да је међу

онима који су га свечано дочекали у Јерусалиму било и много деце. Затим су освештане врбове гране које су, заједно са звончићима, подељене деци и њиховим родитељима. Следећег дана, на празник Цвети, у организацији вероучитеља ђакон Дејана Шишковића и Милоша Јелића причестило се неколико стотина ученика који похађају верску наставу.

Горан Живковић, јереј

ЛАЗАРЕВА СУБОТА У КРАГУЈЕВЦУ

Велики број Крагујевчана заједно са својом децом свечано је прославио радосни празник Васкрсења Лазаревог – Врбицу. Вечерњу службу у Саборном храму служио је Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, заједно са свештенством храма. Након освећења врбених гранчица Епископ, свештенство и народ певајући тропар празника извршили су трократни опход око Цркве.

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА МЛАДЕНОВАЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У петак шесте недеље Великог поста, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова, уз саслужење високопреподобног архимандрита Алексеја (Богићевића) и свештенства младеновачког намесништва, у храму Преноса моштију светог оца Николаја у Ковачевцу. Светој Литургији предходила је исповест свештенства младеновачког намесништва, а исповедник је био архимандрит Алексеј. Након Свете Литургије у сали Црквене општине прочитан је реферат на тему „Ближњи – брат или непријатељ“, који је припремио протојереј Бранислав Јеремић, након чега је наступила веома плодотворна дискусија. После прочитаног реферата приступило се трпези љубави

коју је припремио парох ковачевачки протојереј Милорад Вуловић.

Ратко Аврамовић, јереј

СВЕТА АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ОБРЕЖУ

На Лазареву суботу Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је свету Архијерејску Литургију у храму Светог Лазара у Обрежу, уз саслужевање Архимандрита Алексеја (Богићевића) игумана манастира Светог Луке, и свештенства темнићког намесништва. Верни народ Обрежа и околине дошао је да се са својим Епископом помоли Господу и узме учешће у светој Евхаристији. Владика Јован је у богонадахнутој беседи позвао вернике да увек носе у срцу Господа, јер Га тако најбоље проповедамо и оприсутњујемо. А Господ је ради нас чинио чуда која никад до тада у свету нису виђена, нарочито чудо васкрсења четвородневног мртваца. Но, Господу је све могуће, јер је за њега смрт само сан. Велики број деце и верника причестио се светим тајнама Христовим, а након Свете Литургије приступило се трпези љубави коју су парох обрешки протојереј Ђорђе Марјановић и овогодишњи колачар богато припремили.

Срђан Миленковић, јереј

ЦВЕТИ У СТАРОЈ КРАГУЈЕВАЧКОЈ ЦРКВИ

Традиционално Епископ шумадијски Г. Јован на празник Цвети служи Свету Архијерејску Литургију у Старој Цркви. На Литургији је чином протојереја одликован отац Милан Благојевић. Приликом рукопроизвођења Владика Јован је проти Милану и његовој породици пожелео све најбоље и пред присутним верницима истакао протине заслуге у дугогодишњој пастирској служби. Беседу је одржао др Зоран Крстић. „Спасење је акт воље Божије. Бог је обећао човеку да га никада неће оставити, а доказ налазимо у чињеници да ће у последњи дан доласком Христовим бити испуњено обећање о спасењу света“, нагласио је отац Зоран. Након Литургије одржана је трпеза љубави.

Мирослав Василијевић, ђакон

ИСПОВЕСТ СВЕШТЕНСТВА БЕЛИЧКОГ НАМЕСНИШТВА

У среду шесте недеље Великог поста, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Литургију Пређеосвећених дарова, уз саслужење јагодинског свештенства, монаштва и ђакон у храму Светог апостола и јеванђелисте Луке, у селу Ракитову код Јагодине. Светој Литургији је претходила исповест свештенства, а исповедник је био високопреподобни архимандрит мр Алексеј (Богићевић).

На Светој Литургији Владика је за досадашњи труд произвео у чин протојереја пароха ракутовског Зорана Симоновића, истакавши да ова награда припада не само њему него и свим парохијанима, и да само уз узајамни труд локална Црква може да узраста. Вредно је истаћи и велики број присутне деце (преко 200),

...*У СВЕШТЕНСТВУ*...

koja poħaħaju ĥasove verske nastave, i njihovo aktivno uĥeħe na Sluħbi. Vladika je u besedi poħeleo „da nam Gospod, u ĥije smo se ime sabrali i priĥestili, pomogne da budemo boħi Ĺudi i boħi ĥriħħani, jer On to i Ĺeli, samo mi moramo da uloħimo dosta truda, jer biti pravoslavan znaĥi biti uvek u podvigu. U vreme posta treba da naroĥito mobilisemo naše snage i da ne osuħujemo druge. Kako kaħu Sveti Oci, ko priĥa taj rasipa, a ko ĥuti taj sabira, jer ĥe mnogoglaħoliv ĥovek govoriti o drugom ne samo ono što Ĺeste, nego i ono što niħe, zato što niħe zauzdao jezik svoj. Onaj ko napada drugoga ĥoveka ne napada Ĺega nego Boga u Ĺemu. Zato su ovo dani Velikoga posta kada svako treba da preispita sebe.“

Posle Sluħbe pristupilo se trpezi Ĺubavi koju je Ĺubazni domaħin otaĥ Zoran, paroh rakitovski sa svojim parohijanima pripremio.

Ĥast da ove godine pripremi referat na temu: „Blagen je onaj koji bude jeo obed u Carstvu Boħijem“ imao je otaĥ Slobodan Radivojeviħ, ĥiji je rad Vladika poħvalio i posle ĥega je nastupila plodotvorna diskusija. U ulozu domaħina diskusiji je prisustvoavao gospodin Miodrag Nikoliħ, vlasnik fabrike elektromaterijala „Feman“, u ĥijim prostorijama u Jaħodini je i proĥitan ovaj temat. Gospodin Nikoliħ je ktitor i zaduħbinař храма Светог Луке, pa je uz trpezu posle Liturgije primio i ugostio Vladiku u sveštinstvo u svojoj fabriĥi.

Миломир Тодоровиħ, ĥакон

СТАТИЈЕ У САБОРНОМ ХРАМУ У КРАГУЈЕВЦУ

На Велики Петак у 21. ĥас у Саборном храму у Крагујевцу служено је јутрење Велике Суботе. Преосвећени Владика Јован са свештенством Саборног храма, умилним појањем и читањем произнео је непорочне стихире, којима претходе стихови из 118. Псалма, подељених на три статије. После отпеваног канона и великог славословија, уз звоњаву звона, Преосвећени Владика кренуо је са свештенством и верним народом у крсни опход око храма са Светом Плаштаницом, уз појање: «Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни...» са упаљеним свећама, сагласно речима Цркве, која Христов гроб назива најсветлијим, jer je извор нашег васкрсења.

По завршеном богослужењу Преосвећени Владика благословио је верни народ са жељом да у здрављу и срећи дочекају најрадоснији и најсветлији Празник над Празницима.

Среħко Зечевиħ, jerej

ВАСКРСЕЊЕ ХРИСТОВО – КРАГУЈЕВАЦ

Васкрсење Христово је победа над смрћу, победа над грехом, победа над ђаволом, то је пролеће за душу ѹудску. Једна васкршња песма дивно каħe: „Данас Христос као Сунце засја из гроба, данас грану пролеће у душама нашим.“ Васкрсење је празник радости, наде, и живота.

У Саборном храму у Крагујевцу у поноћ, уз појање васкршњег канона “Васкрсења је дан, просветимо се ѹуди...” отпочело је свечано Васкршње јутрење и у наставку служена Света Архијерејска Литургија,

koju je служио Његово Преосвештенство Епископ шумадийски Г. Јован уз саслужење братства Саборног храма. На почетку васкршњег јутрења из Саборног храма кренула је свечана литија koju je предводио Епископ Јован. Уз брујање звона Саборног храма, уз упаљене свеће, и васкршње стихире: „Воскресеније твоје Христe спасе...” литија је прошла кроз улице Крагујевца. После завршене Литургије, у двору Епископа шумадийског свештенство Крагујевца и гости упутили су ĥеститке Епископу Јовану уз радосни васкршњи поздрав: „Христос Васкрсе, Ваистину Васкрсе!“

Среħко Зечевиħ, jerej

ПРОСЛАВА ВАСКРСЕЊА ГОСПОДЊЕГ У МАНАСТИРУ СВЕТОГ ЛУКЕ

Празник над празницима, Васкрсење Господње најрадоснији је дан у години. Дан када се на сву творевину излива благодат Духа Светог који све обожује и присаједињује Христу, нашем Спаситељу. „Сада је све испуњено светлошћу и небо и земља и подземље...” сведочи црквени песник о радости Васкршњој.

У манастиру Светог Луке у Бошњану, у поноћ, опходом око храма и појањем васкршње стихире „Васкрсење Твоје Христe Спасе...” почело је васкршње јутрење у ĥијем је наставку служена Света Литургија. Преко две хиљаде верника из Бошњана, Варварина, Крушевца, Параћина и околних места, од којих се преко половине причестило, посведочили су да и вера у народу васкрсава, да Христос Ĺесте тамо где су двоје или троје у Његово име сабрани.

Након завршене Свете Литургије верни су једни другима ĥеститали Васкрс уз традиционално надметање у куцању јајима, поздрављајући једни друге најрадоснијим поздравом: „Христос Васкрсе, Ваистину васкрсе!“

Срħан Миленковиħ, jerej

СВЕТА ТАЈНА ЈЕЛЕОСВЕЋЕЊА У ХРАМУ СВЕТОГА САВЕ НА АЕРОДРОМУ

Већ неколико година, на Велику Среду, одржава се Света Тајна Јелеосвећења koju je ove godine служило шест свештеника. Дивно је било видети погнуте главе верног народа (њих око три стотине), међу којима је било и тешких болесника, као и раширено јеванђеље држано од стране свештеника изнад глава верног народа у Цркви.

Ова Света Тајна Јелеосвећења је добила своје испуњење у Светој Литургији на Велики Четвртак када су се скоро сви који су присуствовали Светој Тајни Јелеосвећења, причестили и сјединили са Господом.

Дејан Ђорђевић, јереј

ВАСКРШЊИ КОНЦЕРТ У СОПОТУ

Благословом Његовог Преосвештенства, Епископа шумадијског Господина Јована, у организацији Центра за културу и Црквене општине Сопот, на Васкршњи понедељак је одржан концерт духовне музике у Вазнесењском храму у Сопоту. Концерт је одржао Београдски камерни хор под диригентском палицом Владимира Марковића. У наступу су изведене дела Кедрова, Рахмањинова, Струнског, Владимира Милосављевића и Христова.

Београдски камерни хор, основан 1996. године, сачињава двадесетак професионалних музичара на челу са диригентом Владимиром Марковићем који се већ 35 година професионално бави музиком. Београдски камерни хор се у својој каријери прославио са низом запажених концерата у земљи и иностранству. Од 2000. године традиционално изводи серију Васкршњих концерата у Београду.

Горан Лукић, јереј

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У РУДОВЦИМА

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован је у суботу Светле седмице служио Свету Архиепископску Литургију уз саслуживање свештенства и монаштва Шумадијске епархије, у Рудовцима. Том приликом Владика је у литургијском сабрању крстио и тако причислио новог члана Цркве Христовој, Василија, сина пароха рудовачког Мирослава Филиповића. Преосвећени је свима честицао празник Васкрсења Христовог и велике радости избављења од смрти рода људског. Света Литургија је највећа радост, јер онима који у њој активно учествују дарује искуство победе над смрћу и вечног живљења у заједници са Живим Богом. Владика је нагласио да се данас Црква Христова радује јер је добила новог члана, али Црква и тугује јер човек, као икона Христова, све чешће одбија да буде сарадник Божији у рађању,

и пристаје да буде сарадник у убијању своје деце. Преосвећени је навео најновији статистички податак да се у Србији годишње чедоморством убије двеста хиљада људи, и апеловао да рађамо децу и да се не плашимо сиромаштва, јер Онај који уста ствара тај ће их и нахранити.

Владика је за труд и врлински живот одликовао чином протојереја пароха рудовачког протонамесника Мирослава Филиповића, чиме је одликована и читав подручја му парохија. После Свете Литургије домаћин је за све присутне припремио трпезу љубави.

Жељко Ивковић, јереј

ВЕНЧАЊЕ У РАКИТОВУ КОД ЈАГОДИНЕ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, уз саслужење јагодинског свештенства, венчао је 25. априла Томислава и Катарину Николић у селу Ракитово код Јагодине. Томислав је син Миодрага Николића, јагодинског привредника и дугогодишњег члана Епархијског управног одбора. Владици су саслуживали протојереј-ставрофор Златко Димитријевић и Михаил, свештеник из Москве, који је донео благослов Руске Православне Цркве и поклатио младенцима икону Свете Петке са благословом да их она чува у браку.

У својој беседи Епископ је нагласио значај православног брака и његове радости, а истовремено је нагласио да млади људи често траже радост на другим местима у којима је нема. Пожелело је младенцима дуг и радостан брак, саветујући да смисао брака потраже у молитвама које су произнесене у овој Светој Тајни, јер ако се буду управљали према њима имаће благословен и Богу угодан брак.

Миломир Тодоровић, јереј

БДЕНИЈЕ У ХРАМУ СВЕТИХ МИРОНОСИЦА У КРАГУЈЕВЦУ

У навечерје суботе 2. маја, уочи недеље Мироносица, на Варошком гробљу, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је бденије поводом славе храма уз саслужење свештенства Саборне цркве у Крагујевцу. Лепоти празника је допринео појање и учествовање у богослужењу верног народа. За време Страсне седмице Црква нас је водила кроз искуство гроба и тајну смрти Богочовека, а у недељу Мироносица славимо оне људе који су положили Исуса у гроб, дивећи се њиховој храбрости и вери. У Јеванђељу по Марку, које читамо на бденију, видимо да жене излазе рано ујутро на гроб са мирисима да би помазале Исусово тело. Иако знају да је камена стена на улазу у гроб тешка и не знају како да је помере, оне ипак одлазе, без икакве гаранције да ће успети у својој намери. Ово је већ чин и дело вере, јер без зајамченог успеха, када је много тога против њих, оне одлазе на гроб. Заједно са апостолима и мироносицама и ми себе сматрамо сведоцима Васкрсења. Ми смо сведоци по вери, баш као што је Марија Магдалина показала своју веру када је донела мирисе на Гроб.

По завршеном бденију Владика Јован се обратио верном народу, рекавши да су мироносице својим поступком показале да је њихова вера била чврста и непоколебива, јер су остале сво време уз Господа.

...*У СВЕТОЈ ТАЈНИ*...

Марија Магдалина је последња остала под крстом, а прва је била на гробу и прва срела Васкрслог Господа. Вера мироносица, можемо рећи, била је већа чак и од вере апостола, јер су се они разбежали када су Исуса одвели на распињање.

Прота Зарије се захвалио Владици и братству Саборног храма на принесеним молитвама и позвао Преосвећеног Владика, свештенство и верни народ на трпезу љубави.

Срећко Зечевић, јереј

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА НА ОПЛЕНЦУ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован поводом храмовне славе Светог великумченика Георгија служио је Службу Божију у задужбини Краља Петра I Карађорђевића на Опленцу, уз саслужење архимандрита Алексеја (Богичевића) и свештенства Шумадијске епархије.

Епархија шумадијска добила је тог дана новог трудбеника на Њиви Господњој. Парохијског ђакона при храму рођења Пресвете Богородице у Тополи Градимира Милојевића, Владика Јован рукоположио је у чин свештеника и поставио на прву парохију варваринску. Свештеничка служба узвишенија је од царске службе, јер је Господ ту службу предао апостолима, кроз апостолско прејемство које је у Цркви. Иако пут свештеника није нимало лак, Божанска Благодат, која силази на њега током рукоположења, помоћи ће му у невољама са којим се среће у парохијској служби. Живот свештеника као литурга и пастира јесте живот и његове парохије, коју је он дужан привести литургијској-евхаристијској заједници на челу са својим Епископом, нагласио је Владика Јован.

ПОСЕТА ВЛАДИКЕ ЈОВАНА СТАРОЈ ЦРКВИ

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је 7. маја Свету Архијерејску Литургију у Старој Крагујевачкој Цркви. Након Литургије и причешћа верних, Владика се задржао у канцеларијским просторијама Старе Цркве, где су разматрани начини и могућности за прославу славе Старе Цркве, Свете Тројице, која је уједно и литија града Крагујевца, за коју је ове године планирано да буде одржана у вечерњим часовима, за разлику од ранијих

година када се одржавала другог дана Духова. Такође, размотрени су планови за извођење грађевинских радова у Старој Цркви, а верном народу је Владика пружио духовну поуку и потпору у савладавању искушења која са собом носи свакодневни живот.

Мирослав Васиљевић, ђакон

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА У ВИНОГРАДИМА

Радост Епископског евхаристијског служења постала је за становнике Крагујевца духовна храна и благослов са којим се започиње нови дан и свако добробитије. Тако је и овог петка недеље Мироносица Епископ шумадијски Г. Јован служио Свету Архијерејску Литургију у храму Свете Петке у Виноградима. Из недеље у недељу верници овог храма на најверљивији начин кроз свога Епископа доживљавају Свету Евхаристију као живот и етос Цркве. Праћењем овог духовног ритма ми усвајамо истину да је храм наш дом, школа вере и живота, светиште и литија која води у небеса. Христос није пророк, и није теорија. Он је Сам Живот. На то је указао и Владика Јован у својој беседи на дан Светог апостола и јеванђелиста Марка у Виноградима. Ми примамо Тело и Крв Његову да бисмо ми реално могли постати “причасници Божанске природе” (2 Пет 1,4). Владикина еванђелска порука јесте порука спасења у Евхаристији. Зато је потребно у нама обновити евхаристијски живот. Снажне и убедљиве Владикине речи подстичу нас у изграђивању живог организма Цркве.

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА НА АЕРОДРОМУ

У попразништву Васкрсења Христовог, када сви православни прослављају победу живота над смрћу, верни народ насеља Аеродром заједно са својим свештеницима свечано је прославио своју храмовну славу,

Спаљивање моштију Светога Саве. Прослава храмовне славе започела је у суботу 9. маја када је Владика Јован заједно са још дванаест свештенослужитеља и четворицом ђакона служио празнично бденије. На бденију је певао октет Саборног храма Свети Роман Мелод и ученици Богословије Свети Јован Златоусти.

Из гроба Христовог засијала је светлост која просвећује сваког човека. Та светлост засијала је и из гроба Светог Саве и онда када је непријатељ покушао да његово нетрулежно тело спали. Данас Свети Сава за све генерације Срба сија непролазном светлошћу Христовог Васкрсења јер је ишао путем Христа Богочовека, рекао је Епископ.

Сутрадан, одслужена је Света Литургија на којој је началствовао протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, уз саслуживање десеторице свештеника и двојице ђакона. На Литургији је протојереј-ставрофор Живота Марковић беседио о лику и делу Светога Саве. После опхода око храма пререзан је славски колач, а домаћин славе господин Дејан Браковић је предао део славског колача колачару за следећу годину господину Ненаду Живановићу. Након свега уследила је трпеза љубави коју је припремио господин Дејан Браковић.

Братство храма

ХРАМОВНА СЛАВА У БАРАЈЕВУ

У недељу Раслабљеног, на дан Спаљивања моштију Светога Саве, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је у Барајевском храму посвећеном овом празнику, Свету Архијерејску Литургију уз саслуживање свештенства Шумадијске епархије. Светом богослужењу присуствовао је велики број верних из беланичког намесништва и околине.

Честитајући храмовну славу, Епископ је свештенству и верном народу упутио духовну поуку. Владика је на почетку беседио о Васкрсењу Христовом као централном догађају нашег спасења. Светлост Христовог Васкрсења обасјава цео род људски. Та непролазна светлост сија вечним сјајем и ништа је не може затамнити, јер долази од Христа Богочовека. Дар Христовог Васкрсења догодио се једном за свагда. У другом делу беседе Епископ је говорио о излечењу Раслабљеног. Одломак из Јеванђеља показује да Христос води рачуна о сваком човеку. Задњи део беседе која се тематски може поделити у три дела, Владика Јован је посветио горостасној личности Светог Саве. Из пепела спаљених моштију Светог Саве, Српски народ је Васкрсавао, Васкрсава и Васкрсаваће, јер се из пепела његових спаљених моштију осећа мирис који надахњује и оживотворава.

У току литургије причестио се велики број верних, нарочито деце. После свечане литије око храма и резања славског колача, приређена је славска трпеза, продужетак служења Господу и Светом Сави.

Владимир Димић, јереј

МОНАШЕЊЕ У МАНАСТИРУ ДРАЧИ

У Православној цркви одувек је суштина монашког живота била опредељење за Бога и заједница са њим, насупрот опредељењу за свет. Монашки живот се схвата као вид борбе за чистоту личности, а против зла у човеку које је присутно кроз страсти. Страсти не могу да се избегну ни спрече, али могу да се савладају и умртве кроз борбу против њих. Монаштво је по свој замисли подражавање Христовом начину живота, јер Господ у јеванђељу каже: „Ако хоће ко да иде за Мном, нека се одрекне себе, и узме крст

свој и за Мном иде. Јер ко хоће живот свој да сачува, изгубиће га; а ако ко изгуби живот свој Мене ради, наћи ће га“ (Мт 16, 24-25).

У 27. Химни Свети Симеон Нови Богослов пева:

„Који у покајању живе./Који, удаљујући се од других./Воде монашки живот.../Келија њихова је небо, а они су/Попут сунца, јер у њима живи/Незалазна Божија светлост...“

Та незалазна Божанска светлост обасјала је и манастир Драчу у близини Крагујевца, на дан Светог апостола и јеванђелисте Јована, 21. маја, када је у попдневним часовима Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован у чин мале схиме увео расофорне монахиње: Аквину (Пантелић), Магдалину (Божовић), Јустину (Вилотић), Ефросинију (Гардовић), Татијану (Стикић), Параскеву (Савић) и Марину (Савић). Испушенице манастира Драче и Дивостина: Весна Луковић, Биљана Станковић и Негосава Мијаиловић примиле су монашки постриг, добивши на монашењу имена: Анастасија, Јелена и Ана.

Монашки живот је пребивање у молитви, с тога су град Крагујевац и Епархија шумадијска добили молитвенице за цео свет, јер захваљујући монасима и монахињама, на земљи се никада не прекидају молитве, и у томе је корист монаха за цео свет. Монашки постриг је радост и за монаха и за Цркву Божију. У својој поуци новим монахињама Владика Јован је истакао да је монашки пут страдалан, пут распињања са Христом. Живот монаха као и сваког хришћанина јесте живот заснован на љубави, милосрђу и поштењу. Зато су прави монаси светлост свету, рекао је Владика Јован.

Срећко Зечевић, јереј

ХРАМОВНА СЛАВА МАНАСТИРА НИКОЉЕ

На дан преноса моштију Светог Николаја, 22. маја, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је Свету Архијерејску Литургију у манастиру Никољу Рудничком.

Један од најлепших манастира у Србији подигнут у време владавине деспота Стевана Лазаревића, налази се на источним огранцима Рудника, недалеко од села Горње Шаторње. Манастир је посвећен Светом Николи, а у народу је познат као Никоље. Сваке године сестринство манастира на челу са игуманијом

...*У ПРАВОСЛАВНОЈ ЦРКВИ*...

Евдокијом свечано обележава своју храмовну славу, а долазак Владике Јована потврда је пастирског старања о овом не само духовном, већ и културном добру Шумадије, што је и својом беседом потврдио Владика Јован. Рудничка светиња обасјавала је и обасјавала све генерације честитих хришћана, које су за светило свог живота узеле Светог оца Николу, зато што је он био добри и мудри крманош лађе Цркве Христове, рекао је Владика Јован.

СЛАВА СТАРЕ БАРАЈЕВСКЕ ЦРКВЕ

Овогодишња прослава празника Преноса моштију светог Николаја, славе Старе барајевске цркве, почела је Светом Литургијом коју је служио архијерејски намесник бељанички протојереј-ставрофор Видо Милић, уз саслужење јереја Горана Ракића и Владимира Димића. Литургији је присуствовао верни народ Барајева и околине и деца из ОШ „Кнез Сима Марковић“. Светом Причешћу приступио је велики број деце и верника. У току литургије пререзан је славски колач, а након службе одслужен је помен покојном проти Милићу Башићу, за време чијег је службовања и саграђен стари барајевски храм.

После службе и послужења уследила је литија кроз Барајево и околину, дуга четрдесетак километара. На дванаест записа, колико тренутно има на барајевских парохија, верни народ је са радошћу дочекивао крстоноше са барјацима и са љубављу и побожношћу учествовао у молитвама које су читали свештеници. Након литије, у црквеној сали старе барајевске цркве, приређена је трпеза љубави за све учеснике крсног хода.

АРХИЈЕРЕЈСКА ЛИТУРГИЈА И КРШТЕЊЕ У ВРБИЧКОЈ ЦРКВИ У АРАНЂЕЛОВЦУ

Благослов Божији да учествује у истинској радости Литургијског сабрања у недељу 24. маја, имали су верници Аранђеловца и околних места. Тога дана, Његово

Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован служио је у оквиру своје редовне канонске посете Свету Архијерејску Литургију у храму Светог архангела Гаврила у Аранђеловцу, уз саслужење архијерејског намесника орашачког протојереја-ставрофора Миће Ћирковића и свештенства Шумадијске епархије. Током Свете Литургије Владика Јован крстио је Мили-

цу, кћерку парохијског ђакона Ненада Јовановића. И овога пута Епископ је подсетио на смисао и значај празновања Васкрса, истакавши да је свака недеља Васкрс у малом. Тумачећи еванђеље о исцељењу слепог, Владика је говорио о духовном виду сваког хришћанина. Духовни вид стекла је и мала Милица својим крштењем, а на њеној породици, кумовима и ближњима је велика одговорност, да се живот мале Милице развија под окриљем Цркве и парохије којој припада. Литургијско сабрање настављено је трпезом љубави у етно селу „Дивљаковац“, чије је просторије Владика Јован освештао након Свете Литургије.

Милован Ранковић, јереј

ОСВЕЋЕНА НОВОСАГРАЂЕНА ШКОЛА У СТЕПОЈЕВЦУ

У понедељак 25. маја, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован, служио је Свету Архијерејску Литургију у ОШ Вук Караџић у Степојевцу. Ђаци, наставници и радници школе дочекали су свечано свога Владика, који је пре Свете Литургије осветио новосаграђену школу. Епископ је у беседи, коју је изговорио после прочитаног јеванђеља, истакао да је велика радост што деца могу да се васпитавају и образују у оваквој школи. „Реч васпитање долази од словенске речи *питати* што значи хранити“, рекао је Владика и нагласио да у човековом животу постоје многе школе; прва је Црква, затим породица, па школа у којој се образујемо, друштво у коме живимо... „Кога је Христос највише волео? Децу. Зато је Он и говорио: пустите децу к мени јер таквих је Царство Небеско. Најбоља диплома, децо моја, је она коју понесете са кућног прага. Када је један човек завршио многе школе и стекао многе дипломе и када су га питали шта му је у животу највише помогло, он је рекао крило моје мајке.“ На крају, Владика је напоменуо да се школа најбоље завршава ако је заволимо.

У току Литургије причестио се велики број деце и наставника. На крају службе Владика је одликовао директорку школе Верицу Анђелић, која је уложила велики труд да ова школа засија у пуном сјају, архијерејском граматом признања. После тога су ученици и гости школе извели пригодан културно уметнички програм, а затим је уследила трпеза љубави.

Владимир Димић, јереј

ИЗАШАО НОВИ БРОЈ ЧАСОПИСА САБОРНОГ ХРАМА У КРАГУЈЕВЦУ САБОРНИК

Са Благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Г. Јована, свештенство Саборног храма је 2005. године почело издавање часописа *Саборник*. Часопис својим читаоцима пружа духовна и поучна штива о вери и савременим проблемима хришћанског живота. Први број је изашао 1. маја 2005. Године, а главни и одговорни уредник је јереј Срећко Зечевић. Редакцију часописа чине: протојереј-ставрофор др Зоран Крстић, протојереј-ставрофор Зарије Божовић, Владимир Благојевић, Оливер Беговић, Александар Продановић, Ана Зечевић. Велику захвалност дугујемо првом техничком уреднику ђакону Филипу Јовановићу. Од трећег броја технички

...из светлости

уредник је господин Владимир Благојевић и његова Уметничка радионица “Свети краљ Милутин”.

Од јуна 2005. године до маја 2006. године изашло је још четири броја. Најновији, шести број, часописа изашао је из штампе 2009. године.

ПЕТ ГОДИНА ЕМИСИЈЕ “ПРАВОСЛАВНО ЈУТРО” НА РАДИЈУ ЈАГОДИНА

У просторијама Црквене општине јагодинске, на дан Вазнесења Господњег, одржана је конференција за штампу поводом петогодишњице радио емисије “Православно јутро” уредника Бориса Милосављевића, вероучитеља из Јагодине.

Како је и сам уредник нагласио све је почело на празник Преноса моштију светог оца Николаја, 2004 године, на таласима 97,3 мегахерца, првог програма Радио Јагодине, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа Шумадијског Г. Јована, и уз помоћ Црквене општине јагодинске. Емисија траје 90 минута, премијера је недељом у 8.30 часова, а репризни термин је субота 8.30 часова.

Видно узбуђен вероучитељ Борис се најпре захвалио слушаоцима, без којих ова емисија не би трајала и не би постала оно што данас јесте. Такође се захвалио и свима који су својим даром и трудом помогли да ова емисија буде на високом професионалном нивоу, а на првом месту покојном Жикици Јовановићу, затим директору ЈИП „Нови Пут“ Бати Вујићу, главном и одговорном уреднику Радија Јагодина Горану Јевремовићу, тонцима: Златку Милојковићу, Сашу Пантелићу и Горану Јевтићу, спикерима: Весни Петровић, Сузани Лубури и Николи Косановићу, дневном уреднику радија Јелени Добросављевић, као и свештенству и вероучитељима који су му пружали преко потребну помоћ у припреми емисије. На крају се захвалио и члановима новинарске секције ОШ „17. октобар“, који похађају наставу веронауке: Кристини Пешић, Јовани Стевановић и Соњи Димитријевић, ученици Гимназије „Светозар Марковић“, Јелени Спремо, као и свима који су на било који начин помогли реализацију ове емисије. Ваља истаћи и да је у преко 260 емисија гостовао велики број наших духовника, свештеника, ђакона, вероучитеља, ученика веронауке, деце и и свих оних који су имали нешто да понуде или упуте духовну поуку народу Поморавског краја.

Миломир Тодоровић, јереј

СПАСОВДАН У МАНАСТИРУ САРИНАЦ И У ЂУРИСЕЛУ

Његово Преосвештенство Епископ Шумадијски Г. Јован служио је уочи Спасовдана празнично бденије у манастиру Саринац, у храму посвећеном Вазнесењу Господњем. Честитајући храмовну славу настојатељу манастира протосинђелу Јустину (Гордићу) Владика је истакао смисао и значај овог великог празника, подсећајући нас на речи светог Атанасија Великог, који каже да се Господ очовечио да би човека обожио. Домострој Божји извршен је кроз Христово Рођење, Васкрсење и Вазнесење.

У храму који је грађен у духу рашке средњовековне архитектуре, Епископ шумадијски осветио је нови

иконостас. Сутрадан, на празник Вазнесења Епископ шумадијски служио је Свету Архијерејску Литургију у новосаграђеној Световазнесењској цркви у селу Ђуриселу, уз саслужење свештенства крагујевачког и лепеничког намесништва. Трудом и залагањем

оца Милана Живановића, ова млада Црква из дана у дан окупља све већи број верника из села Ђурисела, Драгобраће и Голочела.

Литургијско сабрање праћено је освећењем црквеног звона, даром господина Радашина Костића из Ђурисела, и резањем славског колача свечара Живослава и Весне Стевановић, из Горњег Голочела. После богослужења ученици ОШ “Милоје Симоновић” из Драгобраће извели су позоришну представу са темом из живота Светог Саве. У лепо осмишљеном програму учествовали су и њихови вршњаци, чланови фолклорног друштва из села Бадњевца.

НОВИ ИНТЕРНЕТ ФОРУМ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Са благословом Његовог Преосвештенства Епископа Шумадијског Г. Јована покренут је интернет форум на веб страни www.svetijakov.org која постоји већ дуже време, а уређује је јереј Иван Цветковић. Форумом администрира јереј Горан Живковић, који има искуство у овој врсти комуникације, а у модерацији ће учествовати и више свештеника и студената теологије. Форум носи назив *Живе речи утехе*, а налази се на адреси www.svetijakov.org/forum. Творци форума су се потрудили да креирају подфоруме који су везани за догађаје унутар СПЦ, али и осталих помесних Цркава, па и неправославних хришћанских верских заједница. Ту су и подфоруми који су везани за световну уметност (филмску, музичку, ликовну, литерарну), као и за друштвене и природне науке, и актуелности из друштва. Модерација ће се трудити да оствари преко потребни баланс између световних и теолошких тема, а на духовну корист посетилаца форума. У плану су и разговори са свештеницима путем познатог програма скајп, као и онлајн интервјуи са монасима и православно оријентисаним интелектуалцима.

Горан Живковић, јереј

...*УРЕЂУЈЕ*...
СВЕШТЕНИЦИ

ПАРАСТОС У ВАРВАРИНУ НА ДЕСЕТОГОДИШЊИЦУ НАТО БОМБАРДОВАЊА

30. маја 2009. године навршило се десет година од стравичног злочина који је заувек изменио историју Варварина. Тог дана, око 13 часова, на празник Силаска Светог Духа на апостоле (варваринска литија), НАТО авиони бомбардовали су варварински мост. Том приликом животе је изгубило десеторо људи, међу којима и протојереј-ставрофор Миливоје Ћирић и петнаестогодишња Сања Миленковић, тадашња ученица Треће београдске Гимназије.

Ове, као и претходних година Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Г. Јован уз саслуживање Архимандрита Алексеја (Богићевића) игумана манастира Светог Луке и свештенства темнићког намесништва служио је у Варварину Свету Архијерејску Литургију и парастос пострадалима на варваринском мосту. Након Свете Литургије, на месту страдања невиних варваринаца, где је сада спомен обележје, Владика Јован одржао је краatak помен свим пострадалима и беседом се обратио присутнима говорећи да не смемо никада заборавити њихове жртве, јер народ који не памти своју прошлост нема ни садашњост, а још мање будућност. Да памтимо и да се молимо Господу за пострадале, али да се не светимо и не мрзимо јер је освета Господња.

Осим Владике Јована окупљеном народу обратили су се и председник Општине Варварин Зоран Миленковић (отац пострадале Сање), Вук Драшковић и Живадин Јовановић.

У наставку своје посете темнићу Владика Јован је осветио место за нови Храм посвећен Светој Тројници у селу Доњи Катун, а потом је посетио и манастир Светог Луке у Бошњану, где је осветио крстове за новоизграђени Храм Свих Светих.

Срђан Миленковић, јереј

ДЕСЕТ ГОДИНА ОД МУЧЕНИЧКЕ СМРТИ ВАРВАРИНСКОГ ПРОТЕ МИЛИВОЈА ЋИРИЋА

Тридесетог маја, првог дана празновања Свете Тројнице 1999. године, приликом бомбардовања моста на реци Морави у Варварину од НАТО бомби пострадао је дугогодишњи парох Цркве у Варварину протојереј-ставрофор Миливоје Ћирић.

Данас, када молитвено обележавамо десетогодишњицу погибије проте Миливоја, нашег драгог Ћирице, ми његови малобројни школски другови из друге послератне генерације призренских богослова, који смо по Божијем допуштењу још у животу, са молитвеном захвалношћу сећамо се његове личности, његовог живота и насилне смрти. Отац Миливоје био је неуморни проповедник Вере Христове, проповедник правде, истине и љубави. Искрено је волео своју Цркву, свој народ и своје парохијане, и служио им на најбољи могући начин. Имајући апсолутну љубав и поштовање својих парохијана, са њима је саградио три Цркве: Цркву посвећену Светом великомученику Пантелејмону у катунским виноградима, Цркву Светој Екатарини на новом варваринском гробљу поред које почивају остаци његовог намученог тела, и Цркву Светој Тројници у Катуну, чија је градња била приведена крају, али по Божјој вољи отац Миливоје није доживео да она буде освећена.

“Мученичка смрт проте Ћирића, мог школског друга, дубоко ме је погодила и потресла, као и све оне који су га познавали, велели и поштовали. Био је одан Цркви, што је својим делима и показивао. Његова смрт је велики губитак за Српску Цркву, српски народ и за његову породицу. Радо слушан као парох у Цркви, врсан проповедник, омиљен у својој парохији.” Изјавио је Његово Преосвештенство Епископ Нишки Г. Иринеј редакцији листа “Новости” непосредно после трагичне смрти оца Миливоја. Свештеничко пожртвовање и жеља да помогне пострадалима када је пала прва бомба на Варварински мост (који је у непосредној близини Цркве) и његово страдање када је пала друга бомба, остаће као светао пример достојан венца мученичке славе. Десет година је прошло, проћиће још много деценија, али ће мало бити таквих личности као што је био наш брат у Христу, отац Миливоје, човекољубац и миротворац достојан мученичке славе, кога се свакодневно молитвено сећамо, и молимо се Богу Васкрсом да се по вери и у вери православној опет видимо као што смо се гледали давне 1948-1952 године у школским клупама.

И у овом дану десетогодишњице страдања оца Миливоја његовој породици: супрузи Душици, кћеркама Лели и Верници и унуцима, желимо утеху и охрабрење од Господа Бога Свемилостивог. Бог да прости душу великог човека и свештенослужитеља оца Миливоја, а међу нама трајна успомена.

Његови школски другови:

протођакон Ђорђе Чекеревац, протојереј Слободан Ратковић, и протојереј Живомир Жоле Миловановић

БАТИНА ЈЕ ИЗ РАЈА ИЗАШЛА

Преносимо део из текста *Неки аспекти актуелности канона Прводругог сабора у Константинопољу протојереја-ставрофора др Зорана Крстића, из Календара Црква за 2008. годину, који је аутор прилагодио актуелним догађајима из живота наше Цркве и друштва*

нимци из духовно рехабилитационог центра при манастиру Црна Река који су се појавили у јавности нису никада оставили равнодушним. Много је коментара, много полемике засноване на разноврсним, често и опречним полазним тачкама. Неки се у тој дискусији позивају на извесне позитивне резултате, али чак ни савршени резултати не могу да скрајну кључну чињеницу која свему даје другу перспективу – да се ради о православном свештенику и установи која функционише при православном манастиру. Као прилог разумевању овог крајње озбиљног проблема подсетићу на неке свештене каноне Православне Цркве о поменутој проблематици.

27. канон светих апостола (трећи-четврти век)

Епископ, или презвитер, или ђакон који бије верне када сагреше, или неверне када чине неправду, и кроз то хоће да их застраши, заповедамо да се свргне. Јер нас није нигде Господ томе научио (Мт 5,39-49). Напротив, када су Њега били, није узвраћао бијењем; када су Га ружили, није узвраћао ружењем; када је страдао, није претио.

9. канон Прводругог цариградског сабора (861. године)

Пошто апостолски и божанствени канон (27. ап.) подвргава свргнућу свештенике који покушавају да бију верне када сагреше, или неверне када учине неправду, неки, смишљајући како би задовољили свој гнев, изврћу апостолске наредбе схватајући да се односе само на оне који својом руком бију, мада канон ништа тако не означава, нити здрав разум дозвољава тако схватити. Јер би заиста било узалудно, и врло погрешно, свргавати онога што је три или четири пута својеручно ударио, а остављати некажњеним онога који дозвољава бијење по наредби и увећава казну свирепом и до смрти. Зато, пошто тај канон кажњава уопште бијење, зато и ми исто потврђујемо. Јер свештеник Божији треба да васпитава неуреднога поукама и саветима, а понекад и црквеним епитимијама, а не да бичевима и ударцима насрће на тела људска. Ако ли пак неки буду сасвим непослушни и не следећу уразумљењу епитимија, нико не спречава да се они уразумљују призивом месних начелника. Јер је и 5. канон Антиохијског сабора одредио да се изазивачи нереди и побуна у Цркви поврате у ред спољном руком власти.

Овај канон Прводругог сабора (подсећамо да се ради о деветом веку) говори о свештеницима који туку посредно, тј. који наређују трећој особи да туче верне кад сагреше или неверне кад учине не-

правду. Овај се канон надовезује на такође цитирани 27. канон светих Апостола, који под претњом свргнућа забрањује епископу, презвитеру и ђакону да непосредно (својом руком) туче верне у жељи да их застраши. Пошто је општа карактеристика Канонског предања да решава конкретне проблеме, а не да разматра хипотетичке ситуације, треба претпоставити следеће: поједини клирици су, знајући за 27. апостолски канон, покушавали да га заобиђу и наређивали трећим особама да кажњавају батинама верне. 9. канон Прводругог сабора то санкционише. Јер би заиста било узалудно и врло погрешно, свргавати онога који је три или четири пута својеручно ударио, а остављати некажњеним онога који дозвољава бијење по наредби, и увећава казну свирепом и до смрти. Зато, пошто тај канон (27. ап.) кажњава уопште бијење зато и ми исто потврђујемо. Два се карактеристична појма користе као разлози оваквим поступцима. У апостолском канону то је застрашивање, а у другом гнев. Очито и један и други узрок потичу из осећаја доминације и власти и постављају пред нас проблем слободног избора за живљење у Цркви и проблем насиља као екстремног начина угрожавања достојанства човека. Слободна воља је апсолутни предуслов хришћанског живота и Црква до четвртог века није могла ни да помисли на било какав облик принуде у проповедању своје вере или, пак, у унутарцрквеним односима. Сам Христос је био жртва насиља, а апостоли на својим путовањима по Римској империји нису поседовали ништа сем речи о Истини. После Миланског едикта, а нарочито од времена Теодосија ситуација се донекле мења и то у свести самих цара. Хришћанство, као државна религија, постало је фактор хомогенизације и стабилности државе, па тако и предмет посебне бриге цара зарад очувања државе (овим ставом свакако не искључујемо и њихову искрену веру). У таквим околностима нису били ретки елементи принуде и насиља. У различитим периодима историје Византије, а и касније, Црква је више или мање енергично оспоравала или негирала принуду као начин христјанизације или решавања појединих проблема, већ према својим моћима у том тренутку. Карактеристичан је случај из осмог века са покрштавањем Јевреја. Наредбом цара Лава III Исавријанца којом су Јевреји морали да се насилно крсте, настали су озбиљни проблеми

у Цркви које је разрешио 8. канон VII Васељенског сабора, прокламујући оно што бисмо ми данас назвали верском слободом, тј. слободом практиковања своје вере. Канон између осталог каже : *...да се такви (Јевреји) не примају ни у општење, ни на молитву, ни у Цркву, него јавно нека буду по својој вероисповести Јевреји... Ако се неко од њих обрати из искрене вере и исповеди (Христа) од свега срца... таквога примати и крстити и децу његову... Ако ли тако не поступи, ништо их не треба примати.* Овај канон, као и претходна два која смо навели, а пре и изнад свега саме речи Христове **Ко хоће за мном да иде...** или пак Блаженства итд. недвосмислено нам пружају основу за одбацивање и потпуно негирање сваке принуде и насиља у животу Цркве. Па ипак... Сетимо се инквизиције, насилног покрштавања, верских ратова у Европи и све то у име Христово. Или, пак, данашњег, углавном, исламског фундаментализма повезаног са тероризмом који покушава да овековечи стање сукоба и рата. Иако ово нису греси Истока и Православне Цркве они су се, ипак, и на истоку, одражавали на општи однос савременог човека према религији у ставу да борба за заштиту људског достојанства подразумева ограничење деловања Цркве као фактора разједињености и неслободе. Због тога не треба да нас чуде ставови појединих теоретичара који блиско повезују религију и насиље.

Позабавимо се накратко тумачењем насиља у Светом Писму. Оно је пуно слика и дела насиља која се задивљујуће пластично описују. То је реалност људске историје пред којом се не могу затварати очи. Али који су темељни ставови које срећемо у Библији?

Најпре, на самом почетку, у Књизи Постања примећујемо апсолутно одсуство насиља при стварању. Сва је творевина добра и први чин насиља се дешава после пада, када човек задобија *способност* разликовања добра и зла. Кајин не може да поднесе неуспех своје жртве Богу и у бесу (сетимо се појма гнева у 9. канону Прводругог сабора) убија свога брата Авеља. Затим следи, за нашу тему, занимљив дијалог између Бога и братоубице Кајина. Кајин се каје, а Бог обећава да ће га заштитити од освете. На тај начин сам Бог ставља брану даљем насиљу. Али и поред Божије интервенције зло и насиље нарастају. Завет Божији Ноју има за циљ заштиту живота, па чак и ако зло није побеђено. Бог, даље, налази други начин заштите људског живота. Дарује закон који изричито забрањује убиство. *Не уби, гласи заповест Господња којом се драстично ограничава насиље. Затим, знатан број псалама Давидових обилује позивом на насиље (Узми оружје и штит и устани у помоћ моју; извуци мач... Пс 34.; Устани Господе, предухитри их, и обори их; избави душу од безбожника, мачем твојим од непријатеља руке Твоје... Пс 16. итд.).* Ови псалми настали из искуства неправде, представљају позив жртве насиља да Бог буде осветник и заштитник слабих, што је још једно ограничење насиља. Дакле, неће се светити човек и тиме продужити ланац насиља и зла, већ се сва нада полаже на Бога и правду Његову.

О односу према насиљу које срећемо у Новом Завету сматрамо да не треба ни говорити. Драстично ограничење насиља, као реалности искључиво људске егзистенције (животиње не могу бити насилне), несумњива је карактеристика библијског етоса. Насиље се тумачи као промашено заједништво, као погрешан и демонски пут трагања за заједништвом.

27. апостолски канон и 9. канон Прводругог сабора поред санкционисања насиља наглашавају и како треба проповедати и сведочити Христа. *Јер нас није нигде Господ томе (насиљу) научио. Напротив, када су Њега били, није узвраћао бијењем; када су Га ружили, није узвраћао ружењем; када је страдао, није претио (27. ап.), ... Јер свештеник Божији треба да васпитава неуреднога поукама и саветима, а понекад и црквеним епитимијама, а не да бичевима и ударцима насрће на тела људска (9. Првдр.).* Слобода и достојанство људске личности се апсолутно морају поштовати, без обзира о коме се ради и у каквом је стању та особа. Без обзира да ли се ради о наркоману, алкохоличару или било ком другом, он увек јесте и остаје икона Божија за кога је Христос страдао и васкрсао. Добри се циљеви постижу добрим средствима и то правило је апсолутно за православне свештенике у опхођењу са онима који су им поверени. Батина није из раја изашла ни за кога, а поготову не за православне манастире и свештенике.

Јелисавета Багарјана
(Бугарска, 1893 – 1979)

СВЕТА СТАРИНСКА ИКОНА

Ја Те знам, Богородице бледа,
с обасјаним Одојчетом на крилу.
Твој поглед чудно даљину загледа,
Твоје усне шапћу молитву, свилу.

Мудраци седокоси и славни
пред Тобом се клањају до земље,
због детета, предсказаног давно,
дошли су на свето поклоњење.

И називају Га Сином Неба, књиге дуге,
и називају Га Царем Земље, престо за свеће,
но Ти унапред чујеш: *Љубите једни друге,*
и над колевком већ видиш Распеће.

из књиге *Светска духовна лирика*
превео Синиша Пауновић

ВЛАДИКА ДОСИТЕЈ (ВАСИЋ)

рпска Православна Црква у двадесетом веку, у веку великих искушења и несрећа за српски народ, имала је више изузетних епископа. Један од њих био је и митрополит загребачки Доситеј (Васић).

Митрополит Доситеј рођен је у Београду 1887. године. Гимназију и богословију завршио је у Београду. Замонашен је у манастиру Манасија. Рукоположен је у чин јеромонаха 1899. године. Кијевску духовну академију, са степеном магистра богословља, завршио је 1904. године, а затим је две године на Берлинском универзитету изучавао богословске и философске науке. Након тога, у Лајпцигу је студирао философију. Од 1907. до 1909. године предавао је у Богословији Светог Саве у Београду. У Паризу, на Сорбони и Вишој школи социјалних наука, студира од 1907. до 1909. године. У Француској се упознао и са римокатоличким богословљем и устројством ове цркве. Од 1910. до 1912. године студира у Женеви. У току рата са Турцима, 1912. године, брине се о рањеницима. У мају 1913. године, Свети Архијерејски Сабор Краљевине Србије изабрао га је за епископа тада највеће српске епархије – нишке – која је имала око милион верника. За епископа нишког хиротонисан је 25. маја 1913. године.

Владика Доситеј је 1914. и 1915. године много чинио да се помогну страдалници. Године 1915. око стотину ратне сирочади сместио је у манастиру Светог Романа код Ђуниса, што им је омогућило да преживе рат. Када је српска војска, нападнута истовремено од Аустроугарске, Немачке и Бугарске, у пресудном тренутку остављена од својих савезника – Британије и Француске, морала да се повуче преко Албаније у Грчку новембра 1915. године. Владика Доситеј је остао са народом у Нишу (родном граду светог цара Константина), иако су министри у повлачењу долазили колима по њега. Знао је за речи из јеванђеља: *пастир добри душу своју полаже за овце, а најамник, који није пастир, коме нису овце своје, види вука где иде, и оставља овце, и бежи: и вука разграби овце и распуди их; најамник бежи, јер је најамник и не мари за овце* (Јн 10:11-13.). Ту у Нишу је и дочекао непријатељску војску. Владика Доситеј је лично, са свештеницима и старцима, изашао испред наоружаних окупатора и молио у име заједничког страдања у прошлости од Турака и "највише у име наше Једне Свете Хришћанске Вере", да непријатељ поштеди старе и

немоћне и без одбране остављене жене и децу. Лично је гарантовао за ред и мир у Нишу. Непријатељ је све обећао, али само пет дана по заузимању Ниша, Бугари су насилно одвели владика Доситеја и интернирали га у Бугарску. Тада је у Србији (по речима блаженопочившег владике Саве) од Бугара на зверски начин поубијано око 150 свештеника.

Владика Доситеј се "изнурен глађу и душевним патњама" на своју епархију враћа из интернације 1918. године, после Бугарске капитулације.

Најтежи тренуци у животу били су му по повратку из Бугарске, 1918. године, када су га окружила свештеничка сирочад, распитујући се за своје родитеље, не знајући да су их Бугари зверски поубијали. Како је све то доживео, види се и из његове Посланице Англо-Саксонцима 1920. године, где пише: "...Моја душа је препуна бола, моје су руке сувише слабе и моје очи пуне суза; мој се дух брани кад пишем ове редове. Ја осећам да ми је потребан утешитељ. Но, јесам ли ја једини кога треба тешити? О, кад бих могао само да говорим о својој душевној агонији! То што сада видим и чујем превазилази моја најтачнија уображења у времену ропства. Хиљаде најбољих синова мога народа и са њима један велики број свештенства – слугу Божјих – послани су били у ропство, мучени и убијани. Ви ћете ме запитати: "Зашто? За који злочин?" Просто зато што су били Срби. ...О, кад би Ви само знали како су жалосна и

тужна деца и рођаци наших мученика! Њихове душе су пуне страдања. Они заиста потребују утехе. Нама су свима потребне саме молитве, јер знајте: невоља је код нас општа. ... Мени је жао, драга браћо и сестре у Христу, што сам и сувише далеко да Вам могу говорити *лицем к лицу* као што каже Велики и Свети Апостол народа, те да вам опишем нашу материјалну беду и пустош. О, кад бих овог момента уместо што сам говорим, могао пустити да говоре уста неког од мојих свештеника, који су тако разбојнички били убијени, кад би могли од њих да чујете њихове невоље и беде, њихово гладовање и голотињу – ја мислим да би се Ваша срца испунила са болом и сажалењем, ужасом и чуђењем. Нека би милостиви Бог сачувао и наше најгоре непријатеље и највеће злочинце од невоља у којима се многе фамилије наших свештеника – мученика налазе."

То је вероватно још више утицало на њега да се стави на чело разних добротворних удружења и да их материјално помаже. Ствара и Дом за ратну си-

рочад. Оснива Задругу за испомоћ свештеницима и отвара прву независну црквену штампарију. Издаје књиге и отвара црквену књижару. Све је то водило остваривању визије: стварању основа за аутономију Цркве и клирика у односу на државу.

Основао је, уз много труда, у једном манастиру Дом за слепу децу.

Виђан је како обилази дечије болнице.

О владици Доситеју су, још за његовог живота, критички настројени свештеници писали као о епископу који заслужује оданост свештенства и пастве. О њему су писали: "И као човек и као епископ, он заслужује да се о њему стално пише, али не у циљу обичног хваљења, већ због тога што је сваки његов поступак у истини достојан пажње." И још су га карактерисали: "Отменост духа, племенитост, духовитост и велико знање и познавање своје високе дужности." Карактерисали су га као човека високе интелигенције и као великог хуманисту. Писали су још тада да је то нешто ново у нашој Цркви.

Осим српског језика, врло добро је говорио руски, чешки, немачки и француски језик; у заробљеништву је научио бугарски, а познавао је и енглески језик.

Био је главни иницијатор за подизање споменика на Чегру и оснивања Народног Универзитета у Нишу. Пре-

ко петстотина пута учествовао је на седницама нишких установа и удружења.

Био је одличан професор у богословији, одличан организатор, добар говорник, родољуб (ако је то данас вредно помена), лепо васпитан и пун хришћанске доброте. Човек са искуством и визијом. Живео је скромно, а од својих прихода одвајао је за друге, често се зајмећи. Код својих свештеника уживао је оданост и поштовање.

Пронашли смо и податак да је крсна слава владике Доситеја Свети Архангел Михаило.

Ропство у Бугарској у току рата није у владици Доситеју изнедрило мржњу, већ је као хришћански епископ сакупљао и носио помоћ у Бугарску када је она била погођена земљотресом 1927. године, а 1931. године био је на сахрани софијског митрополита. Све то говори о усмереном погледу тадашњих српских клирика и народних претставника ка Христу, јер су смогли снаге да опросте Бугарима злодела из рата. То је касније доста утицало на Бугаре, па је њихова окупација у Другом светском рату била далеко блажа од претходне.

Читаваог свог живота држао се јеванђељске поруке ...идите и начините све народе мојим ученицима, крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све шта сам вам наложио (Мт 28.). Добар пример тога је и његов труд као мисионара и делегата Српске Православне Цркве у Чехословачкој између два велика рата. Од 1920. године, па све до 1925. године, владика Доситеј је био делегат Српске Православне Цркве у Чехословачкој, а касније се у Светом Синоду ништа без њега није одлучивало у вези Цркве у Чешкој. Тамо је дуго боравио, у одговору наше Цркве на реформски покрет у римокатоличкој цркви у Чехословачкој. Тада је из римокатоличке цркве, ношено полетом скоро задобијене слободе и панславизма, иступило преко милион људи, који су тражили да буду примљени у окриље православне Цркве. И тада је СПЦ, у најкултурнији словенски народ, послала владика Доситеја.

Владика Горазд је за њега сведочио, да је био "одушевљени словен и интимни пријатељ чехословачког народа". Владика је путовао и проповедао, пленио добротом, манирима и знањем. Верујући Чеси и Моравци одушевљено су га дочекивали, а владика им је узвраћао светим Литургијама на словенском језику и беседама на њиховом матерњем језику (тада је Ватикан још истрајавао у службама искључиво на латинском).

Одлично је сарађивао са светим владиком Гораздом у обнови православља у чешким земљама. Радо је виђан на освећењима цркава у Чешкој. Знао је да за своју епархију израђене антиминос несеквично раздаје по Чехословачкој. Садашња Православна Црква у чешким земљама и Словачкој, редовно се сећа владике Доситеја и онога што је он из хришћанске љубави учинио за њих.

Са друге стране, владика Доситеј је помагао и да се организује православни живаљ који се ослобађао уније у Поткарпатској Русији (која је између два рата била део Чехословачке). Владика се тамо трудио да им сачува и организује епархију, да им сачува српску јурисдикцију, јер им је то било веома битно, и да им преко православне Цркве сачува и руски национални идентитет. Владика Доситеј је ту уложио немерљиву љубав, личне утицаје, време и новац. Чак је и хапшен од власти, којима није одговарао његов успех, а касније су му ускраћивали визу за Чехословачку, иако је Свети Синод инсистирао на томе. У Југославији, у руским избегличким круговима, важио је, поред патријарха Варнаве, за најватренијег русофила међу српским епископима.

Када је руски народ умирао од глади двадесетих година, владика Доситеј био је делегат Краљевске Владе у Међународној Лиги за потпомагање гладних Руса, и широм Југославије проповедао је позивајући на милосрђе и братску љубав према страдајућем руском народу.

Између два светска рата, био је један од најистакнутијих епископа СПЦ, скоро стални члан Светог Синода, администрирао је више епархија и замењивао патријарха Варнаву у болести и после смрти. Када се бирао патријарх обновљене патријаршије, свети владика Николај предлагао је њега. На каснијим изборним саборима, владика Доситеј био је један од озбиљнијих кандидата.

Српска Православна Црква често га је слала у иностранство као свог делегата. Био је у Женеви, Базелу, Атини, Бугарској (1929 и 1931) и тд. Мало је познато да је митрополит Доситеј био и у Индији. Тамо је боравио током зиме 1936/37. године, у руској мисији међу Индијцима. Митрополит Доситеј је проповедајући обишао цело Малабарско приморје. Велика је била љубав за Христа и храброст преобраћених Индуса, јер су их већински хиндуисти прогањали. Колико је мисионарење у тим поднебљима понекад било опасно, може се видети и из следећег догађаја. Једном приликом, митрополит Доситеј приметио је у цркви, иза иконе, змију кобру. Она се више пута појављивала. Касније је обавештен да је један верник умро од њеног уједа.

Заједно са чешко-моравским епископом Гораздом, имао је визију мисионарења и у Америци, међу припадницима других народа, али је то наишло на подељеност у Светом Синоду који им је ускратио благослов, тако да је тај покушај остао неостварен.

На молбу Светог Сабора СПЦ, 1931. године, примио се избора за првог митрополита загребачког. Одликован је више пута.

У Другом светском рату, одмах по нападу на Краљевину Југославију, душмани су епископамученика Доситеја затворили у Загребу. Тамо су га хрватске усташе бесомучно мучиле, а у том мучењу учешће су узеле и римокатоличке монахиње. Без свести, страшно изубијаног, митрополита загребачког Доситеја, Немци су возом пребацили из Загреба у Београд. Чим је стигао, смештен је у затвор Гестапоа, у хелију у којој је пре њега био српски патријарх Гаврило. Пошто је био у тешком стању, пребачен је у санаторијум, па на кућно лечење код поштовалаца. Митрополит Јосиф и Свети Синод, све време су водили бригу о њему. Последње дане свог страдалног живота провео је у београдском манастиру Ваведење, под бригом сестара руске игуманије Ангелине. Од задобијених физичких и психичких рана, преминуо је 14. јануара 1945. године.

Свети архијерејски сабор Српске Православне Цркве је 22. маја 1998. године прогласио митрополита загребачко-љубљанског Доситеја (Васића) за Исповедника-мученика Православне цркве. У календару СПЦ помиње се 13. јануара/31. децембра.

ПРОМОЦИЈА ЧАСОПИСА ЛОГОС У КРАГУЈЕВЦУ

У Духовном центру Саборне цркве у Крагујевцу 24. априла одржана је, по благослову Преосвећеног Епископа шумадијског Г. Јована, промоција часописа студената Православног богословског факултета Универзитета у Београду „Логос“.

Након поздравног слова протојерејаставрофора др Зорана Крстића, говорили су студенти ПБФ-а Весна Курјаков и Марко Делић. Они су упознали присутне са историјатом часописа, који сеже до 1932. године. Промовисан је други број који се бави темом инкултурације хришћанства кроз историју, проблемима савременог друштва, културним и историјским наслеђем, те актуелним студентским питањима. Наглашена је и потреба мултидисциплинарног дијалога.

Амбиција и квалитет су препознати, што потврђује подршка коју студенти имају од архијереја, професора, колега са Универзитета, великог броја сарадника и др. На промоцији је говорио и студент Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, Владимир Петровић, сарадник „Логоса“.

У духу пасхалне радости, промоцију су улепшали чланови хора „Опленац“ из Тополе.

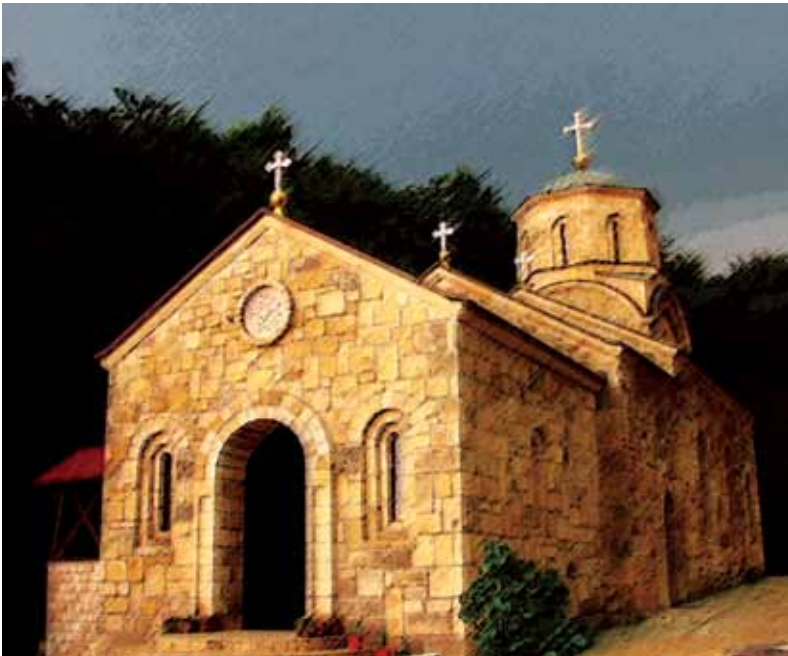
Марко Јефтић

Боро Шобот

МАНАСТИР ТРЕСИЈЕ – XIII, XIV или XV век

У највећем броју дела наше историографије Космај се само фрагментарно спомиње, тако да склапањем тих узгредних напомена слика прошлости овог краја остаје недоречена. Вероватно је томе више узрочника, али овом приликом поменуо бих само два: први, да је Космај вековно погранично подручје, а други, да су бројни проласци, доласци и одласци народа кроз ове просторе. Прва теза је општепозната: две велике реке биле су граница не само држава него и цивилизација и Космај је представљао вечито нестабилно подручје. Из наведеног следи и стално кретање становништва које се у таласима, два пута у великим и много пута у малим, кретало пред исламском опасношћу ка хришћанима. Има ли било које друго подручје насеље под именом Неменикуће?

Манастир Тресије је једна од бројних средњовековних светиња у Космају. Непознато је време изградње овога манастира и вероватно је то немогуће утврдити. Овом проблему постоје два прилаза: један – више пута и на више места записана народна предања, и други – натписи и саопштења стручних лица. Предања су изричита и настанак свих светиња везују за доба владавине деспота Стефана Лазаревића, односно за прве две деценије 15. века. Њих су бележили ранији пролазници кроз ово подручје, а утврдио их је Милан Ђ. Милићевић у својој књизи *Кнежевина Србија у другој половини 19. столећа*. Те ставове су преузимали потоњи путописци и други писци књига без претходних већих провера. Мишљења стручњака, историчара, археолога и публициста, о времену градње овога манастира су подељена: једни говоре о градњи у доба владавине краља Драгутина, док су други за период владавине деспота Стефана. Ипак, убедљива већина није изричита у свом ставу, било једном или другом, већ

врло обазриво оставља могућност и друге претпоставке, односно другог времена градње.

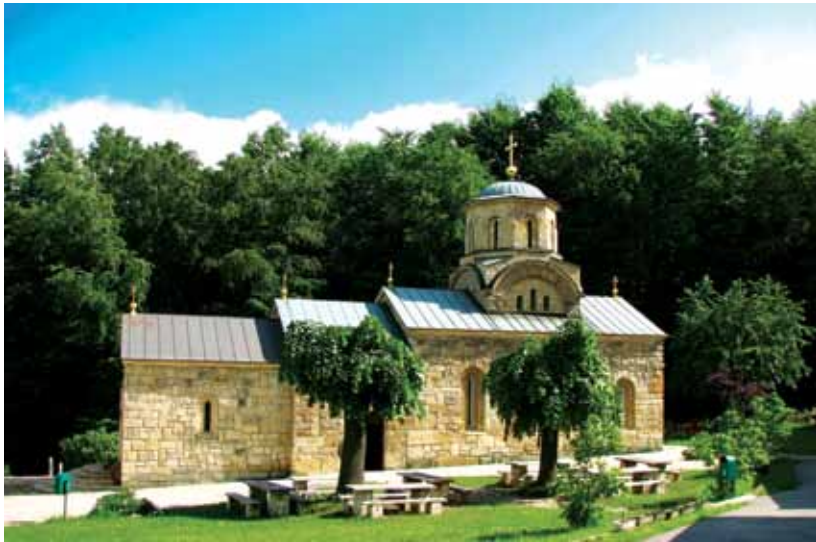
Народна предања су потпуно разумљиво везана за име Деспотово, јер је реч о првом српском владару који је овде повремено живео и који се са овоземаљским животом растао у овом крају. У не-далеким Црквинама бели споменик подсећа и чува име овог великог владара код овдашњег народа. Сећање се чува и кроз манастир Павловац, светињу изграђену, највероватније, у другој деценији 15. века. Архитектура овога манастира има све одлике моравске школе и визуелно је потпуно другачија од осталих космајских манастира. Нема доказа да је Деспот био ктитор овога манастира, али постоји писмо у Дубровачком архиву да је овде боравио 21. новембра 1425. године. Такође, доказано је да је у његово време детаљно обновљен и дограђен манастир Кастаљан који се налазио уз тада веома значајан пут који је повезивао Београд и унутрашњост Србије.

Зашто смо се ми у манастиру и око манастира Тресије определили да 2009. године пригодно обележимо седам векова од изградње, три века од велике обнове и седам деценија од почетка последње обнове манастира Светих Архангела?

Краљ Драгутин Немањић је 1284. године у своје краљевство, између осталог, увео и Београд, који прогласи престоним, са дубљом залеђином. Већ 1290. године папа Никола IV пише епископу Еугубину да је на челу београдске епископске цркве «шизматик» који, градећи цркве и доводећи свештенство, шири своју веру. (Ј. Калић Мијушковић, *Београд у средњем веку*) У *Шематизму Српске православне епархије Шумадијске 1947-1997* каже се: «Према материјалним и историјским

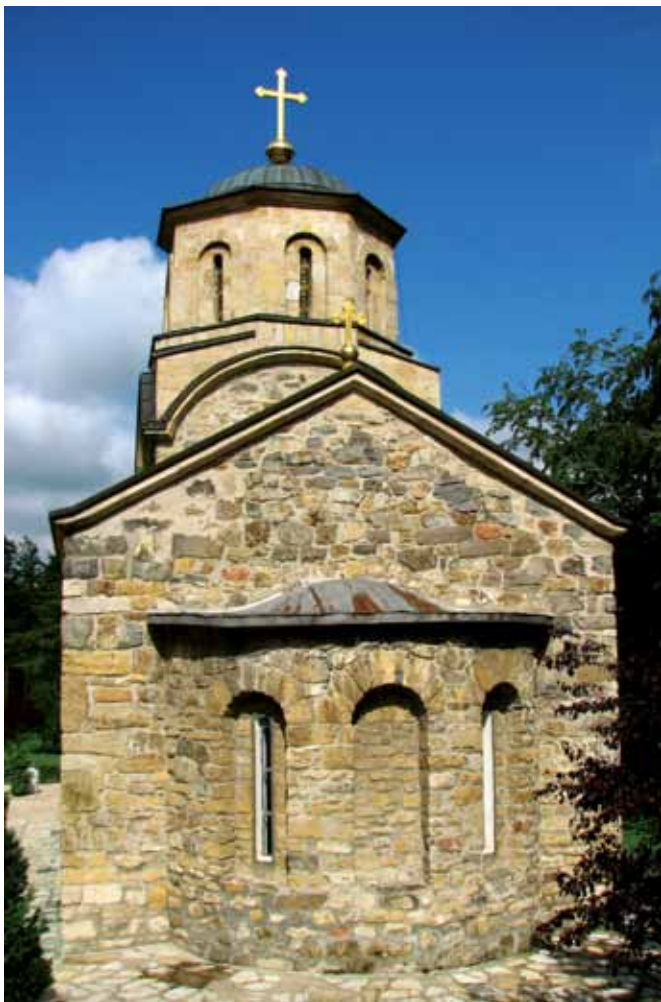
подацима, као и према народном предању, тада су саграђени манастири Тресије и Кастаљан на Космају, Орашје у Темнићу и Петковица на Руднику.» И мр Слободан Милеуснић у својим последњим радовима о српским манастирима изградњу Тресија смешта у Драгутиново доба.

Први писани трагови о овом манастиру налазе се у књизи др Хазима Шабановића *Турски извори за историју Београда*. Реч је о катастарским пописима Београда и околине у времену од 1476. до 1566. године. За годину 1560. међу космајским манастирима забележени су Тресије, Кастаљан и Павловац. За Тресије се наводи да је манастир са братством од 12 калуђера и приходом од 400 акчи, да је у оквиру села Неменикуће које има 48 домова и приход од чак 18.290 акчи. Кастаљан је убележен са 10 калуђера и приходом од 400 акчи, а налази се код села Трнава са 34 дома и приходом од 7.980 акчи. За манастир Павловац није наведено колико има монаха већ само приход од 194 акче и да се налази уну-

тар села Павловци које има свега 6 домова и приход од 1.636 акчи. Изузимајући манастир Ваведеније – Брестовица чију локацију Шабановић није могао утврдити, манастир Тресије је најбројнији братством и најбогатији имовином на подручју Београда и делом Смедерева. Претпоставка је да за релативно кратко време од само једног века, овај манастир није могао израсти у најмоћнији братством и имовином у овом делу Шумадије. За тако нешто потребно је ипак много више времена.

Током протеклих деценија започето је археолошко истраживање космајских манастира. Нажа-

лост, само су Павловац и Кастаљан нешто детаљније истражени, док су ископавања у Тресијама и на локалитету Манастир у Великој Иванчи тек започета. Упоређујући основе цркви у Тресијама, Кастаљану и Великој Иванчи запазиће се њихова истоветност, односно правоугаона основа са не тако израженим разликама у димензијама. Основа храма у Павловцу је тролисна и представља пример градње у моравском стилу, односно у временима кнеза Лазара, деспота Стефана и Бранковића.

Ако постоји материјални доказ пронађен приликом рада на Кастаљану из 1322. године, ако се види истоветност темељних основа цркви изузимајући

Павловац, ако су забележене легенде о одласку многих Космајаца у Косовски бој и ако се има у виду бројност калуђера и богатство манастира током 16. века, није нелогично закључити да су космајски храмови, опет осим Павловца, настали бар један век пре доласка Деспота у Космај.

Није ли Деспот изградњом Павловца довршио раније започето крштавање Космаја и то крстом чије су тачке: Кастаљан на северној страни, Велика Иванча на југу, Тресије на западу и недостајућа тачка на истоку, Павловац? А све је то у окриљу још већег крста: Анатема (Ропчево) на северу, јужно Црквине (Марковац), западно Сеона (Сибница) и источно Корин (Влашка). Можда је Деспот, пре градње Павловца, све то знао.

Наша је обавеза да достојно обележимо три столећа од велике обнове Тресија коју је извршио старешина манастира Раковица Хаџи Висарион 1709. године и о томе запис у камену оставио. А Тресије, као све друге космајске светиње, разрушене су око Велике сеобе Срба. Оправдано је питање: зашто су само Тресије, од свих космајских манастира, обновљене? Не крије ли ова светиња још неку тајну? Средином тридесетих година прошлог века Свети Синод наше цркве донео је одлуку о обнови космајских манастира Тресија и Павловца. Посао око обнове поверен је искусном архитекти Момиру Коруновићу а у име Синода протојерју ставрофору Стевану Димитријевићу. Може ли се њихов рад, прекинут изненадном смрћу патријарха Варнаве и Другим светским ратом, сматрати нестручним, као што је изнето у неким написима? Обележавајући три века и седам деценија нећемо ли потиснути у заборав све претходне векове и у њима напоре многих да се ова светиња изгради, ојача и у најтежим тренуцима сачува оно што се може и поправи порушено?

Сматрамо да нећемо искривити историјску истину ако кажемо да манастир Тресије 2009. године обележава и седам векова постојања, и да би та одсутност тачне године градње била, ако уопште јесте, мања грешка него у потпуности запоставити претходне векове и све оне подвижнике и неимаре који нам у наследство оставише Космајску Свету Гору.

ИЗ КОЈИХ РАЗЛОГА И КОМЕ СУДЕ ЦРКВЕНИ СУДОВИ?

(други део)

Црква је заинтересована за дисциплину свих својих чланова. Канонско предање не прави разлику између чланова Цркве, били они лаици, монаси, клирици или епископи. Разлика може постојати у врсти епитимије, те се лаици и монаси могу казнити одлучењем, а клирици забраном свештенодејства на одређени дужи или краћи период или, у најтежим случајевима, свргнућем, то јест рашчињењем (као и епископи) и враћањем у ред лаика. Канонско предање никада не раздваја било коју црквену службу од осталих, већ их све посматра у нераскидивом јединству. Односно, није могуће да један начин понашања или један чин, за једну службу буду дозвољени, а за другу не. Хришћански начин живота је подједнако обавезујући за све чланове и све службе у Цркви – од лаика до епископа.

Један од бранилаца одлучених наводи да *таква комуникација* (мисли се на судску) *може да се односи само на људе који су црквени службеници, а никако на људе који су верници или који су пасивно уведени у цркву. Јер, ако је неко крштен са пет или шест година, онда он није могао да донесе одлуку о томе* (Архива Вести Вечерње новости, 8. април 2009. године).

Дакле, оваквим виђењем Цркве само су такозвани *црквени службеници* чланови Цркве у ужем смислу и на њих се односи све оно што се тиче црквене дисциплине, а никако не на *вернике*. Могуће је овде поставити читав низ питања. Нпр. по којим је то критеријумима неко верник а по којим члан Цркве? Ове две категорије заиста не морају да се поклапају и Црква нити хоће нити може да води рачуна о свим верницима, већ само и искључиво о својим члановима, а *чланство* тј. *учлањење* у Цркву се задобија крштењем. Сви који су крштени јесу чланови Цркве и јесу подложни одлукама свих црквених власти, па и одлукама црквених судова. Остаје, у оваквим и сличним случајевима, нејасно зашто неко сматра да је оштећен одлучењем, ако је он сам својим ставовима или својим начином живота супротстављен Цркви у којој је крштен? Зар одлука црквеног суда није само проста констатација чињенице да тај неко више не жели да буде члан Цркве? Зар је могуће претпоставити да ће неко бити

члан Цркве без обзира шта и како он веровао и како он живео? Подсетио бих на карактеристичан случај одлучења од Цркве *генија из Јасне Пољане* Лава Толстоја због његовог начина вере у Христа који се супротстављао Цркви. Толстој је сахрањен без црквеног обреда и без крсног обележја. То је била констатација да се генијални писац упокојио изван Цркве и ништа више од тога. Уколико неко сматра да тиме нико ништа не губи онда и не можемо говорити о одлукама црквеног суда као о казнама.

Други део аргументације је исто тако занимљив и вредан коментара. Ако је неко као дете крштен, тј. сагласно вољи својих родитеља, а не сагласно својој сопственој вољи, онда га крштење ни на шта не обавезује. Ово *de facto* јесте један од најозбиљнијих проблема нашег црквеног живота. Постоји мишљење да се неко у Цркви налази принудно, само зато што је рођен на овим просторима, од мајке и оца православних хришћана, а да њега нико никада о томе није ништа питао. Могућност оваквог разумевања је реална, и она је основни узрок претварања Цркве у религиозни сервис, али то још не значи и да је то разумевање сагласно са вером Цркве. Нема хришћанства без слободе. *Ко хоће за мном да иде...* говорио је Христос и никако другачије се не може

чланство у Цркви Христовој замислити сем као апсолутно слободно, произашло из сопствене, а не из туђе вере. Саображавање појединаца животу и вери Цркве показује њихово напредовање у процесу прихватања вере Цркве као своје сопствене вере и убеђења. У супротном, такви могу и да буду *верници* али не и чланови Цркве, јер Она није флуидни и неодређени скуп појединаца, већ благодатно уређено и организовано Тело Христово – Црква као заједница Бога и људи.

Следеће питање које лебди изнад покушаја негирања и саме могућности, па затим и легитимности одлуке црквеног суда је – како је могуће да сам епископ председава црквеним судом за увреде које су њему нанете? Да ли на делу поново имамо старо турско начело *кадија те тужи, кадија ти суди*? О томе у следећем броју, ако Бог да.

др Зоран Крстић, протојереј-ставрофор

У ПОХОД СВЕТИЊАМА НЕМАЊИНЕ ТОПЛИЦЕ

рославивши Христово Васкрсење у манастиру Светог Луке у Бошњану на Јерусалимски начин, већ 23. априла, благословом Светог Симеона Мироточивога и Светог Саве, у поход светињама Немањине Топлице креће архимандрит Алексеј (Богићевић), игуман манастира Светог Луке у Бошњану, јеромонах Лука, монахиња Јелена и група благочестивих хришћана. Пут у Немањину Топлицу, данашњу

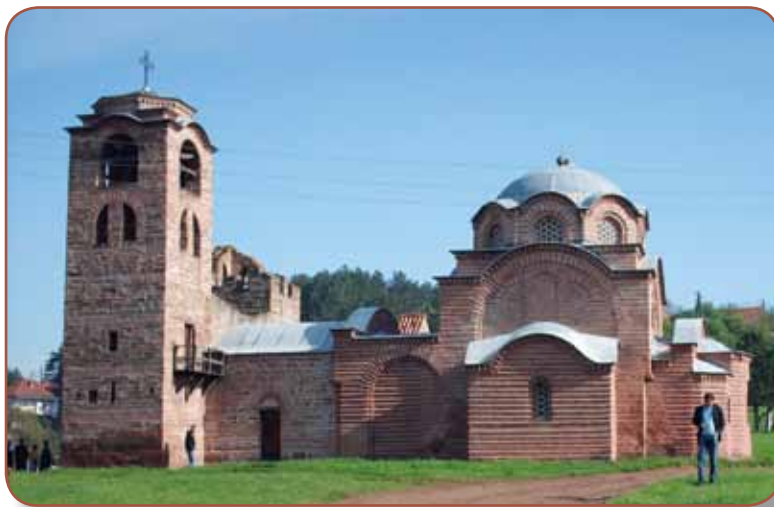

Куршумлију, није био случајан. Управо ту је Стеван Немања, добивши на управу Топлицу, Ибар, Расину и такозване Реке, засновао прву привремену престоницу, а Свети Сава је формирајући самосталну српску Цркву 1219. године поставио епископа, чиме је Топличка епископија ушла у ранг најстаријих епископија (о томе сведочи и повеља византијског цара Василија II).

Организован полазак је био из Крушевца, одакле се, уз певање тропара Христовог Васкрсења, кренуло у поход Немањиној Топлици. Испред Цркве Светог Николе, прве Немањине задужбине и епископије, чија је градња почела 1165. године, сачекао нас

је гостољубиви протојереј Јовица који је прихватио да нам буде водич, како би нам показао и друге светиње овог краја. Тако прво одлазимо до саборне Цркве у Куршумлији која је саграђена је 1902. године, посвећена Светој Тројици. Пут настављамо даље тако што одлазимо до Цркве манастира Свете Бого-

родице, који се налази на левој обали Топлице, близу ушћа са Косаницом, чија је градња почела 1168. године. Бригу о овом манастиру водила је Ана (жена Немањина), која се после Немањине абдикације замонашила у овом манастиру и у њему као монахиња Анастасија провела задње године живота. Са друге (десне) стране ушћа реке Топлице и Косанице, налази се базилика из седмог века, која је у народу позната под именима Маркова, Латинска и Црква Свете Богородице. Након обиласка остатака ове базилике путовање настављамо према нашем крајњем одредишту – Лазаревој Цркви у Пролом Бањи. Наш поход води кривудававим путем поред реке Косанице до места Рудара, а онда уз Пролом реку према Бањи. Успут наилазимо на цркву које је посвећена Светом архангелу Гаврилу, а на два километра пре Бање и на цркву које је посвећена Светој Петки. Настављајући уз Пролом реку долазимо и до Лазареве Цркве. Ова Црква брвнара обновљена је 1890. године на старим темељима из 13-14 века. Усмено предање каже да је ту прошао део Лазареве војске, која се ту одмарала и причестила пред Косовски бој. Од тада ову цркву народ назива Лазаревом. За њу се везује и чудо о упреденим шљивама које и данас постоје поред Цркве. ”Лично верујем”, каже протојереј Ђ. Воларевић, ”да ће ове шљиве по милости божијој на овом светом месту вечно чувати стражу и опомињати српски народ – потомке Немањића, Светог кнеза Лазара и српских косовских мученика да нема веће љубави од оне јеванђеоске: *Ако ко и душу и тело своје положи за ближњег свога...*” а и да нас подсећа на речи владике Николаја да неће бити среће у српском народу док се Срби не сложе, умноже и обоже.”

Надам се да ће уз Божију помоћ и благословом Светог Симеона Мироточивога, Светог Саве и других српских светитеља, доћи до обнављања најстаријих српских светиња и Топличке епископије, која је била у склопу прве Немањине престонице. Са жељом да нам једина успомена на почетак наше црквености и државности не буде само

поновно успостављена титула епископа топличког (коју од 1919. скоро без прекида носи по један викарни епископ патријарха српског), већ да обновимо, улепшамо и украсимо и многе друге светиње бедема српског, грађеног молитвама Немањића, као и да овај бедем опет буде престони. Амин.

ОДРЖАН ГОДИШЊИ СИМПОСИОН СРПСКА ТЕОЛОГИЈА ДАНАС

Институт за теолошка истраживања при Православном богословском факултету Универзитета у Београду организовао је први годишњи Симпосион (*Српска теологија данас*), који је одржан од 29. до 30. маја 2009. године

Учествовало је око осамдесет излагача (професора, асистената, доктораната и постдипломаца) са Универзитета у Београду (Православни богословски факултет, Филозофски факултет, Природно-математички факултет, Факултет безбедности, Факултет политичких наука, Факултет ликовних уметности при Универзитету уметности, Филолошки факултет), Универзитета у Новом Саду (Филозофски факултет), Универзитета у Нишу (Филозофски факултет), Универзитета у Крагујевцу (Филолошко-уметнички факултет), Универзитета у Источном Сарајеву (Богословски факултет), из Археолошког одељења Народне библиотеке Србије, Института за српски језик САНУ, Српског филозофског друштва, Богословије у Нишу, Центра за црквене студије у Нишу, Византолошког института САНУ, Министарства вера у Влади Републике Србије и Академије за уметност и конзервацију. Учествовало је и осамнаест постдипломаца и доктораната факултета у иностранству (Теолошки факултет у Солуну, Теолошки факултет Универзитета у Архусу у Данској, Теолошки факултет у Атини, Богословски Институт Светог Сергија у Паризу, Евангелистички теолошки факултет Универзитета у Ерлангену, Понтификални Институт у Риму, Католички Институт у Паризу, Вестфалски Вилхелм-универзитет у Минстеру, The Ecumenical Institut of Bossey, University of Geneva).

Рад симпосиона започео је свечаним отварањем, током којег је декан Православног богословског факултета у Београду др Иринеј Буловић поздравио учеснике и у уводном слову нагласио неколико важних димензија оваквог скупа. Декан је истакао важност истраживања богословске мисли јуче и данас и нагласио колико је битно учешће свих значајнијих богословских установа, али и институција које се, иако нису богословске, баве богословским темама. Говорио је и о неопходности интердисциплинарне

методологије, као и о значају учешћа и доброг одазива младих богословских снага. Након уводне беседе декана, уследила је пленарна сесија у којој су учесници (епископ др Атанасије Јевтић, митрополит др Амфилохије Радовић и епископ др Игнатије Мидић) дали опште историјске и богословске назна-

ке развоја богословља код Срба. Епископ Атанасије је указао на главне црте српског средњовековног богословља, од крштавања Срба у време Кирила и Методија, преко светог Саве, Доментијана, Исаије Хиландарца, монахиње Јефимије, деспота Стефана Лазаревића, Пајсија Јањевца, и других, што познатих што анонимних аутора, (на пример увод у Милешевски Псалтир), па све до XVIII века, закључно са Гаврилом Стефановићем Венцловићем. Владика Атанасије је закључио да расте и развија се богословље код Срба и да слободно можемо да кажемо да Откривење није завршено (Јован 21, 25), али тај раст треба да прати и одговорност. Митрополит Амфилохије је говорио о историјским раскршћима српске теологије, са посебним историјским освртом

на однос православних са Западом. У том односу са Западом, истакнуте су две значајне српске богословске синтезе: кирилометодијевска и рашка. Епископ Игнатије је изнео лични критички став у вези са богословљем код Срба у XX веку, начинивши поделу тог богословља на два периода: на прву и на другу половину XX века. Уследила је краћа дискусија и питања слушалаца.

После подне првог дана, рад овог научног скупа настављен је излагањем предавача у три секције:

1) *Историја Цркве и црквено право*: излагачи су се бавили историјским темама (на пример организацијом Цркве на тлу Србије у IX веку, историјатом Богословског института при Богословском факултету, проблематиком места Бач као средишта сремске Цркве) и темама из области канонског права (брачним правилима СПЦ, затим, дели-

катном темом која се тиче начина пријема шизматика у Цркву, као и изазовима које намеће екуменизам српској теологији у смислу примене икономијског и акривијског модела).

2) *Српска теологија у XX веку*: рад ове секције обележила су излагања у вези са појединим личностима из историје СПЦ, као што су митополит Инокентије Павловић и његов допринос српској русистици, затим Атанасије Поповић и Владан Максимовић, прота и значајни историчар СПЦ Душан Кашић, професор Милош Ердељан, као и не толико проучавани литургичар професор Радослав Грујић и његов допринос српској теологији XX века.

3) *Систематска теологија*: реферати ове секције су дали увид у теоретско-практично прожимање догмата (теологије) и савременог живота, кроз призму односа догмата (пре свега тријадолошког и христолошког) са савременим друштвом; говорило се о смислу поклоњења иконама и моштима, значају апологетског метода у савременој теологији, а изложени су и неки аспекти богословља светог владике Николаја Велимировића као и архимандрита Јустина Поповића.

У оквиру ових секција предавачи су излагали своје реферате у трајању од 10-15 минута. Време на крају сесија било је предвиђено за дискусију и евентуална питања и недоумице слушаалаца.

Други дан Симпосиона започео је у раним јутарњим часовима Литургијом којом је начелствовао умировљени епископ захумско-херцеговачи Атанасије Јевтић, уз присуство и учешће професора Православног богословског факултета, излагача на Сипосиону, као и студената и слушаалаца. По завршетку Литургије, започело је излагање по секцијама:

1) *Патрологија и библистика*: рад ове секције дао је увид у неке аспекте богословља Светих отаца (на пример Григорија Паламе, слабо проучаваног Теодора Мопсуестијског, Григорија Чудотворца, Јевсевија Кесаријског, Августина Ипонског и Кападокијских отаца) као и значајне рефлексије у области библистике, а у контексту онога што стручно називамо *Sitz im Leben*. Разматрано је присуство и допринос платонистичке философије у богословљу Отаца ране Цркве са освртом на став теолога XX века о том питању.

2) *Практично богословље*: рад ове секције тичао се практичности Цркве на два нивоа која се међусобно прожимају, а то су: пастирско руковођење

чланова Цркве и литургички приступ Тајни Цркве.

3) *Теологија и филологија, I део*: ток излагања се односио углавном на допринос и значење одређених појмова у хришћанству (*typos* код апостола Павла, етимологија појма *arche*, и значење термина *hypostasis*), као и на значење осталих лингвистичким феномена који се односе на хришћанство. По већ утврђеном правилу, након излагања уследила је дискусија и питања слушаалаца.

У послеподневним сатима другог дана скупа настављен је рад по секцијама; овога пута у две секције: 1) наставак секције *Теологија и филологија* и 2) симпосион *Науке о религији* који је организован у сарадњи са секцијом Српског философског друштва за философију религије. Овај део симпосиона ба-

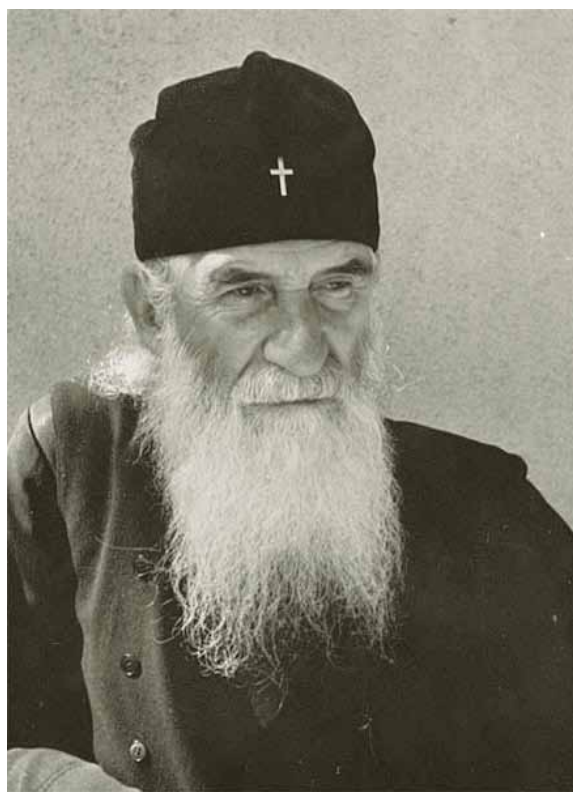
вио се философијом религије и односом философије и религије, а у контексту проблематике *утемељења и граница важења*.

У оквиру симпосиона, другог дана, представљена је недавно објављена *Библиографија часописа Богословље (1926-2006)*. Ова промоција је у потпуности одговарала карактеру и тематици самог скупа, будући да је у питању библиографија српског богословља у XX веку. Библиографију часописа *Богословље (1926-1940; 1957-2006)*, са библиографијом *Зборника Богословског факултета (1950-1952)* приредио је јереј Вукашин Милићевић. Сама библиографија је веома функционална, будући да поред садржаја свезака часописа даје и анализу чланака, зналачки распоређену по областима, као и регистре

појмова, аутора и другог материјала, ради лакшег сналажења.

Увече је симпосион свечано затворен завршном пленарном сесијом у оквиру које је одржана генерална дебата о дводневном раду. Најпре су модератори секција дали кратак сиже главних тема, као и дилеме и питања која су изнели предавачи. Будући да се рад по секцијама временски преклапао, извештаји модератора показали су се веома корисним за даљу дискусију и расправу о темама и проблемима који се односе на шире поље науке. Било је и значајних предлога и смерница за будућа истраживања. Декан Православног богословског факултета др Иринеј Буловић се захвалио учесницима симпосиона, најављујући да ће се и даље одржавати овакви скупови. Зборник радова учесника овога скупа очекује се крајем ове године.

Милица Ракић

ИКОНА ЈЕ ЈЕВАНЂЕЉЕ

Нашем бољем разумевању врло сложених иконоборачких спорова у Цркви (VIII-IX век) значајно доприноси недавно објављивање на српском језику расправе патријарха константинопољског Никифора (806-815) *Против инокласта*. Након преношења једног карактеристичног одломка из поменуте књиге (ЦИД, Подгорица 2008), доносимо кратке напомене о доприносу идеја патријарха Никифора победи Православља

ли, ови мајстори зла (иконкласти) не доказују ништа осим завидљивости према спасењу људи; не само за њих саме већ и за остале, затварају потпуно очигледно врата Царства небеског (Матеј 23, 13), такви су фарисеји, чији живот они подражавају и са којима се такмиче. След-

ствено до оних који је слушају. Затим, преко истоветне везе, слушалац долази до схватања означених чињеница. Међутим, графичко уписивање, на изузетан и неоспоран начин, води разум оних који га посматрају до самих стварности, као да их доводи у њихово присуство, почев од првог погледа, од првог додира, даје јасну и целовиту спознају ствари. Да се послужимо речима једног од Очева, „оно што нам прича прича, то нам слика показује на неки неми начин, преко подражавања“ (J. Damas., *Imag. III*, 47, 8). Дакле, уколико је чињеница различита од расправе, утолико ће се подражавање и спољна сличност разликовати од звучности расправе како би учинила стварност очигледном. Ето због чега расправе постају често очигледније и јасније помоћу једног таквог представљања текста. Речи често рађају сумњу и двосмисленост, а то, дакле, проузрокује различите мисли у души. Многи заиста имају у себи самима, и у поређењу са другима, противречности, многи расправљају о речима, а не знају шта је тачно речено. Док је убеђење, које рађа поглед на ствари, потпуно заштићено од двосмислености. Слика и писмо су тако повезани да је у једној и истој књизи, како то може да се види и у веома старим документима, расправа неизменично означена и помоћу сло-

говом, а сликовито, а приповедање које је дато на икони је исто као и у писму. Следствено томе, као што је препис Јеванђеља управо као такав достојан вере Хришћана, а да се при том не јавља потреба за другим текстовима, или другим расправама, које би га потврдиле, или које би сведочиле у његову корист, и на тај начин омогућиле да буде достојан обожавања и слављења, на исти начин уписивање Божанских ликова, бивајући исте природе као и јеванђелско Пис-

мо, и сликовито, а приповедање које је дато на икони је исто као и у писму. Следствено томе, као што је препис Јеванђеља управо као такав достојан вере Хришћана, а да се при том не јавља потреба за другим текстовима, или другим расправама, које би га потврдиле, или које би сведочиле у његову корист, и на тај начин омогућиле да буде достојан обожавања и слављења, на исти начин уписивање Божанских ликова, бивајући исте природе као и јеванђелско Пис-

мо, и сликовито, а приповедање које је дато на икони је исто као и у писму. Следствено томе, као што је препис Јеванђеља управо као такав достојан вере Хришћана, а да се при том не јавља потреба за другим текстовима, или другим расправама, које би га потврдиле, или које би сведочиле у његову корист, и на тај начин омогућиле да буде достојан обожавања и слављења, на исти начин уписивање Божанских ликова, бивајући исте природе као и јеванђелско Пис-

ких и свега што је створено од безбожног Мамона а против отелотворења Бога Речи, Нашег Спаситеља – Против иконокласта“ аутор је, како каже писац предговора, „као велики теолог показао да изузетно добро познаје традицију паганске и ранохришћанске, чак и јудеохришћанске, реторике, правила полемике која су тада утврђена“.

Превод на српски Никифорофих полемика са јеретицима (иконокластима) добили смо након што је његове текстове, дуго сматране непреводивим са оригиналног грчког, на француски, са исцрпним коментарима, успешно превела М. Ж. Мондзен-Бодине. Колико није једноставно ући у епоху спорова око поштовања икона сведоче и речи писца предговора српском издању: „и данас се бројни термини везани за византијску теологију и естетику могу превести само описно, читавим реченицама, за један број појмова још није нађено одговарајуће значење јер је уочено да се појмовно одређење једне речи мења зависно од њене употребе у различитим филозофским школама и епохама“.

Без обзира на сложеност текста о којем говоримо, односно о контраверзама које он објашњава, верујемо да ће много мање некритичких оцена бити о времену борби за поштовање икона, ако се преко поменуте књиге упознамо са аутентичним идејама бранитеља Православља.

мо, наводи самим тим веру Хришћана, и не би могло да захтева исто поштовање као и само Јеванђеље. Ако су, дакле, били потребни спољашњи докази (у корист графичког уписивања), шта би било боље од његовог потврђивања преко јеванђелске расправе. Ако, следствено томе, Јеванђеље одзвања у ушима верника (јер наша вера је рођена из речи која се чује, Римљанима 10, 17), утолико више треба да се поштује оно што пада у очи као последица наше чулне природе, и што садржи исту поуку као и усмена порука, и надмашује је брзином. Јер, поглед је бржи од слуха у постизању убеђења, и никако не може да заузима друго место.

Икона је, дакле, Јеванђеље.

+++

Угледни издвач из Подгорице ЦИД који је у наше време објавио тако важне књиге за разумевање византијске културе и Хришћанства на Истоку (*Хронике* Михаила Псела, *Почеци хришћанства на Балкану* Ж. Зелера), током прошле године представио нам је (у преводу са француског Корнелије Никчевић, уз вишеструко информативан предговор Војислава Никчевића), веома меродавни извор (из пера непосредног актера) о споровима у Цркви који су били толико битни за правоверне Хришћане да се њихово разјашњење слави као *Победа Православља* (787. и 842. година). У књизи, у оригиналу насловљеној: „Од нашег блаженог оца и архиепископа Константинопоља, Никифора, расправа и одбацивање незнаљачких брбљарија, безбожнич-

Патријарх Никифор у левој руци држи Христову икону, а десном показује на Јована Граматика, последњег иконоборачког патријарха који лежи под његовим ногама, а око њега су просути новчићи. У горњем левом углу фрагмент на коме апостол Петар стоји над Симоном Магом.

Минијатура, половина IX века, Константинопољ

Нова издана

Југослав Оцокољић

ПОСНЕ СЛИКАРСКЕ ТЕХНИКЕ

Допуњене методе иконописања

ЛП Службени гласник, 2009.

Тврд повез, 208 страна

О пре само двадесет година уметност иконописања била је заборављена, дрвна вештина, којом су се на овим просторима бавили искључиво историчари уметности и сакупљачи антиквитета. Данас се иконописом бави велики број уметника, стављајући свој таленат, знање и вештину у службу Богу и Цркви. Свако ко се у данашње време бави иконописањем суочава се са проблемом

прекинуте традиције на свим нивоима: богословском, уметничком, техничком. Књига која је пред нама у највећој мери се бави овим последњим сегментом. Мали број приручника који се у новијем периоду појавио код нас, а бави се техником и технологијом иконописања, углавном је оријентисан на рестаурирање древних и проверених сликарских техни-

ка примењиваних у иконопису, преважно јажаном темпером. Књига *Посне сликарске технике* је јединствена јер се бави готово свим техникама примењивим у иконопису: разним врстама темпера, казеином, акрилом, мозаиком, енкаустиком, акварелом.

Аутор ове књиге проучава сликарске технике, а нарочито иконопис, већ више од три деценије, његово знање је огромно, као и спремност да то знање и стечено искуство подели са другима.

У књизи је све објашњено до најситнијих детаља, почев од уводног поглавља у коме се дефинише појам посних сликарских техника и одређује методологија њиховог проучавања и тумачења примењена у наставку текста. Књига је даље конципирана у седам засебних целина, које се баве подлогама и импрегнацијама, па материјалима који граде слику (препаратуре, пигменти, везива, разређивачи, додаци, смоле), затим сликарским техникама,

Са жељом да обезбеде трајање, уметници ранијих епоха трагали су за најпостојанијим материјалима и њиховим мешавинама. Дугогодишње трагање претварало је сликара у мудраца који је владао знањем о хемијским и физичким законима природе и анатомијом свих живих и неживих форми на земљи, па и на небу.

(...)

Проницање у дело Југослава Оцокољића, који се може сврстати у живописце-мудраце, неминовно увлачи у дубље сфере и спознаје до којих се долази искључиво трагањем и дугогодишњим упорним радом. Познавање технологије рада омогућило му је да савлада различите сликарске технике и да их употреби на жељени начин за своје добро и добро других. Овај приручник, који несобично открива многе тајне тек наговештене у старим ерминијама, неопходан је сваком озбиљном уметнику који настоји да спозна материјалне и духовне преображаје и да их опредмети у сопственом делу.

Из предговора

Др Виолете Цветковске Оцокољић

иконаписањем, позлатом, заштитним слојевима и на крају алатом и уређивањем простора за рад.

Осим тога, књига има одлично урађен индекс и речник појмова, пописе литературе и рецепата. Такође, уз књигу иде и DVD на коме се налазе видео презентације сликања иконе (у изведби самог аутора), израде преносивог мозаика на воштаној подлози (коју је демонстрирала др Виолета Цветковска Оцокољић) и позлате на пергаменту (Слободан Луковић). Ове презентације су квалитетно и професионално урађене у продукцији самог аутора (камера, монтажа, режија), а треба напоменути да је Оцокољић сам урадио и дизајн и прелом комплетне књиге. Стиче се утисак да је ово дело детаљно и предано урађено, са љубављу и великим знањем, такође одлично опремљено великим бројем илустрација у пуном колору и у тврдом повезу.

Дејан Манделц

Југослав Оцокољић, сликар и иконописац, члан је УЛУС-а, САА, Лос Анђелес, и ICHAW, Лондон.

Самостално је излагао иконе и слике 37 пута од 1987. године у Србији и иностранству. Учествовао је на бројним групним изложбама и сликарским колонијама. Бави се педагошким радом у области иконописања.

Објавио је књигу *Икона, писање, читање и созерцање са теологијом иконе*, Београд, 2004. и превео са др Виолетом Цветковском Оцокољић дела *Смисао икона*, Л. Успенског и В. Лоског, *Иконе и тајновито порекло хришћанства*, Р. Темпла (у издању Каленића, у штампи).

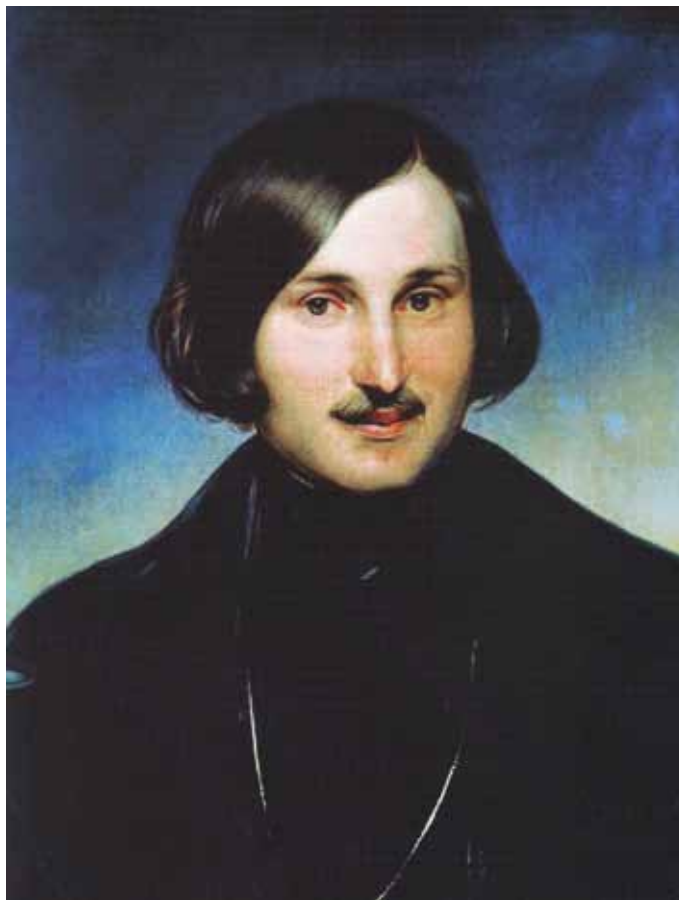
Контакт: vijug@eunet.rs
детаљније о раду на интернет страни: www.ateljejugoslav.com

КРАТКОВИДОМ ПРИЈАТЕЉУ

премио си се гледиштем савремене кратковидости и мислиш да тачно судиш о догађајима! Твоји закључци су трулеж: изведени су без Бога. Зашто се позиваш на историју? Историја је за тебе мртва, само затворена књига. Без Бога из ње нећеш извести велике закључке. извешћеш једино ништавне и ситне. Русија није Француска, француски елементи нису руски. Чак си заборавио својеврсност сваког народа и мислиш да једни те исти догађаји могу да делују на исти начин на сваки народ. Па и исти овај бат када пада на стакло мрви га у парампарчад, а када пада на гвозђе кује га. Твоје мисли о финансијама засноване су на читању иностраних књига и на енглеским часописима па зато и јесу мртве мисли. Срамота је, будући да си уман човек, да до сада ниси ушао у свој властити ум који би могао да се самобитно развија, него га загађујеш иностраним ђубретом. Ни у пројектима твојим не видим учешће Божије, у речима писма твога, без обзира на сву блиставост ума и оштроумности, не видим да је Бог био присутан у твојим мислима у време када си га писао, не видим на твојој мисли небески благослов. Не, на својој дужноси нећеш учинити добра макар то и желео, неће твоја дела донети такав плод који очекујеш. Са лепим намерама може се учинити зло, као што су га многи и учинили. У последње време нису толико нередом произвели глупи људи колико умни, а све стога што су се уздали у своје снаге и у свој ум. Ти си горд, а чиме се гордиш ако већ не својим умом; не, ти си смећем закрчио свој ум, стварно изузетан и велики, и учинио си га странцем самом себи. Ти се гордиш страном, мртвим умом и одајеш га за свој. Погледај иза себе: ти идеш опасно. Ти смераш у државне људе и бићеш државни човек зато што ти, тачно, имаш за то способности, али сада тим строже погледај иза себе. Не уводи она побољшања којима си напунио своју главу још пре него што си ступио на дужност и запамти да сваки и најмањи несмотрени поступак може сада да произведе велико зло.

Већ и у твојим садашњим пројектима види се пре бојазан неголи далековидост. Све твоје мисли управљене су на то да се избегне нешто опасно у будућности. Не будућности, него се садашњости бој. И Бог нам налаже да се бринемо за садашњост. Ко се смржава због страха од будућности, од њега је значи већ одступила света сила. Ко је с Богом тај гледа светло унапред и већ је у садашњости творац блиставе будућности. А ти си горд: ти још ни сада ништа не желиш да видиш; ти си самоуверен: мислиш да већ све знаш; мислиш да су ти све околности Русије откривене; мислиш да те више нико не може ни поучити; из све снаге настојиш да будеш налик на оне државне људе који су брзо блеснули и брзо ишчезли, који су у себи имали све што треба да би учинили

Николај Васиљевич Гогољ - Фјодор Молер

мноштво добра, који су чак горели од жеље да чине добро, чак су радили, као мрави, читав свој живот и при свему томе након њих није остало никаквог трага па је и сама успомена на њих заборављена: као круг што ишчезава на води, ишчезао је и њихов живот на сред Русије. И све до сада, на нашу срамоту, још нам указују Европљани на своје велике људе од којих код нас понекад умнији бивају и невелики људи; али ти су макар некако оставили иза себе *трајно* дело, а ми производимо гомилу дела - и сва, као прашина, бришу се са лица земље заједно с нама. »Горд си« - кажем ти и изнова ти понављам: »горд си«; стражари над собом и благовремено се спасавај од гордости. Почни тиме што ћеш уверити самог себе да си од свих глупљи и да од тог тренутка треба озбиљно да се опаметиш и с таквом пажњом слушај сваког предузимача као да уопште ништа не знаш и желиш да те он свему поучи. Али су ти моје речи још загонетка, оне на тебе не делују. Теби треба или нека несрећа или потрес. Моли Бога за то да се деси тај потрес, да те задеси нека неподношљива непријатност у служби, да се нађе такав човек који би те силно увредио и осрамотио пред свима, да од срамоте не знаш где да се сакријеш, и који би једним потезом покидао све најосетљивије нити твог самољубља. Он ће бити твој истински брат и избавитељ. О, како нам је потребан јавни шамар, дат пред свима!

Превео с руског Илија Марић

СЛУЖБЕНИ ДЕО - ПРОМЕНЕ У ЕПАРХИЈИ ШУМАДИЈСКОЈ

Његово Преосвешћенство Епископ шумадијски Господин ЈОВАН благодизволео је у периоду од 1. априла до 31. маја 2009. године:

Освећени:

Новоподигнути храм Свете Тројице у Корићанима, Архиепископско намесништво лепеничко, 2. маја 2009. године;

Новоподигнути храм Благовести Пресвете Богородице у Рајковцу, Архиепископско намесништво младеновачко, 19. маја 2009. године;

Иконостас храма Вазнесења Господњег у манастиру Саринцу, 27. маја 2009. године;

Звоно за храм Вазнесења Господњег у Драгобраћи, Архиепископско намесништво крагујевачко, 29. маја 2009. године;

Крстове за храм Свих светих у манастиру Светога Луке у Бошњану, 30. маја 2009. године;

Земљиште за храм Свете Тројице у Доњем Катуну, Архиепископско намесништво темнићко, 30. маја 2009. године;

Парохијски дом при храму Свете Тројице у Рогачи, Архиепископско намесништво космајско, 31. маја 2009. године.

Рукоположени:

Бакон Миломира Тодоровића у чин презвитера у храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини, 21. априла 2009. године;

Бакон Градимира Милојевића у чин презвитера у храму Светог великомученика Георгија у Тополи, 6. маја 2009. године.

Извршени регулацију:

Између Прве парохије паланачке при храму Преображења Господњег у Паланци и Парохије у Баничини, Архиепископско намесништво јасеничко.

Одликовањима:

Орденом Светиога Симеона Мироточивога:

Господин Слободана Симића из Београда;
Господин Душана Мојсиловића из Крагујевца;
Господин Зорана Пангића из Рајковца;
Господин Радомира Јермеића из Рајковца.

Орденом Војда Карађорђа:

Господин Михајла Јермеића из Рајковца;
Господин Драгана Матића из Рајковца;
Господин Љубишу Лазића из Рајковца;
Протојереја-ставрофора Драгољуба Ракића из Младеновца.

Правом ношења најрснога крста:

Протојереја Љубишу Смиљковића, привременог пароха Прве парохије у Сопоту и архиепископског намесника космајског.

Чином протопрезвитера:

Протонамесника Зорана Симоновића, привременог пароха у Ракићу, Архиепископско намесништво беличко;

Протонамесника Милана Благојевића, привременог пароха Прве парохије при храму Свете Тројице у Крагујевцу, Архиепископско намесништво лепеничко;

Протонамесника Мирослава Филиповића, привременог пароха у Рудовцима, Архиепископско намесништво колубарско-посавско;

Протонамесника Ђорђа Радишића, привременог пароха у Винчи, Архиепископско намесништво оплсначко;

Протонамесника Милорада Тимођевића, привременог пароха Прве парохије у Корићанима, Архиепископско намесништво лепеничко;

Протонамесника Слободана Павловића, привременог пароха у Рогачи, Архиепископско намесништво космајско.

Достојанством протонамесника:

Јереја Александра Марковића, привременог пароха у Рајковцу, Архиепископско намесништво младеновачко;

Јереја Александра Јовановића, привременог пароха Друге парохије у Корићанима, Архиепископско намесништво лепеничко.

Правом ношења црвеног појаса:

Јереја Ивана Јовановића, привременог пароха у Превешћу, Архиепископско намесништво левачко.

Архиепископском грамотом признања:

Госпођу Славицу Ђорђевић из Крагујевца;
Господин Милана Танасијевића из Корићана;
Господин Андрију и госпођу Милунку Максимовић из Корићана;

Господин Слађана Добрића из Корићана;
Господин Милана Недељковића из Корићана;
Господин Милоша и госпођу Ружу Вујанић из Корићана;
Пекару *Мали Милош* из Корићана;
Господин Горана Арсенијевића из Винче;
Господин Милинка Илића из Рајковца;
Господин Милована Арсића из Рајковца;
Господин Милана Божовића из Рајковца;
Господин Младена Кременовића из Рајковца;
Господин Момчила Сарића из Рајковца;
Господин Миодрага Митровића из Младеновца;
Господин Живорада Недељковића из Дубоне;
Господин Радмила Тацковића из Глибовца;
Госпођу Душицу Живковића из Београда;
Министарство културе Републике Србије;
Господин Горана и госпођу Данијелу Реџић из Београда;
Госпођу Верицу Анђелић из Степојевца.

Замонашени:

По чину расе и камилавке:

Искушеницу Световавдењског манастира Каленића, Ивану (Николић), давши јој монашко име Јована;

Искушеницу Световавдењског манастира Каленића, Драгану (Рунић), давши јој монашко име Дарија.

По чину мале схиме:

Расофорну монахињу манастира Светог Николе у Драчи, Аквилину (Пантелић), оставивши јој досадашње монашко име Аквилина;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драчи, Магдалину (Божовић), оставивши јој досадашње монашко име Магдалина;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драчи, Јустину (Вилотић), оставивши јој досадашње монашко име Јустина;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драче, Ефросинију (Гардовић), оставивши јој досадашње монашко име Ефросинија;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драче, Татијану (Стикић), оставивши јој досадашње монашко име Татјана;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драчи, Параскеву (Савић), оставивши јој досадашње монашко име Параскева;

Расофорну монахињу манастира Светога Николе у Драчи, Марину (Савић), оставивши јој досадашње монашко име Марина;

Искушеницу Благовештенског манастира Дивостина, Весну (Луковић), давши јој монашко име Анастасија;

Искушеницу манастира Светога Николе у Драчи, Биљану (Станковић), давши јој монашко име Јелена;

Искушеницу Благовештенског манастира Дивостина, Негосаву (Мијајловић), давши јој монашко име Ана.

Посйавийи:

Протојереја-ставрофора Радосава Петровића, привременог пароха Друге парохије у Баточини, за старешину храма Рођења Пресвете Богородице у Баточини, Архиепископско намесништво лепеничко;

Новорукоположеног јереја Миломира Тодоровића а, на дужност привременог пароха Прве парохије при Петропавловском храму у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко;

Јереја Александра Петровића, привременог пароха Треће парохије у Тополи, на дужност благајника Црквене општине у Тополи, Архиепископско намесништво опленачко;

Новорукоположеног јереја Градимира Милојевића, на дужност привременог пароха Прве парохије у Варварину, Архиепископско намесништво темничко.

Поверийи у оислуживање:

Протојереју Станиши Јовановићу, пензионисаном пароху Треће парохије при храму Светог архангела Михаила у Јагодини, упражњену Трећу парохију при храму Светог архангела Михаила у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко;

Протојереју-ставрофору Радосаву Петровићу, привременом пароху Друге парохије у Баточини, упражњену Прву парохију у Баточини, Архиепископско намесништво лепеничко.

Разйешиийи:

По молби, ради одласка у инвалидску пензију, протојереја-ставрофора Звонимира Витића, привременог пароха Прве парохије у Баточини, даље дужности привременог пароха ове парохије, Архиепископско намесништво лепеничко;

По молби, протојереја-ставрофора Звонимира Витића а, пензионисаног пароха Прве парохије у Баточини, Архиепископско намесништво лепеничко, даље дужности старешине храма Рођења Пресвете Богородице у Баточини;

Протојереја-ставрофора Радослава Станковића, пензионисаног пароха Прве парохије при Петропавловском храму у Јагодини, даље дужности опслуживања Прве парохије при овом храму у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко;

Новорукоположеног јереја Миломира Тодоровића, свих дужности које је имао као парохијски ђакон при храму Светих апостола Петра и Павла у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко;

Новорукоположеног јереја Градимира Милојевића, свих дужности које је имао као парохијски ђакон при храму Рођења Пресвете Богородице у Тополи, Архиепископско намесништво опленачко;

Протојереја-ставрофора Љубисава Ковачевића а, пензионисаног пароха Прве парохије у Варварину, даље дужности опслуживања ове парохије у Варварину, Архиепископско намесништво темничко.

Причислийи:

Преподобног монаха Косму (Арсовића), братству Светоуспењског манастира Денковца.

Окончайи йрвосйейени црквеносудски йосйуйақ

Против јереја Младена Ђурановића, бившег привременог пароха Друге парохије у Белошевцу - Крагујевац, Архиепископско намесништво лепеничко, (ЦС бр. 56/09; КЕ бр. 763/09);

Против протонамесника Илије Јокића, привременог пароха у Цветојевцу, Архиепископско намесништво лепеничко, (ЦС бр. 57/09; КЕ бр. 764/09).

Поделиийи канонски оийусй:

Господину Горану Болобану за свезу клира Епархије банатске.

Примийи у свезу клира:

Бакона Александра Ресимића из свезе клира Епархије западноевропске.

Поделиийи блақослов за уйс на Православни боқословски факулйейй Уноверзийеййа у Београду:

Господину Горану Рајковићу из Смедеревске Паланке.

Поделиийи блақослов за уйс на Православни боқословски факулйейй Уноверзийеййа у Айини:

Господину Стефану Радосављевићу из Варварина.

Поделиийи блақослов за йосйдийломске сйудийе на Геолошком факулйеййу Државној и Кајодисйријској уноверзийеййа у Айини:

Господину Велимиру Михаиловићу из Тополе.

Поделиийи блақослов за йосйдийломске сйудийе на Инсйиййууу за йосйдийломске сйудийе Васељенске йайријаријје у Шамбезију:

Господину Срђану Радмановићу из Теслића.

Пензионисаийи:

Протојереја Станишу Јовановића, привременог пароха Треће парохије при храму Светог архангела Михаила у Јагодини, Архиепископско намесништво беличко.

СЛУЖЕЊА ПРИЈЕМИ И ПОСЕТЕ ЕПИСКОПА ШУМАДНІСКОГ ГОСПОДИНА ЈОВАНА

Од 1. априла до 31. маја 2009. године

АПРИЛ 2009:

1. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у цркви Светог великомученика Георгија у Придворици код Паланке;

Исповест свештенства Јасеничког архијерејског намесништва; Учествовао на братском састанку свештенства на којем је читан богословски реферат протонамесника Драгана Милутиновића: „Покајање – смисао и важност у Делима апостолских ученика“;

Служио четрдесетодневни парастос брату Милораду у Ариљу.

2. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Светоторијачкој цркви у Крагујевцу;

Исповест свештенства Лепеничког архијерејског намесништва; Учествовао на братском састанку свештенства на којем је прочитан богословски реферат јереја Срђана Тешића: „Духовни дарови и јединство Цркве као Тела Христовог“.

3. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Светоуспенској цркви у Влачки;

Исповест свештенства Опленачког архијерејског намесништва; Учествовао на братском састанку свештенства на којем је прочитан богословски реферат јереја Дејана Петровића: „Пут светлости и таме у Делима апостолских ученика“;

Посетио, са братом и снахом који живе у Задру, Оплепац, Карађорђеву цркву у Тополи и Богословију Светог Јована Златоустог.

4. април 2009:

Учествовао на богословском симпозиону о архимандриту др Јустину Поповићу у Врању.

5. април 2009:

Служио Литургију Светог Василија Великог у храму Свете Петке у Виноградима – Крагујевац.

6. април 2009:

Служио празнично бденије у Благовештењском манастиру Дивостину, поводом храмовне славе.

7. април 2009 – Благовести:

Служио Литургију у манастиру Благовештење Рудничко, поводом храмовне славе и пререзао славски колач; освештао у манастиру нове иконе и манастирску капију; крстио, у манастиру Благовештењу, малог Косту из Крагујевца.

8. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог апостола Луке у Ракитову код Јагодине и пароха у Ракитову Зорана Симоновића одликовао чином протопрезвитера;

Исповест свештенства Беличког архијерејског намесништва; Учествовао на братском састанку свештенства

на којем је прочитан богословски реферат свештеника Слободана Радивојевића: „Блажен је онај који буде јео обед у Царству Божијем“;

На вечерњој служби у Световаведењском манастиру Каленићу замонашио искушеницу овог манастира Ивану, давши јој монашко име Јована.

9. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Каленићу и замонашио искушеницу овог манастира Драгану, давши јој монашко име Дарија;

Посетио манастир Прерадовац и одржао састанак са грађевинским стручњацима о градњи новог манастирског конака.

10. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у Светониколајевском храму у Ковачевцу;

Исповест свештенства Младеновачког архијерејског намесништва; Учествовао на братском састанку свештенства на којем је прочитан богословски реферат протојереја Бранислава Јеремића: „Ближњи – брат или непријатељ“.

11. април 2009 – Лазарева субота (Врбица):

Служио Литургију у храму Светог Лазара из Витаније у Врденовцу (Обреж);

Служио вечерњу службу (Врбица) у Саборној цркви у Крагујевцу;

Посетио, поводом крсне славе, протојереја ставрофора Миладина Михајловића у Тополи.

12. април 2009 – Цвети:

Служио Литургију у Старој цркви у Крагујевцу и протонамесника Милана Благојевића одликовао чином протопрезвитера.

13. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у манастиру Никољу у Шаторњи и четрдесетодневни парастос монахињи Александри.

14. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Белошевцу – Крагујевац.

15. април 2009:

Служио Литургију Пређеосвећених дарова у храму Свете Петке у Виноградима – Крагујевац.

16. април 2009 – Велики четвртак:

Служио Литургију Василија Великог у Саборној цркви у Крагујевцу;

Служио у Саборном храму, увече, јутрење Великог петка и читао дванаест Јеванђеља о страдањима Господа Исуса Христа.

17. април 2009 – Велики петак:

Началствовао у Саборној цркви у Крагујевцу службама Великог петка (Часови, Изношење Плаштанице, Статије).

18. април 2009 – Велика субота:
Служио Литургију Василија Великог у храму Светог Пантелејмона у Станову – Крагујевац.

19. април 2009 – Васкрс:
Служио у Саборној цркви у Крагујевцу, након Пасхалног јутрења (које је почело у поноћ) Васкршњу Литургију и предводио свечану литију кроз град; примио у Владичанском двору свештенике и вернике са којима је разменио васкршње честитке;
Служио Пасхално вечерње у Петропавловском храму у Јагодини и учествовао у васкршњим свечаностима у овом граду.

20. април 2009 – Васкршњи понедељак:
Служио Литургију у Светопантелејмонском храму у Станову – Крагујевац;
Примио Г. др Амфилохија, митрополита црногорско-приморског, у цркви Светих апостола Петра и Павла у Арањеловцу и групу стручњака, ради договора о истраживању места погибје (гроба) светог Јоаникија Липовца, митрополита црногорско-приморског;
Присутствовао у Светогеоргијевској цркви на Опленцу концерту (поводом десетогодишњице постојања) црквеног хора „Опленац“ из Тополе;
Посетио Светоархангелски манастир Брезовац.

21. април 2009 – Васкршњи уторак:
Служио Литургију у јагодинској цркви Светих апостола Петра и Павла и у чин презвитера рукоположио ђакон ове цркве Миломира Тодоровића; крстио малог Павла, сина новорукоположеног свештеника Миломира.

22. април 2009:
Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Белошевцу – Крагујевац;
Примио професора Жељка Зиројевића.

23. април 2009:
Служио Литургију у Светотројичкој цркви у Крагујевцу.

24. април 2009:
Служио Литургију у храму Свете петке у Виноградима – Крагујевац;
Примио архимандрита студеничког оца Саву;
Учествовао у Епархијском центру у Крагујевцу у представљању часописа студената Православног богословског факултета „Логос“.

25. април 2009:
Служио Литургију у Вазнесењском храму у Рудовцима и одликовао пароха рудовачком Мирослава Филиповића чином протопрезвитера; крстио малог Василија, сина свештеника Мирослава.

26. април 2009:
Служио Литургију у храму Свете великомученице Недеље у Десимировцу;
Венчао Благоја и Карађорђа, синове свештеника Петра Гавриловића, са Јеленом и Дијаном, у цркви у Цветкама (Жичка епархија).

27. април 2009:
Рад у Епархијској канцеларији;
Венчао у Саборној цркви у Крагујевцу Ненада и Светлану Шакић.

28. април 2009:
Учествовао у раду седнице Светог архијерејског синода СПЦ;

Примио помоћника министра просвете у Влади Србије и Обрена Ћетковића, функционера градске управе у Крагујевцу.

29. април 2009:
Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Белошевцу – Крагујевац;
Примио Верољуба Стевановића, градоначелника Крагујевца.

30. април 2009:
Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Примио професора Жељка Зиројевића.

МАЈ 2009:

1. мај 2009:
Служио Литургију у храму Свете Петке у Виноградима – Крагујевац;
Посетио космајске манастире Тресије и Павловац.

2. мај 2009:
Освештао новоподигнуту цркву Свете Тројице у Корићанима код Крагујевца и служио Литургију; одликовао парохе у Корићанима, Мирослава Тимотијевића чином протопрезвитера, а Александра Јовановића достојанством протонамесника; Орденом Светог Симеона Мироточивог одликовао Душана Мојсиловића из Корићана;
Служио бденије у цркви Светих жена мироносица на Варошком гробљу у Крагујевцу, поводом храмовне славе.

3. мај 2009:
Служио Литургију у цркви Светих жена мироносица у Винчи код Тополе и свештеника у Винчи Ђорђа Радишића одликовао чином протопрезвитера; пререзао славски колач поводом храмовне славе.
Предводио литију у манастиру Каленићу поводом дочека иконе (копије) Богородице Тројеручице Хиландарске и служио акатист икони Богородице Тројеручице.

4. мај 2009:
Служио Литургију у манастиру Каленићу и дародавца иконе Тројеручице Слободана Симића из Варварина одликовао Орденом Светог Симеона Мироточивог.

5. мај 2009:
Служио Литургију у Светогеоргијевском манастиру Ћелије код Лазаревца и у току Литургије крстио малог Јована, сина пароха у Конатицама Ивана Иванковића;
Посетио цркву Светог Димитрија у Лазаревцу;
Служио бденије у Саборној цркви у Крагујевцу.

6. мај 2009 – Ђурђевдан:
Служио Литургију у храму Светог великомученика Георгија на Опленцу и рукоположио парохијског ђакон у Тополи Градимира Милојевића у чин презвитера; пререзао славски колач поводом храмовне славе задужбинске цркве на Опленцу.

7. мај 2009:
Служио Литургију у Старој крагујевачкој цркви;
Служио у цркви на Варошком гробљу у Крагујевцу опело Градимиру Крстићу; Одржао више састанака у Београду.

8. мај 2009:
Служио Литургију у храму Свете Петке у Виноградима – Крагујевац;

9. мај 2009:
Служио Литургију у храму Светог Јоаникија Девичког у Бресници – Крагујевцу и пререзао славски колач поводом храмовне славе;

Служио празнично бденије у храму Светог Саве Српског на Аеродорому – Крагујевац, поводом храмовне славе.

10. мај 2009 – Спаљивање моштију Светог Саве:
Служио Литургију у храму Светог Саве у Барајеву и пререзао славски колач поводом храмовне славе;
Посетио цркву Свете Тројице у Баћевцу.

11. мај 2009:
Рад у Епархијској канцеларији;
Примио београдског надбискупа Господина Станислава Хочевара.

12. мај 2009 – Свети Василије Острошки:
Служио Литургију и Освећење јелеја у манастиру Каленићу;
Учествовао у Епархијском центру у представљању књиге Млађена Цуњака „Ктиторско право и обавезе ктитора у средњовековној Србији“.

13. мај 2009:
Служио Литургију у храму Светог великомученика кнеза Лазара Косовског у Белошевцу – Крагујевац.

14. мај 2009:
Учествовао у редовном заседању Светог архијерејског сабора СПЦ који је трајао у Београду од 14. до 22. маја 2009. године.

15. – 16. мај 2009:
Служио Литургију у Патријаршијској капели у Београду.

17. мај 2009: Освештао новоподигнуту Благовештенску цркву у Рајковцу и служио Литургију у новоосвећеној цркви; пароха рајковачког Александра Марковића одликовао достојанством протонамесника; Ордемом Светог Симеона Мироточивог одликовао Зорана Пантића и Рада Јерemiћа; Ордемом Војда Карађорђа одликовао протојереја ставрофора Драгољуба Ракића, архијерејског намесника младеновачког, Драгана Матића, Љубишу Лазића и архитекту Михаила Јерemiћа.

18. – 20. мај 2009:
Служио Литургију у Патријаршијској капели у Београду.

21. мај 2009: Служио Литургију у Патријаршијској капели у Београду;

Служио бденије у манастиру Драчи и у чин мале схиме увео расофорне монахиње: Аквину (Пантелић), Магдалину (Божовић), Јустину (Вилотић), Ефросинију (Гардовић), Татијану (Стикић), Параскеву (Савић) и Марину (Савић). Замонашио по чину мале схиме искушенице манастира Драче и Дивостина: Весну Луковић, давши јој монашко име Анастасија, Биљану Станковић, давши јој монашко име Јелена и Негосаву Мијаиловић, давши јој монашко име Ана.

22. мај 2009 – Пренос моштију светог Николе Мирликијског:

Служио Литургију у манастиру Никољу Рудничком и пререзао славски колач поводом манастирске славе.

23. мај 2009:
Служио Литургију у Саборној Светоуспенској цркви у Крагујевцу;
Примио професора Жељка Зиројевића.

24. мај 2009:
Служио Литургију у Светоархангелској врбичкој цркви у Аранђеловцу и у току Литургије крстио малу Милицу, кћерку аранђеловачког ђакона Ненада Јовановића;
Освештао просторије етно села „Дивљаковац“ код Аранђеловца.
Пререзао у Карађорђевој цркви у Тополи славски колач црквеном хору Оплепац;
Служио бденије у Саборној цркви у Крагујевцу.

25. мај 2009:
Служио Литургију у Основној школи „Вук Караџић“ у Степојевцу коју је освештао;
Посетио цркву у изградњи у Дражевцу;
Посетио цркву у Барајеву и манастир Брезовац.

26. мај 2009:
Служио Литургију у цркви Светог Пантелејмона у Станову – Крагујевац.

27. мај 2009:
Служио Литургију у цркви Светог великомученика Лазара Косовског у Белошевцу – Крагујевац;
Рад у Епархијској канцеларији;
Служио празнично бденије у Вазнесењском манастиру Саринцу, поводом славе манастирског храма и освештао нови иконостас.

28. мај 2009 – Вазнесење Господње:
Служио Литургију у Вазнесењском храму у Драгобраћи – Крагујевац, осветио црквено звоно и пререзао славски колач поводом храмовне славе.

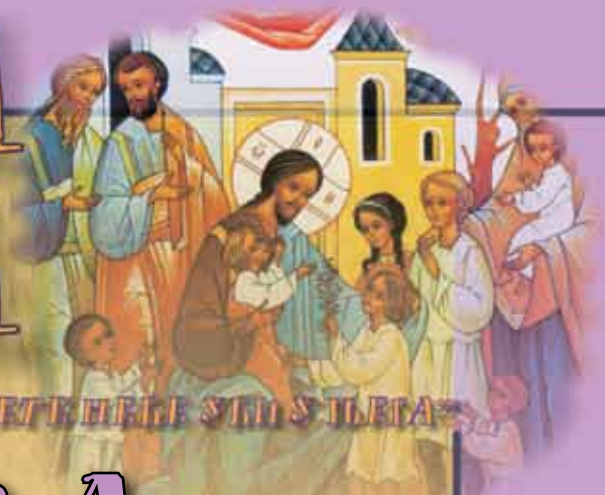
29. мај 2009:
Служио Литургију у храму Свете Петке у Виноградима – Крагујевац.
Служио на Варошком гробљу у Крагујевцу парастос Стани Ракић.

30. мај 2009:
Служио Литургију у Светоуспенској цркви у Варварину и парастос пострадалим житељима Варварина у бомбардовању 1999. године;
Освештао земљиште за нови храм у Доњем Катуну;
Освештао крстове за нови храм Свих светих манастира Светог Луке у Бошњанима.

31. мај 2009:
Служио Литургију у Светотројичкој цркви у Рогачи и освештао новоподигнути парохијски дом; пароха рогачког Слободана Павловића одликовао чином протопрезвитера, а протојереја Љубишу Смиљковића, архијерејског намесника Космајског правом ношења напрсног крста;
Венчао у манастиру Враћевшници, по благослову Епископа жичког Г. Хрисостома, Александра и Јелену Алексић из Крагујевца.

ДЕЧИЈА СТРАНА

«КО НЕ ПРИМИ ЦАРСТВА БОЖИЈЕГА КАО ДЕТЕ НЕЋЕ УЊИ СЊЕГА»

ЦРКВА

Црква означава заједницу, скуп верних људи сабраних у име Божије на Светој Литургији. Само кад воле једни друге људи се приближавају Богу и постају му слични, јер је Бог љубав и од Њега потиче свака љубав у свету. Кроз љубав се сједињујемо са Богом. А Бог је одувек толико волео људе да је, кад је за то дошло време, послао свог Сина да се роди у човечијем телу, као Богочовек Исус Христос, савршени Бог и савршени човек, Спаситељ света. Преко Богочовека сви људи су добили могућност да се сједине с Богом и да вечно живе у љубави.

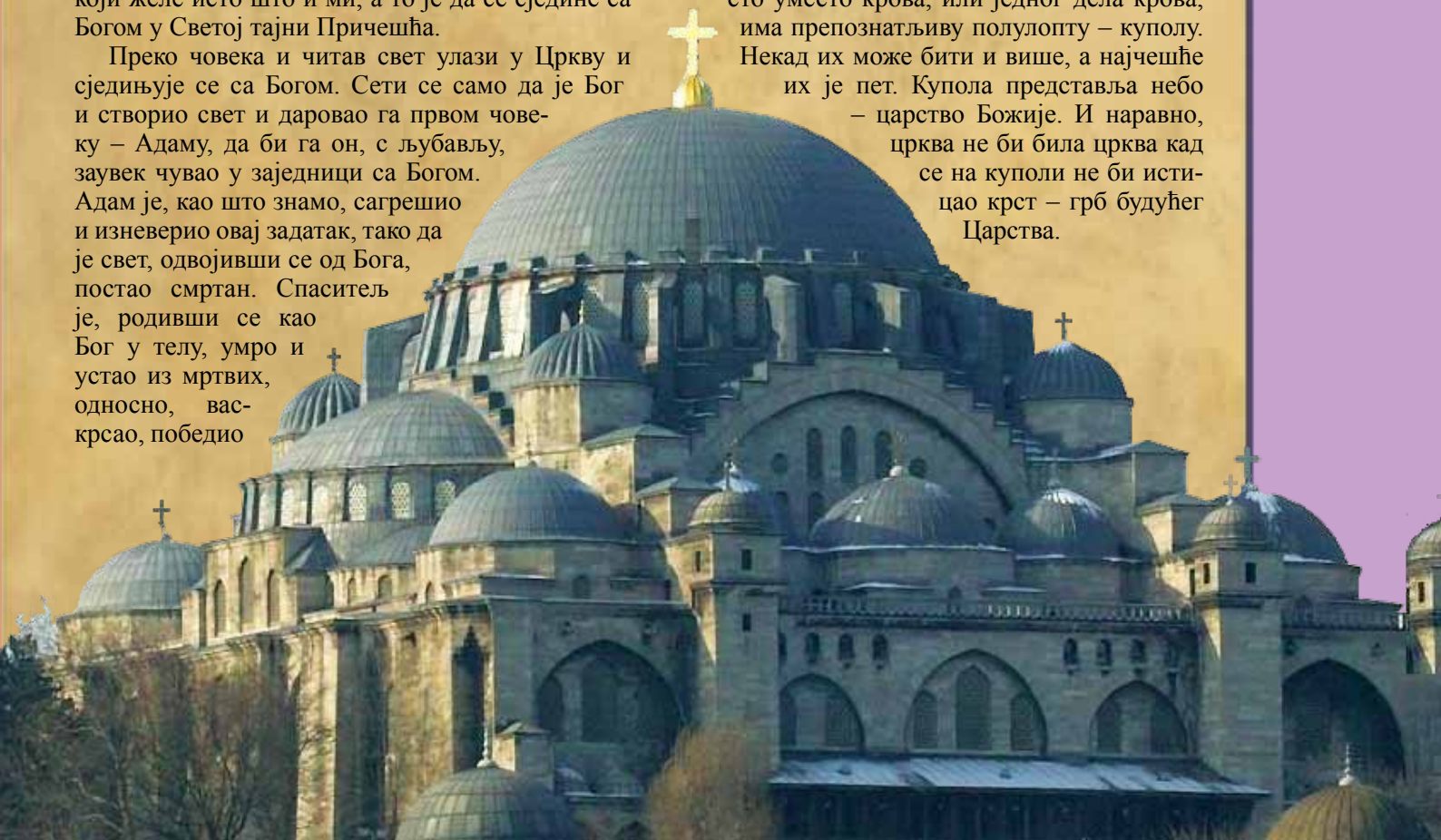
Црква је место на којем се најпотпуније и најлакше сједињујемо са Богом. Богочовек Исус Христос проживео је овде на земљи један људски живот, а после своје смрти, васкрсења и вазнесења, оставио нам је Цркву као место где га можемо наћи. Налазимо га заједно са многима који желе исто што и ми, а то је да се сједине са Богом у Светој тајни Причешћа.

Преко човека и читав свет улази у Цркву и сједињује се са Богом. Сети се само да је Бог и створио свет и даровао га првом човеку – Адаму, да би га он, с љубављу, заувек чувао у заједници са Богом. Адам је, као што знамо, сагрешио и изневерио овај задатак, тако да је свет, одвојивши се од Бога, постао смртан. Спаситељ је, родивши се као Бог у телу, умро и устао из мртвих, односно, васкрсао, победио

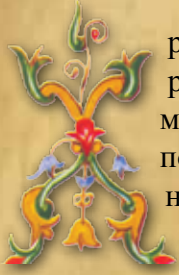
смрт и људима даровао вечни живот. Човек је поново добио могућност да добру Божију творевину, волећи је, принесе Творцу на дар и тако јој врати изгубљени смисао.

Првобитни свет – рај, у којем су живели прародитељи Адам и Ева, заправо је и створен као Црква. У њему су човек, природа и Бог живели заједно. На крају времена свет ће, како је записано у Новом Завету, поново постати Црква. Тада ће Царство Небеско обухватити читав свет – Земљу и целу васељену. Док до тога не дође Црква остаје небо на земљи.

Црква није само збир светих тајни и чудеса. Она је и зграда у којој се грађани будућег Царства сабирају да благодаре Богу. Као зграда, црква се зове храм. Улаз у храм је обавезно на западу, а цео храм усмерен је ка истоку. Христос, Сунце Правде, са истока ће нам поново доћи на крају времена. Православна Црква често уместо крова, или једног дела крова, има препознатљиву полулопту – куполу. Некад их може бити и више, а најчешће их је пет. Купола представља небо – царство Божије. И наравно, црква не би била црква кад се на куполи не би истицао крст – грб будућег Царства.

ВАЗНЕСЕЊЕ ХРИСТОВО

ристос је васкрсао у трећи дан по распећу, и прве су га виделе жене мирносице. Да би апостолима показао да је стварно васкрсао и да није дух, допустио је Томи да му дотакне ране, и јео је рибу и мед из саћа пред осталима. Четрдесет

док не сиђе Свети Дух. Исус се вазнео на небо, а апостоли су се узнемирили, али дошла су два човека и рекли су им да ће се Исус вратити. Та два човека су уствари били анђели... (Емилија Мркобрада 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

дана је провео са апостолима, а после тога им је рекао да мора да иде код Оца. Отишли су на Маслинску гору и Христос се одатле вратио на небеса код свога Оца. На испраћају је било једанаест апостола. Потом су се појавила два анђела која су им рекла да ће Христос поново да се врати... (Јована Шевар 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Христос је после васкрсења са апостолима провео четрдесет дана. Четрдесетог дана Христос је са апостолима отишао на брдо звано Маслинска гора. Ту је рекао да се враћа своме Оцу. Тамо ће да припреми све за долазак својих ученика. Зато што им је обећао да ће видети Царство Небеско, апостоли су се окретали тражећи Христа. Анђели су им тада рекли да седе у Јерусалиму. Тамо ће Дух Свети сићи на њих и увести их у сваку истину... (Матеја Филиповић 3/2, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Исус Христос је дошао на свет да би победио смрт... Четрдесет дана после васкрсења, Исус је окупио једанаест апостола на Маслинској гори, а Јуда више није био са њима. Исус им је рекао да иде код свог Оца, и да они остану заједно

Син Божији је у свет донео хришћанство. Он је после свог васкрсења са апостолима на земљи провео четрдесет дана. Учио их је и причао им је о Царству Божијем. У четрдесети дан апостоли и Христос су се окупили на брду које се зове Маслинска гора, и ту се Син Божији узнео на небо. После тога су дошла два човека у белим хаљинама, а то су били анђели, и рекли су апостолима да не брину и да иду у Јерусалим јер ће Христос да се врати... (Немања Радивојевић 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Спасовдан се слави четрдесет дана после Васкрса. На Спасовдан се

Христос вратио код свог Оца на небеса. Тада су сишла два анђела која су рекла апостолима да и даље верују, јер ће се Христос вратити исто тако како је отишао... (Тамара Јаковљевић 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

СИЛАЗАК СВЕТОГ ДУХА НА АПОСТОЛЕ

осле Јудине издаје остало је једанаест апостола. Христос се четрдесет дана по васкрсењу вратио своме Оцу, а апостоли су остали у Јерусалиму, у кући у којој је била Тајна Вечера, да чекају Духа Светога. Тада су одлучили да изаберу дванаестог апостола, и изабрали су апостола Матију... (Никола Јарић 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Када се Господ Исус Христос четрдесети дан после свог васкрсења вазнео на небеса, рекао је својим ученицима да остану у Јерусалиму, у кући у којој су боравили и крили се од Римљана. Десет дана после Христовог вазнесења Дух Свети је сишао на апостоле, и они су почели да проповедају хришћанство. Педесетница је и рођендан Цркве јер се тада крстило преко 3000 људи... (Петар Колашинац 7/1, ОШ „Кнез Лазар“, Лазаревац)

Педесетница је педесети дан од Христовог васкрсења. Тога дана је Свети Дух сишао на апостоле у виду пламена, и тај пламен се поделио на дванаест делова, и на сваког апостола је сишао по један. Тај пламен је обогатио апостоле знањем и спојио је људе и учинио да се разумеју иако говоре различитим језиком. Ту се крстило 3000 људи и тада је створена прва црквена заједница. Тај празник се зове и Тројице... (Немања Радивојевић 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Апостоли, који су били обични рибари, седели су у кући у којој је била Тајна Вечера. Био је празник Педесетница. Тада је у ту кућу дошао Божији Дух у облику дванаест пламенова и сишао на њих. Апостоли су изашли да проповедају и тада је 3000 људи поверовало и крстило се. То је била прва Црква. Апостоли су одатле кренули да проповедају по целом свету... (Јована Кузмановић 5/4, ОШ „Милан Илић Чича“, Аранђеловац)

Педесетница је педесет дана после Христовог васкрсења. Некада је то био велики празник за Јевреје. У Јерусалиму је постојала велика црква само за Јевреје, и на тај дан су се многи Јевреји скупљали у Јерусалиму. Тог дана је Свети Дух у виду пламена сишао на апостоле, и тада се крстило 3000 људи. Ми Педесетницу славимо три дана, јер је то велики празник као и Васкрс... (Урош Старчевић, 7/1, ОШ „Кнез Лазар“, Лазаревац)

васкрсу ове године у Музеју Младеновца одржана је традиционална изложба ликовних радова ученика младеновачких основних школа на тему овог великог хришћанског празника.

Изложбу је као и сваке године пратио лепо и богато урађен каталог из којег доносимо неке од радова.

Иванчевић Игор 8/3, ОШ “Момчило Живојиновић”, *Весели Васкрс*, рад на папиру, 70x50, пастел

Дивна Јовановић, 14 година, ликовна радионица “Контура”, радови на папиру, 70x30, комбинована техника

Милица Филиповић, 6/5 ОШ “Момчило Живојиновић”, *Девојка са јајетом*, рад на папиру, 4+70x50, комбинована техника

Јелена Животић 6/3, ОШ “Момчило Живојиновић”, *Весели Васкрс*, рад на папиру, 40x40, пастел

Благовештењски храм у Рајковцу код Младеновца

Светотројички храм у Корићанима

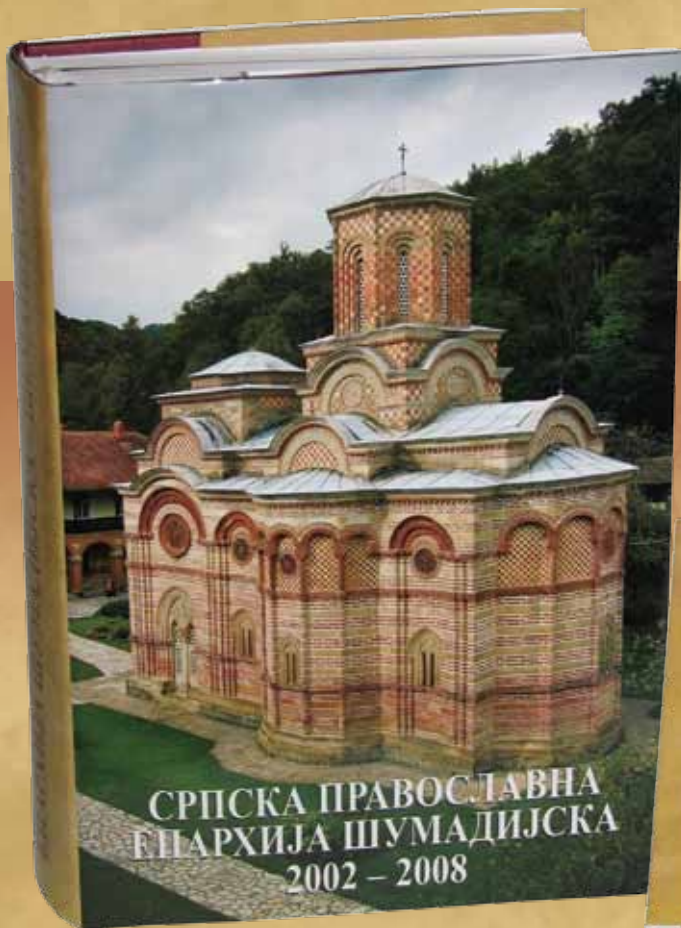

НОВООСВЕЋЕЊЕНИ ХРАМОВИ

ново у издању шумадијске епархије:

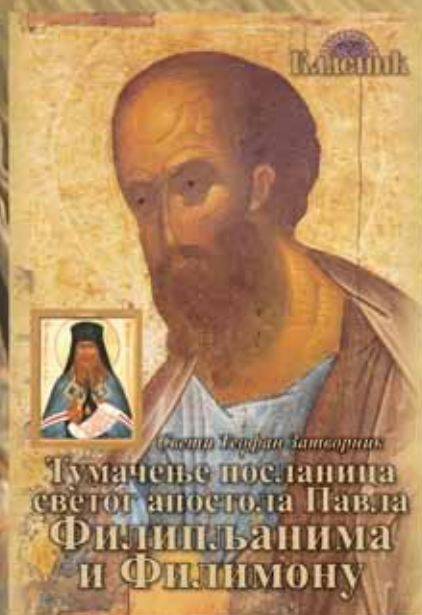
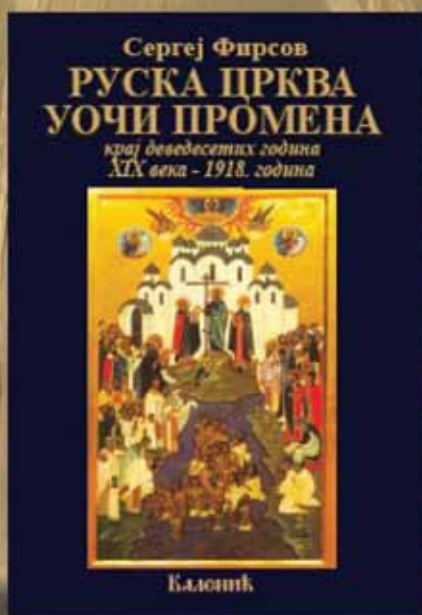
ШЕМАТИЗАМ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ 2002-2008

592 стране, тврд повез,
пун колор,
преко 600 фотографија

Каленик

ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

ускоро у оквиру
нове едиције

САВЕЩНА ГОРДАС
Каленик

НОВА ИЗДАЊА